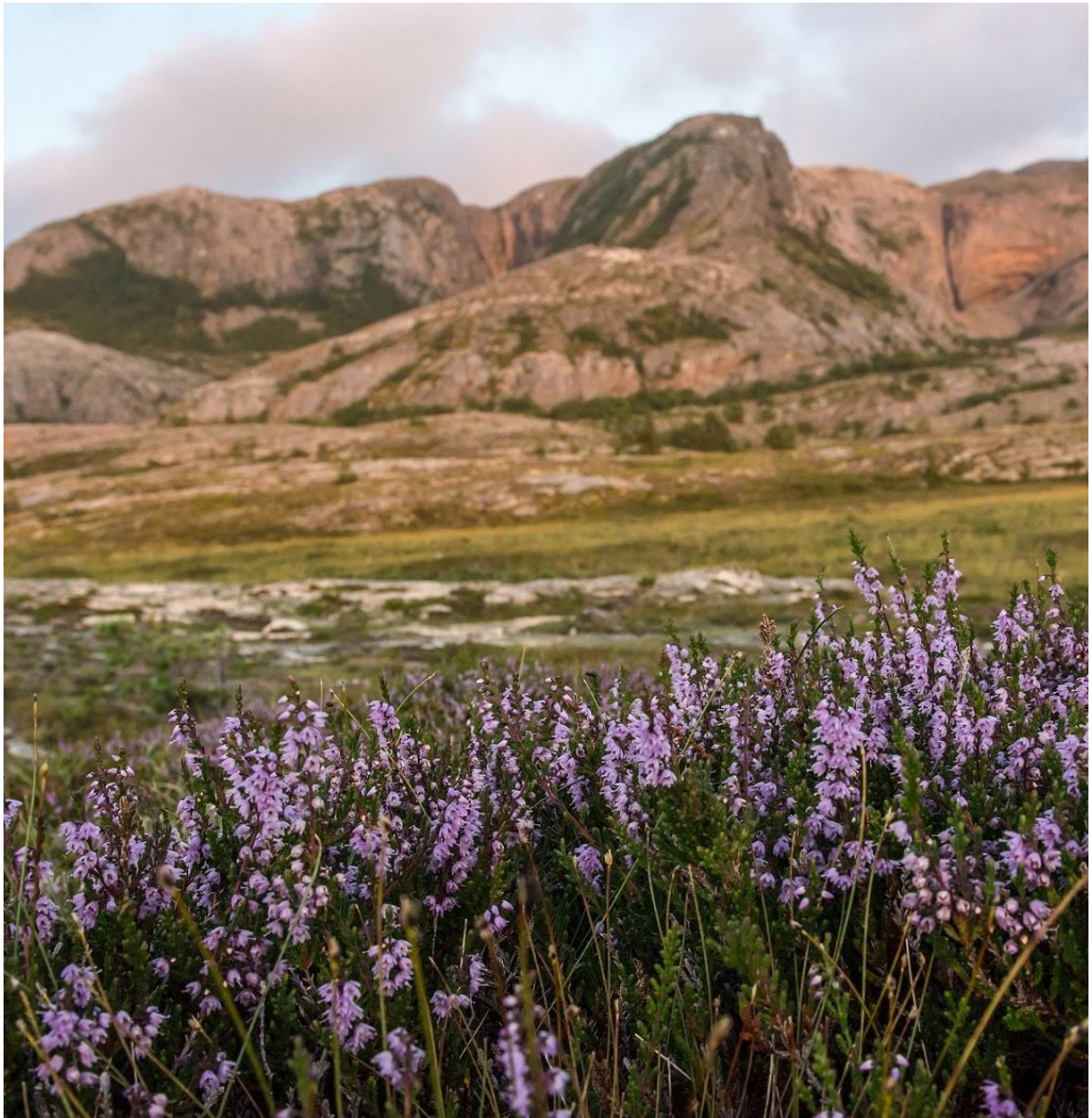

ÅFJORD
KOMMUNE

Budsjett 2025

Økonomiplan 2025-2028

Kommunestyrets endelige vedtak

A. Årsbudsjettet for 2025

Åfjord kommunestyre vedtar årsbudsjett for Åfjord kommune for drift og investeringer slik det fremgår av foreliggende drifts- og investeringsbudsjett i budsjettskjema §5-4, §5-5 og §5-6.

B. Låneopptak

Låneopptak skjer i henhold til investeringsbudsjettet for 2025 med totalt kr. 50.560.000. Det opptas lån på inntil kr. 20.560.000 til VAR-investeringer og kr. 30.000.000 til startlån. I tillegg benyttes kr. 49.160.000 av ubrukte lånemidler.

Rådmannen har fullmakt til å godkjenne endelige avdragsvilkår og endelige rentevilkår, herunder rentebetingelser og eventuell rentebindingsperiode i hele lånets løpetid.

C. Skatt

1. Skatteøret fastsettes til maksimalsatsen.

D. Eiendomsskatt

1. Med hjemmel i lov om eiendomsskatt av 6. juni 1975 nr. 29 (esktl.) §§ 2, 3 og 4, vedtar Åfjord kommunestyre å skrive ut eiendomsskatt i kommunen for 2025.
2. Eiendomsskatt skrives ut på:
  - «Berre kraftanlegg, vindkraftverk, kraftnettet og anlegg omfatta av særskattereglane for petroleum» jfr. esktl. § 3 bokstav d). Utskrivningsalternativet omfatter også flytende oppdrettsanlegg i sjø jfr. esktl. § 4 tredje ledd.
  - Næringsdelen (dvs. bygning og grunn) i de tidligere skattlagte verk/bruk, jfr. overgangsregel til esktl. § 3 og 4, andre ledd.
  - Det skrives ut skatt på det særskilte skattegrunnlaget fra verk/bruk, redusert med syv syvendedeler i 2025, jfr. overgangsregel til esktl. §§ 3 og 4, første ledd første pkt.
3. Skattesatsen skal være kr 7,- av hver kr 1.000,- av takstverdien (dvs. 7 promille), og samme skattesats benyttes på de særskilte skattegrunnlagene.
4. Eiendomsskatten forfaller til betaling i to terminer, den 15. mai og den 15. november.
5. Når det gjelder medlemmer til skattetakstnemnda og klagenemnda for eiendomsskatt samt eiendomsskattevedtekter, vises det til kommunestyrets vedtak i sak KST-81/2023 i møte 16.11.2023, og sak KST-14/2019 i møte 11.12.2019. Takstvedtektene skal gjelde for eiendomsskatteåret 2025 jfr. esktl. § 10.

6. Det ble gjennomført en retaksering av skattegrunnlagene både i Roan kommune og Åfjord kommune i 2018, og disse legges til grunn for utskriving av eiendomsskatt for 2025. Det skal skje en samordning av takstene ved at skattepliktige eiendommer beliggende i tidligere Roan kommune takseres likt/i tråd med gjennomført taksering for eiendommer beliggende i Åfjord kommune. Nye anlegg omfattet av punkt D.2 er taksert løpende ved ferdigstilling.
- E. Det avsettes 20 millioner kroner til veifond i 2025. Dette vil være Åfjord kommunes bidrag for bygging av veituneller på strekningen Hellfjorden – Roan. Tiltaket finansieres ved bruk av disposisjonsfond.

Budsjettnemnda legger ut fra dette rådmannens forslag til budsjett for 2025 og økonomiplan for 2025 – 2028 frem for kommunestyret for endelig vedtak, og med følgende endringer:

Økt satsing på velferdsteknologi i Åfjord kommune

I likhet med utviklingen i samfunnet for øvrig, går Åfjord kommune inn i en tid med aldrende befolkning og knapphet på kapasitet og ressurser i den offentlige velferdsproduksjonen. Dette krever omstilling i måten kommunene driver sine tjenester på, og der innbyggerne må bo hjemme så lenge som mulig. I lys av dette, og i kraft av at kommunen også er vertskap for utviklingscenteret for institusjons- og hjemmetjenester i fylket, vil Åfjord kommune forlenge og beholde en 50 % prosjektstilling over tre år med fokus på økt bruk av velferdsteknologi som et supplement i det fremtidig helse- og omsorgstilbudet i Åfjord kommune. Tiltaket finansieres med ekstra styrking av rammetilskuddet for 2025 med kr 450.000, som ble varslet av regjeringen 1. november 2024.

Økt satsing på hukommelsesteam i Åfjord kommune

Med aldrende befolkning øker omfanget av hukommelsestap og behovet for demensomsorg i kommunene. For å møte denne utviklingen og for å gi et best mulig omsorgstilbud, ønsker Åfjord kommune å videreføre en satsing innenfor dette området gjennom å beholde og forlenge en 50 % prosjektstilling over tre år knyttet til hukommelsesteam i kommunen. Tiltaket finansieres med ekstra styrking av rammetilskuddet for 2025 med kr 450.000, som ble varslet av regjeringen 1. november 2024.

Økt satsing på familieveiledning og individuell tilrettelagt opplæring i Åfjord kommune

Kommunestyret har fått flere tilbakemeldinger om økende utfordringer innenfor utsatte familier, senest i tilstandsrapporten fra Fosen barnevernstjeneste som ble lagt frem for kommunestyret i møte den 14. november 2024. Ut fra dette vil kommunestyret etablere en 50 % prosjektstilling innenfor familieveiledning over 3 år, og en tilsvarende stilling innenfor individuell tilrettelagt opplæring (ITO) over 3 år. Dette vil utgjøre til sammen ett årsverk, og estimeres til en kostnad på kr 900.000 inkludert sosiale utgifter. Tiltaket finansieres delvis gjennom innsparinger knyttet til sommerstengte barnehager i 2025, estimert til kr 600.000, og ellers gjennom ekstra styrking av rammetilskuddet for 2025 med kr 300.000, som ble varslet av regjeringen 1. november 2024.

Sommerstengte barnehager i Åfjord kommune

I lys av at tilbudet med sommerstengte barnehager i Åfjord kommune benyttes i begrenset grad, for å lette ferieavviklingen i barnehagene, og for å kunne finansiere deler av stillingene med økt satsing på familieveiledning og individuell tilrettelagt opplæring, vil Åfjord kommune innføre sommerstengte barnehager i 2 uker fra og med sommeren 2025. Innsparingen verdsettes til kr 600.000.

Økt satsing på sykefraværsoppfølging og oppfølging av personal

For å konsolidere omstillingsarbeidet i kommuneorganisasjonen vil Åfjord kommunestyre styrke personalarbeidet i Åfjord kommune med en prosjektstilling over 3 år. Dette innebærer tiltak for å møte et økende sykefravær, turnusplanlegging, digitalisering og generell omstilling av arbeidet i Åfjord kommune. Tiltaket finansieres med ekstra styrking av rammetilskuddet for 2025 med kr 500.000, som ble varslet av regjeringen 1. november 2024, men kommunestyret legger samtidig til grunn at deler av stillingen kan finansieres gjennom omdisponeringer innenfor eksisterende driftsbudsjett. Tiltaket finansieres med ekstra styrking av rammetilskuddet for 2025 med kr 500.000, som ble varslet av regjeringen 1. november 2024.

Tilskudd til drenering av jordbruksjord og skogplanting

Åfjord kommunestyre ønsker å følge opp tidligere ambisjoner knyttet til miljø- og klimatiltak, og vil gjeninnføre tilskudd til drenering av jordbruksjord og skogplanting med til sammen kr 200.000.

Saken tas opp til ny vurdering når ny landbruksplan for Åfjord kommune blir vedtatt. Tiltaket finansieres med ekstra styrking av rammetilskuddet for 2025, som ble varslet av regjeringen 1. november 2024.

Trafikksikkerhetsmidler

Det er behov for midler til tiltak som kan bedre trafikksikkerheten, for eksempel busskur og lignende. Kommunestyret avsetter kr 100.000 til en pott for trafikksikkerhetstiltak for 2025. Tiltaket finansieres med ekstra styrking av rammetilskuddet for 2025, som ble varslet av regjeringen 1. november 2024.

Tilskudd til elbilladere – revidert ordning

Åfjord kommunestyre viser til tidligere vedtak om å etablere en tilskuddsordning til elbilladere og vil videreføre ordningen for å bidra til flere ladere i kommunen. Så langt er det etablert hurtigladere i Åfjord sentrum, og det er hurtiglader under utbygging på Refnes. Åfjord kommune har på eget initiativ etablert 2 stk. 22 kW ladere ved Julie Næss tunet på Roan. Kommunestyret ber om at retningslinjene for tilskuddsordningen til elbilladere revideres med tanke på å legge til rette for flere ladestasjoner, med mindre kapasitet og som er rimeligere å drifte, og avsetter kr 150.000 i budsjettet for 2026 til en revidert tilskuddsordning for elbilladere, og som vil være en del av kommunens arbeid med den grønne omstillingen. Tiltaket finansieres ved bruk av disposisjonsfond.

Søkbare kulturmidler

Kommunestyret gjeninnfører ordningen med søkbare kulturmidler, og avsetter kr 500.000 til formålet. Midlene disponeres av Utvalg for kultur, idrett og frivillighet til relevante kulturprosjekter og -tiltak i kommunen. Tiltaket må også inkludere eventuelle tilskudd til opparbeidelse av skiløyper etter søknad. Tiltaket finansieres med ekstra styrking av rammetilskuddet for 2025, som ble varslet av regjeringen 1. november 2024.

Støtte til «søknadsportalen» og «Ung i Åfjord»

Etter innspill fra Ungdomsrådet, vil Åfjord kommunestyre støtte «søknadsportalen» for ulike tiltak til gode for barn og ungdom i Åfjord, samt støtte arrangementet «Ung i Åfjord», som er et større fellesarrangement for ungdom i Åfjord. Kommunestyret vil ut fra dette øke budsjettet til Ungdomsrådet med kr 50.000, som finansieres med ekstra styrking av rammetilskuddet for 2025, som ble varslet av regjeringen 1. november 2024.

Markedsføring av Åfjord og ledige stillinger

Åfjord kommune bevilget i 2023 kr 250.000 til markedsføring av Åfjord og ledige stillinger. Dette var et samarbeid med næringslivet i kommunen. Åfjord Utvikling AS søker om å videreføre satsingen på markedsføring av Åfjord, og ber om nye kr 250.000 til ordningen. Åfjord kommunestyre vil støtte ordningen med kr 150.000, og ber om at tiltakshaver omsøker resterende midler hos Nord-Fosen Utvikling AS. Tiltaket finansieres med ekstra styrking av rammetilskuddet for 2025 med kr 150.000, som ble varslet av regjeringen 1. november 2024.

Anleggsbidrag for fremføring av strøm i Amundalen

I forbindelse med fiber- og småkraftutbygging i Sørvalen har beboerne i Amundalen satt i gang et prosjekt for å koble grenda på det ordinære strømmettet. Ved utbyggingen av småkraftverk i Trongstadlia vil det etableres nettstasjon ved inntaksdammen i Trongstadlia / Amundalen, men det gjenstår å legge nettkabel videre til bebyggelsen i Amundalen, en strekning på om lag 1.100 meter. I tillegg kommer kostnadene til en ekstra nettstasjon i Amundalen. Tensio AS har beregnet et anleggsbidrag på totalt kr 1.800.000 for tiltaket. Åfjord kommunestyre har hatt tradisjon for å bistå med grunnleggende infrastrukturtiltak i kommunen, og bevilger kr 200.000 i tilskudd for å få frem strøm til bebyggelsen i Amundalen. Tiltaket finansieres ved bruk av disposisjonsfond.

Skolematordning i Åfjord kommune

Åfjord kommunestyre ønsker at alle barn og ungdom i skolene i Åfjord skal få et lunsjtilbud, og viser også til et Interreg-prosjektet som Åfjord Utvikling er engasjert i. Erfaringen fra Stoksund Oppvekstsenter med varm skolemat har i de siste årene vært svært positive. Tiltaket kan være med å fremme Åfjord som tilflyttings- og bokommune, og man sikrer barn og unge får et godt kosthold og gode måltidsopplevelser i skolen. Åfjord kommunestyre ber om at ordningen utredes videre, og presenteres for kommunestyret med henblikk på en gradvis innfasing fra 2026.

Støtte til tiltak for bevaring av villaksen

Stordalselva og Norddalselva Lakseforvaltning (SNL) søker, i lys av villaksbestanden er under press og at Åfjord kommune er tildelt midler fra Havbruksfondet, om kr 1.000.000 i tilskudd til restaurering av gyteområder i lakseelvene og til etablering av et program for overvåking og forskning på villaksbestanden, med henblikk på fremtidig bevaring av villaksbestandene i Åfjord. Åfjord kommunestyre klarer ikke å prioritere midler til tiltaket nå, og ber at søker tar et initiativ overfor havbruksnæringen for å kunne iverksette tiltak som omsøkt. Dersom et slikt samarbeid kan la seg finansiere vil Åfjord kommune vurdere å være med å medfinansiere prosjektet.

Markedsføring Åfjord kommune

For å sikre videreføring av satsningen på markedsføring av Åfjord, bevilges 250 000 kr til prosjektet, da finansiering av Nord-Fosen Utviklings AS er usikker.

Bruk av bygningsmassen ved Sør-Roan skole

I forbindelse med at skoleanlegget på Sør-Roan ikke er i drift, ber kommunestyret om at rådmannen tar et initiativ overfor Nord-Fosen Utvikling AS og andre aktuelle samarbeidspartnere, med henblikk på fremtidig bruk av eiendommen.

Kommunestyret ber om at det snarest settes i gang en mulighetsstudie for utvikling skolebygget på Sør-Roan, til det beste for næringslivet og samfunnet rundt.

Investeringsbudsjettet

Investeringer – nye skolebygg Brandsfjord skole

Kommunestyret viser til det foreløpige kostnadsoverslaget for bygging av nytt oppvekstsenter i Brandsfjord skole, og viser til at prosjektet er underfinansiert i rådmannens forslag til budsjett for 2025. Med dette som utgangspunkt vedtar kommunestyret å øke investeringsrammen for nye Brandsfjord skole og barnehage med 25 millioner kroner, som finansieres gjennom økt bruk av lånemidler, jf innstillingen pkt. B.

Investeringer – ny barnehage i Roan sentrum

Kommunestyret viser til det foreløpige kostnadsoverslaget for bygging av ny barnehage i Roan sentrum, og viser til at prosjektet er underfinansiert i rådmannens forslag til budsjett for 2025. Med dette som utgangspunkt vedtar kommunestyret å øke investeringsrammen for ny barnehage i Roan sentrum med 10 millioner kroner, som finansieres gjennom økt bruk av lånemidler, jf innstillingen pkt. B.

Skytefasiliteter i Åfjordhallen

Kontaktutvalget for skytterlagene i Åfjord har over flere år søkt om midler til oppgradering av skytefasilitetene i Åfjordhallen, særlig med tanke på garderobeforhold, nødvendig avtrekk, minikjøkken og god nettilgang. Etter å ha vurdert tilbygg til Åfjordhallen, ber Åfjord kommunestyre om at rådmannen går i dialog med kontaktutvalget og de øvrige brukerne av Åfjordhallen om sambruk av dagens fasiliteter slik at også skytternes behov kan ivaretas, og at Åfjordhallen kan oppgraderes på slik måte at alle brukergrupper kan nyte godt av tiltakene. Dette innebærer blant annet oppgradering av ventilasjonsanlegget i Åfjordhallen, oppgradering av foajeen, garderober, kjøkkenfasilitetene mv. Kommunestyret avsetter til sammen kr 5.000.000 til tiltaket, inkludert mva. som dekkes med tidligere ubrukte lånemidler til formålet.

Kalking Roan kirke – forprosjekt - kr 110.000

Budsjettnemnda ber om at Åfjord kirkelige fellesråd vurderer behovene for, og gjør en prioritering blant, de ulike investeringstiltakene med henblikk på et mer spisset budsjettinnspill til kommunestyret endelige behandling av budsjettet for 2025.

Navna minnelund Åfjord kirkegård - kr 300.000

Budsjettnemnda ber om at Åfjord kirkelige fellesråd vurderer behovene for, og gjør en prioritering blant, de ulike investeringstiltakene med henblikk på et mer spisset budsjettinnspill til kommunestyret endelige behandling av budsjettet for 2025.

Gjerde Roan kirkegård – kr 1.200.000

Budsjettnemnda ber om at Åfjord kirkelige fellesråd vurderer behovene for, og gjør en prioritering blant, de ulike investeringstiltakene med henblikk på et mer spisset budsjettinnspill til kommunestyret endelige behandling av budsjettet for 2025.

Ny barnehage i Roan sentrum

På grunn av fortsatt stor underfinansiering av prosjektet foreslås følgende:

Bevilgning til bygging av ny barnehage i Roan sentrum økes med ytterligere 5 millioner kroner i forhold til innstilling

Finansiering: økt bruk av lånemidler.

Åfjord kirkelig fellesråd

Vedlagte prioriteringsliste vedtas og innarbeides i forslag til investeringsbudsjett
Prioriteringsforslag 2025 2026 2027 2028

Rehab. Stoks, kirke kr 2 105 000 Utvendig reovering Stoksund kirke

Minnelund Åfj. kr 288 000

Tregjerde Roan kr 489 500 Tregjerde rundt kirkegården, bortsett fra på siden der inngangen er
Kalking Roan kirke Forprosjekt er ferdig, mangler pris på kalking. Ønskes etter hvert inn i 2028

Steingjerde Roan kr 870 000

Totalt kr 2 393 000 kr 489 500 kr 870 000 kr 0

Alle aktuelle tabeller er oppdatert med kommunestyrets endelige vedtak.

Budsjettnemndas innstilling

Formannskapet har som budsjettnemnd i sitt arbeid lagt til grunn rådmannens forslag til budsjett for 2025, som er et stramt budsjett, og som konsoliderer omstillingsarbeidet som ble vedtatt og iverksatt for inneværende år. I lys av det arbeidet som driftsorganisasjonen for tiden jobber med for å tilpasse driften til de økonomiske rammene som foreligger, har budsjettnemnda ikke gått inn med forslag om endringer innenfor sektorene.

Budsjettnemnda har i budsjettarbeidet tatt med seg de innspillene som er kommet underveis, ikke minst fra kommunens egne råd og utvalg. I endringsforslagene til budsjettet har budsjettnemnda særlig valgt å prioritere tiltak som ruster organisasjonen for å tilpasse seg nye rammebetingelser i en hverdag med mangel på ressurser og arbeidskraft. Samtidig ønsker budsjettnemnda å følge opp de vedtakene som er gjort knyttet til endret skole- og barnehagestruktur i tidligere Roan kommune, og som innebærer nye lokaler for skole og barnehager i denne delen av kommunen.

Med det foreliggende budsjettet har budsjettnemnda tro på at man klarer å legge til rette for å videreutvikle kommunens tjenester, skape attraktive arbeidsplasser og gjøre Åfjordssamfunnet til et godt sted å bo, leve og arbeide i alle livets faser.

Budsjettnemnda legger ut fra dette rådmannens forslag til budsjett for 2025 og økonomiplan for 2025 – 2028 frem for kommunestyret for endelig vedtak, og med følgende endringer:

Økt satsing på velferdsteknologi i Åfjord kommune

I likhet med utviklingen i samfunnet for øvrig, går Åfjord kommune inn i en tid med aldrende befolkning og knapphet på kapasitet og ressurser i den offentlige velferdsproduksjonen. Dette krever omstilling i måten kommunene driver sine tjenester på, og der innbyggerne må bo hjemme så lenge som mulig. I lys av dette, og i kraft av at kommunen også er vertskap for utviklingssenteret for sykehjem og hjemmetjenester i fylket, vil Åfjord kommune forlenge og beholde en 50 % prosjektstilling over tre år med fokus på økt bruk av velferdsteknologi som et supplement i det fremtidig helse- og omsorgstilbudet i Åfjord kommune. Tiltaket finansieres med ekstra styrking av rammetilskuddet for 2025 med kr 450.000, som ble varslet av regjeringen 1. november 2024.

Økt satsing på hukommelsesteam i Åfjord kommune

Med aldrende befolkning øker omfanget av hukommelsestap og behovet for demensomsorg i kommunene. For å møte denne utviklingen og for å gi et best mulig omsorgstilbud, ønsker Åfjord kommune å videreføre en satsing innenfor dette området gjennom å beholde og forlenge en 50 % prosjektstilling over tre år knyttet til hukommelsesteam i kommunen. Tiltaket finansieres med ekstra styrking av rammetilskuddet for 2025 med kr 450.000, som ble varslet av regjeringen 1. november 2024.

Økt satsing på familieveiledning og individuell tilrettelagt opplæring i Åfjord kommune

Kommunestyret har fått flere tilbakemeldinger om økende utfordringer innenfor utsatte familier, senest i tilstandsrapporten fra Fosen barnevernstjeneste som ble lagt frem for kommunestyret i møte den 14. november 2024. Ut fra dette vil kommunestyret etablere en 50 % prosjektstilling innenfor familieveiledning over 3 år, og en tilsvarende stilling innenfor individuell tilrettelagt opplæring (ITO) over 3 år. Dette vil utgjøre til sammen ett årsverk, og estimeres til en kostnad på kr 900.000 inkludert sosiale utgifter. Tiltaket finansieres delvis gjennom innsparinger knyttet til sommerstengte barnehager i 2025, estimert til kr 600.000, og ellers gjennom ekstra styrking av rammetilskuddet for 2025 med kr 300.000, som ble varslet av regjeringen 1. november 2024.

Sommerstengte barnehager i Åfjord kommune

I lys av at tilbudet med sommerstengte barnehager i Åfjord kommune benyttes i begrenset grad, for å lette ferieavviklingen i barnehagene, og for å kunne finansiere deler av stillingen med økt satsing på familieveiledning og individuell tilrettelagt opplæring, vil Åfjord kommune innføre sommerstengte barnehager i 2 uker fra og med sommeren 2025. Innsparingen verdsettes til kr 600.000.

Økt satsing på sykefraværsoppfølging og oppfølging av personal

For å konsolidere omstillingsarbeidet i kommuneorganisasjonen vil Åfjord kommunestyre styrke personalarbeidet i Åfjord kommune med en prosjektstilling over 3 år. Dette innebærer tiltak for å møte et økende sykefravær, turnusplanlegging, digitalisering og generell omstilling av arbeidet i Åfjord kommune. Tiltaket finansieres med ekstra styrking av rammetilskuddet for 2025 med kr 500.000, som ble varslet av regjeringen 1. november 2024, men kommunestyret legger samtidig til grunn at deler av stillingen kan finansieres gjennom omdisponeringer innenfor eksisterende driftsbudsjett. Tiltaket finansieres med ekstra styrking av rammetilskuddet for 2025 med kr 500.000, som ble varslet av regjeringen 1. november 2024.

Tilskudd til drenering av jordbruksjord og skogplanting

Åfjord kommunestyre ønsker å følge opp tidligere ambisjoner knyttet til miljø- og klimatiltak, og vil gjeninnføre tilskudd til drenering av jordbruksjord og skogplanting med til sammen kr 200.000. Saken tas opp til ny vurdering når ny landbruksplan for Åfjord kommune blir vedtatt. Tiltaket finansieres med ekstra styrking av rammetilskuddet for 2025, som ble varslet av regjeringen 1. november 2024.

Trafikksikkerhetsmidler

Det er behov for midler til tiltak som kan bedre trafikksikkerheten, for eksempel busskur og lignende. Kommunestyret avsetter kr 100.000 til en pott for trafikksikkerhetstiltak for 2025. Tiltaket finansieres med ekstra styrking av rammetilskuddet for 2025, som ble varslet av regjeringen 1. november 2024.

Søkbare kulturmidler

Kommunestyret gjeninnfører ordningen med søkbare kulturmidler, og avsetter kr 500.000 til formålet. Midlene disponeres av Utvalg for kultur, idrett og frivillighet til relevante kulturprosjekter og -tiltak i kommunen. Tiltaket må også inkludere eventuelle tilskudd til opparbeidelse av skiløyper etter søknad. Tiltaket finansieres med ekstra styrking av rammetilskuddet for 2025, som ble varslet av regjeringen 1. november 2024.

Innspill fra Ungdomsrådet: Støtte til «søknadsportalen» og «Ung i Åfjord»

Etter innspill fra Ungdomsrådet, vil Åfjord kommunestyre støtte «søknadsportalen» for ulike tiltak til gode for barn og ungdom i Åfjord, samt støtte arrangementet «Ung i Åfjord», som er et større fellesarrangement for ungdom i Åfjord. Kommunestyret vil ut fra dette øke budsjettet til Ungdomsrådet med kr 50.000, som finansieres med ekstra styrking av rammetilskuddet for 2025, som ble varslet av regjeringen 1. november 2024.

Tilskudd til elbilladere – revidert ordning

Åfjord kommunestyre viser til tidligere vedtak om å etablere en tilskuddsordning til elbilladere og vil videreføre ordningen for å bidra til flere ladere i kommunen. Så langt er det etablert hurtigladdere i Åfjord sentrum, og det er hurtiglader under utbygging på Refnes. Åfjord kommune har på eget initiativ etablert 2 stk. 22 kW ladere ved Julie Næss tunet på Roan. Kommunestyret ber om at retningslinjene for tilskuddsordningen til elbilladere revideres med tanke på å legge til rette for flere

ladestasjoner, med mindre kapasitet og som er rimeligere å drifte, og avsetter kr 150.000 i budsjettet for 2026 til en revidert tilskuddsordning for elbilladere, og som vil være en del av kommunens arbeid med den grønne omstillingen. Tiltaket finansieres ved bruk av disposisjonsfond.

Markedsføring av Åfjord og ledige stillinger – kr 250.000

Åfjord kommune bevilget i 2023 kr 250.000 til markedsføring av Åfjord og ledige stillinger. Dette var et samarbeid med næringslivet i kommunen. Åfjord Utvikling AS søker om å videreføre satsingen på markedsføring av Åfjord, og ber om nye kr 250.000 til ordningen. Åfjord kommunestyre vil støtte ordningen med kr 150.000, og ber om at tiltakshaver omsøker resterende midler hos Nord-Fosen Utvikling AS. Tiltaket finansieres med ekstra styrking av rammetilskuddet for 2025 med kr 150.000, som ble varslet av regjeringen 1. november 2024.

Anleggsbidrag for fremføring av strøm i Amundalen

I forbindelse med fiber- og småkraftutbygging i Sør-dalen har beboerne i Amunddalen satt i gang et prosjekt for å koble grenda på det ordinære strømmettet. Ved utbyggingen av småkraftverk i Trongstadlia vil det etableres nettstasjon ved inntaksdammen i Trongstadlia / Amundalen, men det gjenstår å legge nettkabel videre til bebyggelsen i Amundalen, en strekning på om lag 1.100 meter. I tillegg kommer kostnadene til en ekstra nettstasjon i Amundalen. Tensio AS har beregnet et anleggsbidrag på totalt kr 1.800.000 for tiltaket. Åfjord kommunestyre har hatt tradisjon for å bistå med grunnleggende infrastrukturtiltak i kommunen, og bevilger kr 200.000 i tilskudd for å få frem strøm til bebyggelsen i Amundalen. Tiltaket finansieres ved bruk av disposisjonsfond.

Skolematordning i Åfjord kommune

Åfjord kommunestyre ønsker at alle barn og ungdom i skolene i Åfjord skal få et lunsjtilbud, og viser også til et Interreg-prosjektet som Åfjord Utvikling er engasjert i. Erfaringen fra Stoksund Oppvekstsenter med varm skolemat har i de siste årene vært svært positive. Tiltaket kan være med å fremme Åfjord som tilflyttings- og bokommune, og man sikrer barn og unge får et godt kosthold og gode måltidsopplevelser i skolen. Åfjord kommunestyre ber om at ordningen utredes videre, og presenteres for kommunestyret med henblikk på en gradvis innfasing fra 2026.

Investeringsbudsjettet

Investeringer – nye skolebygg Brandsfjord skole

Kommunestyret viser til det foreløpige kostnadsoverslaget for bygging av nytt oppvekstsenter i Brandsfjord skole, og viser til at prosjektet er underfinansiert i rådmannens forslag til budsjett for 2025. Med dette som utgangspunkt vedtar kommunestyret å øke investeringsrammen for nye Brandsfjord skole og barnehage med 25 millioner kroner, som finansieres gjennom økt bruk av lånemidler, jf innstillingen pkt. B.

Investeringer – ny barnehage i Roan sentrum

Kommunestyret viser til det foreløpige kostnadsoverslaget for bygging av ny barnehage i Roan sentrum, og viser til at prosjektet er underfinansiert i rådmannens forslag til budsjett for 2025. Med dette som utgangspunkt vedtar kommunestyret å øke investeringsrammen for barnehage på Roan med 10 millioner kroner, som finansieres gjennom økt bruk av lånemidler, jf innstillingen pkt. B.

Skytefasiliteter i Åfjordhallen

Kontaktutvalget for skytterlagene i Åfjord har over flere år søkt om midler til oppgradering av skytefasilitetene i Åfjordhallen, særlig med tanke på garderobeforhold, nødvendig avtrekk, minikjøkken og god nettilgang. Etter å ha vurdert tilbygg til Åfjordhallen, ber Åfjord kommunestyre om at rådmannen går i dialog med kontaktutvalget og de øvrige brukerne av Åfjordhallen om sambruk av dagens

fasiliteter slik at også skytterne behov kan ivaretas, og at Åfjordhallen kan oppgraderes på slik måte at alle brukergrupper kan nyte godt av tiltakene. Dette innebærer blant annet oppgradering av ventilasjonsanlegget i Åfjordhallen, oppgradering av foajeen, garderober, kjøkkenfasilitetene mv. Kommunestyret avsetter til sammen kr 5.000.000 til tiltaket, inkludert mva. som dekkes med tidligere ubrukte lånemidler til formålet.

Kalking Roan kirke - forprosjekt

Budsjettnemnda ber om at Åfjord kirkelige fellesråd vurderer behovene for, og gjør en prioritering blant, de ulike investeringstiltakene med henblikk på et mer spisset budsjettinnspill til kommunestyret endelige behandling av budsjettet for 2025.

Navna minnelund Åfjord kirkegård

Budsjettnemnda ber om at Åfjord kirkelige fellesråd vurderer behovene for, og gjør en prioritering blant, de ulike investeringstiltakene med henblikk på et mer spisset budsjettinnspill til kommunestyret endelige behandling av budsjettet for 2025.

Gjerde Roan kirkegård

Budsjettnemnda ber om at Åfjord kirkelige fellesråd vurderer behovene for, og gjør en prioritering blant, de ulike investeringstiltakene med henblikk på et mer spisset budsjettinnspill til kommunestyret endelige behandling av budsjettet for 2025.

A. Årsbudsjettet for 2025

Åfjord kommunestyre vedtar årsbudsjett for Åfjord kommune for drift og investeringer slik det fremgår av foreliggende drifts- og investeringsbudsjett i budsjettskjema §5-4, §5-5 og §5-6.

B. Låneopptak:

Låneopptak skjer i henhold til investeringsbudsjettet for 2025 med totalt kr. 50.560.000. Det opptas lån på inntil kr. 20.560.000 til VAR-investeringer og kr. 30.000.000 til startlån. I tillegg benyttes kr. 47.960.000 av ubrukte lånemidler.

Rådmannen har fullmakt til å godkjenne endelige avdragsvilkår og endelige rentevilkår, herunder rentebetingelser og eventuell rentebindingsperiode i hele lånets løpetid.

C. Skatt

1. Skatteøret fastsettes til maksimalsatsen.

D. Eiendomsskatt

1. Med hjemmel i lov om eiendomsskatt av 6. juni 1975 nr. 29 (esktl.) §§ 2, 3 og 4, vedtar Åfjord kommunestyre å skrive ut eiendomsskatt i kommunen for 2025.

2. Eiendomsskatt skrives ut på:

- «Berre kraftanlegg, vindkraftverk, kraftnettet og anlegg omfatta av særskattereglane for petroleum» jfr. esktl. § 3 bokstav d). Utskrivningsalternativet omfatter også flytende oppdrettsanlegg i sjø jfr. esktl. § 4 tredje ledd.
- Næringsdelen (dvs. bygning og grunn) i de tidligere skattlagte verk/bruk, jfr. overgangsregel til esktl. § 3 og 4, andre ledd.
- Det skrives ut skatt på det særskilte skattegrunnlaget fra verk/bruk, redusert med syv syvendeder i 2025, jfr. overgangsregel til esktl. §§ 3 og 4, første ledd første pkt.

3. Skattesatsen skal være kr 7,- av hver kr 1.000,- av takstverdien (dvs. 7 promille), og samme skattesats benyttes på de særskilte skattegrunnlagene.
  4. Eiendomsskatten forfaller til betaling i to terminer, den 15. mai og den 15. november.
  5. Når det gjelder medlemmer til skattetakstnemnda og klagenemnda for eiendomsskatt samt eiendomsskattevedtekter, vises det til kommunestyrets vedtak i sak KST-81/2023 i møte 16.11.2023, og sak KST-14/2019 i møte 11.12.2019. Takstvedtektene skal gjelde for eiendomsskatteåret 2025 jfr. esktl. § 10.
  6. Det ble gjennomført en retaksering av skattegrunnlagene både i Roan kommune og Åfjord kommune i 2018, og disse legges til grunn for utskrivning av eiendomsskatt for 2025. Det skal skje en samordning av takstene ved at skattepliktige eiendommer beliggende i tidligere Roan kommune takseres likt/i tråd med gjennomført taksering for eiendommer beliggende i Åfjord kommune. Nye anlegg omfattet av punkt D.2 er taksert løpende ved ferdigstillelse.
- E. Det avsettes 20 millioner kroner til veifond i 2025. Dette vil være Åfjord kommunes bidrag for bygging av veituneller på strekningen Hellfjorden – Roan. Tiltaket finansieres ved bruk av disposisjonsfond.

Rådmannens tilråding

A. Årsbudsjettet for 2025

Åfjord kommunestyre vedtar årsbudsjett for Åfjord kommune for drift og investeringer slik det fremgår av foreliggende drifts- og investeringsbudsjett i budsjettskjema §5-4, §5-5 og §5-6.

B. Låneopptak:

Låneopptak skjer i henhold til investeringsbudsjettet for 2025 med totalt kr. 50.560.000. Det opptas lån på inntil kr. 20.560.000 til VAR-investeringer og kr. 30.000.000 til startlån. I tillegg benyttes kr. 43.960.000 av ubrukte lånemidler.

Rådmannen har fullmakt til å godkjenne endelige avdragsvilkår og endelige rentevilkår, herunder rentebetingelser og eventuell rentebindingsperiode i hele lånets løpetid.

C. Skatt

1. Skatteøret fastsettes til maksimalsatsen.

D. Eiendomsskatt

1. Med hjemmel i lov om eiendomsskatt av 6. juni 1975 nr. 29 (esktl.) §§ 2, 3 og 4, vedtar Åfjord kommunestyre å skrive ut eiendomsskatt i kommunen for 2025.

2. Eiendomsskatt skrives ut på:

- «Berre kraftanlegg, vindkraftverk, kraftnettet og anlegg omfatta av særskattereglane for petroleum» jfr. esktl. § 3 bokstav d). Utskrivningsalternativet omfatter også flytende oppdrettsanlegg i sjø jfr. esktl. § 4 tredje ledd.
- Næringsdelen (dvs. bygning og grunn) i de tidligere skattlagte verk/bruk, jfr. overgangsregel til esktl. § 3 og 4, andre ledd.
- Det skrives ut skatt på det særskilte skattegrunnlaget fra verk/bruk, redusert med syv syvendeder i 2025, jfr. overgangsregel til esktl. §§ 3 og 4, første ledd første pkt.

3. Skattesatsen skal være kr 7,- av hver kr 1.000,- av takstverdien (dvs. 7 promille), og samme skattesats benyttes på de særskilte skattegrunnlagene.

4. Eiendomsskatten forfaller til betaling i to terminer, den 15. mai og den 15. november.

5. Når det gjelder medlemmer til skattetakstnemnda og klagenemnda for eiendomsskatt samt eiendomsskattevedtekter, vises det til kommunestyrets vedtak i sak KST-81/2023 i møte 16.11.2023, og sak KST-14/2019 i møte 11.12.2019. Takstvedtektene skal gjelde for eiendomsskatteåret 2025 jfr. esktl. § 10.

6. Det ble gjennomført en retaksering av skattegrunnlagene både i Roan kommune og Åfjord kommune i 2018, og disse legges til grunn for utskrivning av eiendomsskatt for 2025. Det skal skje en samordning av takstene ved at skattepliktige eiendommer beliggende i tidligere Roan kommune takseres likt/i tråd med gjennomført taksering for eiendommer beliggende i Åfjord kommune. Nye anlegg omfattet av punkt D.2 er taksert løpende ved ferdigstillelse.

E. Det avsettes 20 millioner kroner til veifond i 2025. Dette vil være Åfjord kommunes bidrag for bygging av veituneller på strekningen Hellfjorden – Roan. Tiltaket finansieres ved bruk av disposisjonsfond.

Rådmannens kommentarer: Konsolidering og hårfin balanse

Etter at samfunnsdelen i ny kommuneplan ble vedtatt i 2022, gjorde Åfjord kommune en omstrukturering av budsjettokumentene i samsvar med den nye kommuneplanen. Økonomiplanen er oppfølgingen av kommuneplanen, og benevnes også som kommuneplanens handlingsdel.

I praksis betyr dette et budsjett- og økonomiplandokument som er strukturert etter en moderne kommuneplan, organisert etter FNs 17 bærekraftsmål. Denne tilnærmingen gir et klart uttrykk for vår tids utfordringer. Både for å ivareta en rettferdig fordeling, men også å utvikle en måte å bo og leve på som gjør at vi ivaretar naturen og artsmangfoldet rundt oss.

For å rendyrke forholdet mellom kommuneplanen og økonomiplanen ytterligere, vil rådmannen foreslå at Åfjord kommune i neste budsjettprosess skiller økonomiplanen med et overordnet 4-årsperspektiv fra selve budsjettet, og legger denne frem for behandling før sommeren. Det vil si at økonomiplanen for 2026 – 2029 legges frem for kommunestyret allerede før sommeren i 2025. På den måten klarer vi forhåpentligvis å knytte økonomiplanen enda nærmere opp mot kommuneplanen, og rendyrker økonomiplanens funksjon som kommuneplanens handlingsdel.

Konsolidering av omstillingsarbeidet

I medhold av det vedtatte budsjettet for 2024, gjennomførte Åfjord kommune et massivt omstillingsarbeid med en ambisjon om å skalere ned driften med 50 millioner kroner. Regnskapet så langt i 2024 og budsjettforslaget for 2025 viser at Åfjord kommune er i ferd med å nå denne målsettingen. Noe som er helt nødvendig for å kunne møte dagens og fremtidens budsjettutfordringer, knyttet til blant annet økte oppgaver, og rente- og avdragskostnader som er på et meget høyt nivå. Samtidig har kommunen også vedtak om nye investeringer som sannsynligvis vil påbegynnes i 2025.

Selv om kostnadene er i ferd med å tas ned, er omstillingsarbeidet ikke over. Med færre ansatte, blir prioriteringene hardere og oppgavene må gjøres annerledes. Dette er krevende både for organisasjonen og for brukere, pasienter, elever, pårørende og foresatte, og alle som på en eller annen måte har befattning med Åfjord kommune. I praksis gjelder dette de fleste innbyggerne i kommunen vår.

Krevende tider

Fra tidlig på 1990 tallet har Norge hatt en sammenhengende oppgangskonjunktur, avbrutt av en kort utflating gjennom finanskrisen i 2008, oljeprisfall i 2014 og en oppbremsing i koronaperioden 2020 – 2022. På grunn av svært solide statsfinanser var disse periodene lite krevende, og for kommunene betydde dette tvert om tilførsel av nye og friske penger. Denne tiden synes nå å være forbi.

En så vidt lang oppgangsperiode, med lave rentenivåer og store overskudd på handelsbalansen med utlandet, takket være en petroleumsstyrt økonomi, synes konkurransevnen på fastlandet å ha blitt svekket. Perspektivmeldingen i 2024 beskriver avtagende produktivitet i fastlandsøkonomien, samtidig som lønningene har gått opp. Sykefraværet sammenlignet med våre naboland er høyt, og på terskelen til nedgangen i olje- og gassproduksjonen opplever vi synkende kronekurs og oppbremsing i offentlige finanser. Dette krever omstilling i hele samfunnet, og ikke minst i kommunene.

Åfjord kommune har allerede tatt grep, og rustet seg for tiden som kommer. Det Åfjord har gjort i inneværende år, står de fleste kommuner og fylkeskommuner foran i årene som kommer. Samtidig er det ingen grunn til å hvile på laurbærene. Fra budsjettet for 2024 ble vedtatt i desember i fjor og frem til i dag, ser vi at Åfjord kommunes økonomiske situasjon har utviklet seg mer og mindre som forventet, men rammebetingelsene på nasjonalt nivå har utviklet seg i negativ retning.

I sum betyr dette at Åfjord kommune ikke trenger å gjøre nye omfattende tiltak med henblikk på nedskalering av virksomheten, men det er heller ikke rom for økninger i budsjettene. Videre innebærer dette at kostnadene knyttet til fremtidige investeringer må finansieres med innsparinger i driftsbudsjettet, eller aller helst, at investeringer finansieres på forhånd, gjennom avsetninger i drift.

Høye inntekter, men (politisk) risiko for endringer

Åfjord kommune er en høyinntektskommune. Med inntekter fra vannkraft gjennom et ikke ubetydelig eierskap i TrønderEnergi-konsernet, store vindkraftinntekter som følge av at Åfjord er Norges største vindkraftkommune og betydelige inntekter fra havbruksfondet, står Åfjord kommune i en særstilling. Samtidig er kommunen svært sårbar for endringer i rammebetingelsene, særlig som følge av å være på landstoppen i kommunal lånegjeld. Kommunen er helt avhengig av inntektene fra naturressursene for å kunne betjene et høyt gjeldsnivå. Samtidig vet vi at skiftende regjeringer ønsker å utjevne en del de inntektene som vår kommune nyter godt av. Inntektssystemutvalget (NOU 2022:10) som var nedsatt av Solbergregjeringen, foreslo at en andel av disse inntektene skulle flyttes fra kommunen. Dagens regjering vedtok gjennom kommuneproposisjonen for 2025 å fjerne Sør-Norge tilskuddet på knapt 7 millioner kroner fra Åfjord, fordi kommunen har andre store inntekter.

Nedbetaling av gjeld

Vi må forvente at de inntektene som Åfjord kommune nå nyter godt av, settes under et kritisk søkelys på nasjonalt nivå. Dette betyr at Åfjord kommune må gjøre seg mindre avhengig av disse inntektene, eller sagt på en annen måte, kommunen må betale ned gjeld. Rådmannen foreslår derfor å legge et løp frem mot 2030 der kommunen søker å betale ned en del av den gjelda som kommunen bærer på nå.

Budsjettet for 2025

Etter det omfattende omstillingsarbeidet som dels er gjennomført, og som det jobbes videre med i disse dager, så vil budsjettet for 2025 for en stor del vil være fremskriving av det vedtatte driftsnivået for 2024. Samtidig vet vi at kommunen ikke får finansiert nye statlige oppgaver og det kommer nye pensjonskostnader, blant annet som følge av ordningen med «AFP-livsvarig» som vil implementeres fremover. For å kunne skape likviditet for å håndtere vedtatte investeringer, vil Åfjord kommune benytte et virkemiddel som kommunen har opparbeidet seg siden 2011, og som svært få kommuner har tilgjengelig nå, nemlig bruk av tilbakeholdte pensjonspremiefondsmidler. Ved å ta ut disse nå, vil Åfjord kommune både kunne håndtere forventede økninger i pensjonskostnadene og samtidig opparbeide likviditet for finansiere en del av de vedtatte investeringene uten å måtte ta opp ny gjeld. Dette er en unik mulighet, men samtidig det siste verktøyet kommunen har for å komme gjennom en krevende tid uten å måtte ta ned driftsnivået ytterligere.

Prosjekter og investeringer

Åfjord kommune har gjennomført et svært omfattende utbyggingsprogram over mange år, og kommunen har vedtak på fremtidige investeringer innenfor vann og avløp, vaskeri ved Fosen vekst og barnehage- og skoleutbygging i norddelen av kommunen. Rådmannen har forsøkt å ta inn det meste av disse investeringene i budsjettforslaget, om enn i noe mindre omfang enn hva som strengt tatt er ønskelig. Likevel foreslås det omfattende investeringer også i året som kommer, før investeringstakten deretter bør tas ned til et minimum, for å kunne betale ned gjeld.

Avslutning

Åfjord kommune balanserer for tiden på en økonomisk knivsegg. Med sterk budsjett disiplin i organisasjonen, politisk nøkternhet og godt samarbeid mellom politikk og administrasjon, kan Åfjord kommune lande disse utfordringene på en god og betryggende måte, til beste for alle oss som er innbyggere i Åfjord kommune. Så er det viktig å ha respekt for medarbeiderne i Åfjord kommune som i disse dager må strekke seg ekstra for å få knappere ressurser til å strekke til en meget krevende tid.

Introduksjon og bakgrunn for driftsfordeling

Befolkning

Oppdatert befolkningsprognose ble lagt ut av SSB den 5.juni i år. For Åfjord sin del er den nye folketallsprognosen mer positiv enn prognosen av 2022. SSB estimerer i sin nye modell at vi teller 4269 Åfjordinger i 2050. Dette er drøyt 160 flere enn i forrige prognose.

I tillegg til en oppjustert prognose, er det to gledelige nyheter for Åfjord sin del. Den første er at den prognostiserte økningen i folketallet er i aldersgruppen 0-66 år. Den andre, som følge av den første, er at andelen i aldersgruppen 67-90+ går ned i forhold til resten (hovedalternativet, MMMM, benyttet):

	2050 - prognose av 2022	2050 - prognose av 2024	Endring	Fordeling 67+ (2022)	Fordeling 67+ (2024)
0 år	33	35	2	69,69 %	72,17 %
1-5 år	181	194	13		
6-15 år	405	431	26		
16-19 år	163	171	8		
20-44 år	925	1016	91		
45-66 år	1155	1234	79		
67-79 år	670	658	-12	30,31 %	27,83 %
80-89 år	444	423	-21		
90+	131	107	-24		
Total	4107	4269	162		

På kortere sikt vil vi ha følgende oppdaterte prognose:

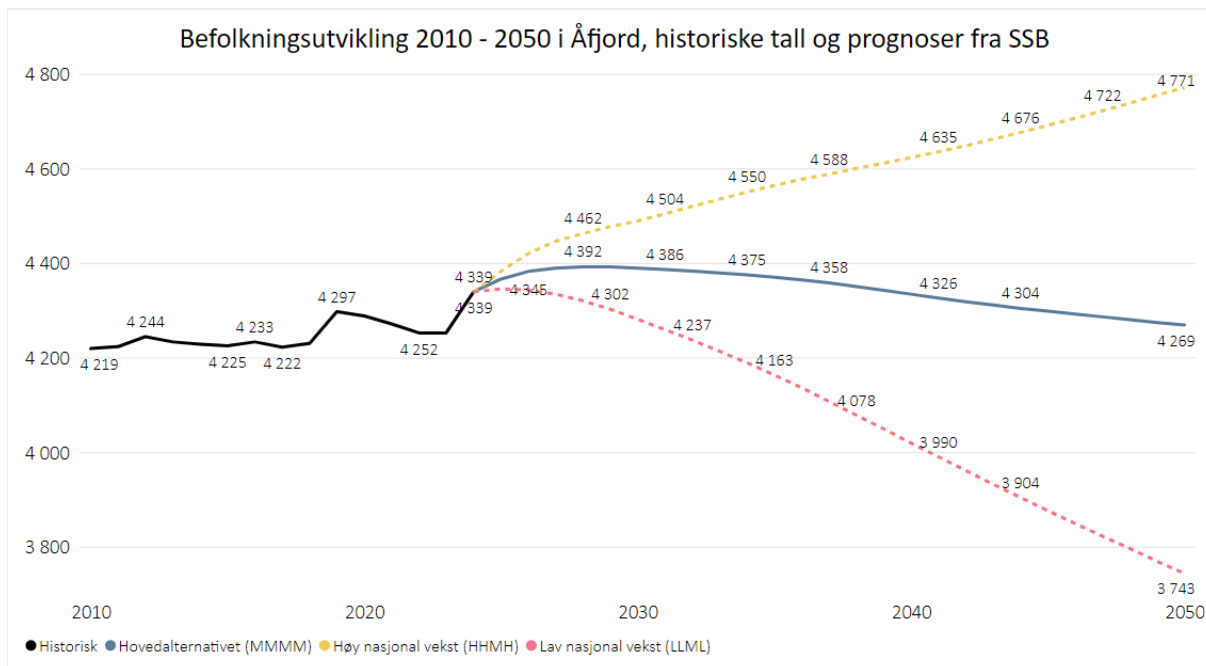
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2040	2050
0 år	46	39	41	41	41	41	39	37	35
1-5 år	242	238	221	227	225	219	213	201	194
6-15 år	434	456	493	495	498	510	511	446	431
16-19 år	188	172	164	155	158	156	168	182	171
20-44 år	1128	1166	1180	1195	1200	1206	1205	1090	1016
45-66 år	1304	1287	1275	1251	1231	1221	1193	1174	1234
67-79 år	696	694	684	684	703	686	684	756	658
80-89 år	250	262	278	289	286	302	322	354	423
90+	51	52	46	52	50	51	54	94	107
Total	4339	4366	4382	4389	4392	4392	4389	4334	4269

Utfordringsbildet er som tidligere. Vi blir stadig flere eldre, spesielt i aldersgruppen 80-89 år inn mot 2030. Fra og med 2030 vil vi også oppleve en økning i aldersgruppen 90+. Førstnevnte inntreffer samtidig som vi vil oppleve en økning i aldersgruppen 6-15 år. Det er kombinasjonen av dette som setter Åfjord kommune en gledelig, men spesiell situasjon. For de fleste andre distriktskommuner vil man kunne flytte ressurser fra oppvekst og over til helse. Vi har ikke samme mulighet, vi vil oppleve økt ressursbehov både i oppvekst og helse de neste årene.

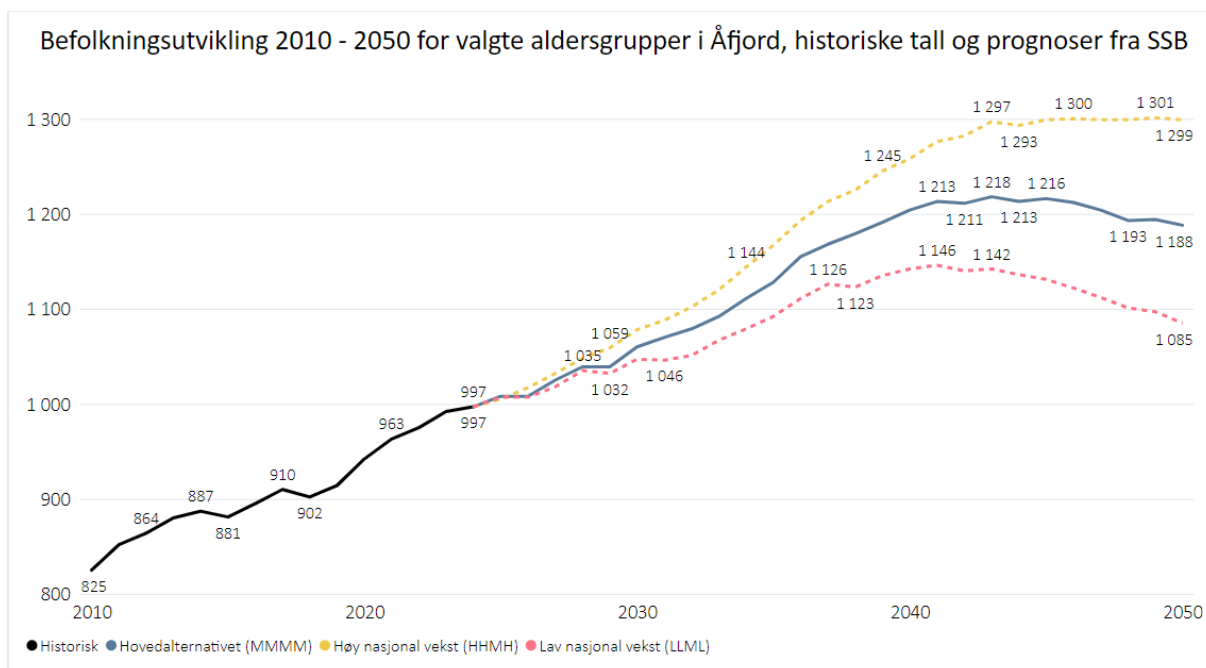
De oppdaterte prognosene fra SSB gjør at vi kan forvente et høyere nivå på innbyggertilskuddet i årene som kommer enn hva vi kunne gjøre ved forrige prognose.

Trøndelag i tall tilbyr en mer grafisk framstilling av prognosene til SSB:

Her er prognosen utvidet til å gjelde både hovedalternativet, samt høy/lav nasjonal vekst. Fra samme kilde kan vi også trekke ut en grafisk framstilling av de ulike aldersgruppene. Her er SSBs prognose for aldersgruppen 67+:

Med den oppdaterte prognosen fra SSB kan vi forvente et relativt stabilt folketallsnivå i Åfjord de neste årene. Dette gjør at vi kan legge til grunn en stabil overføring fra staten gjennom rammetilskudd, gitt at de ulike kriteriene for tilskudd holder seg stabile.

Vi kommer til å oppleve en økning i antall eldre, samtidig så var økningen brattere i forrige prognose. I tillegg så er det en forbedring i forsørgerbrøken. Altså er andelen i yrkesaktiv alder antatt å være høyere målt mot andelen 67+ i årene som kommer, enn hva man antok i forrige oppdaterte prognose.

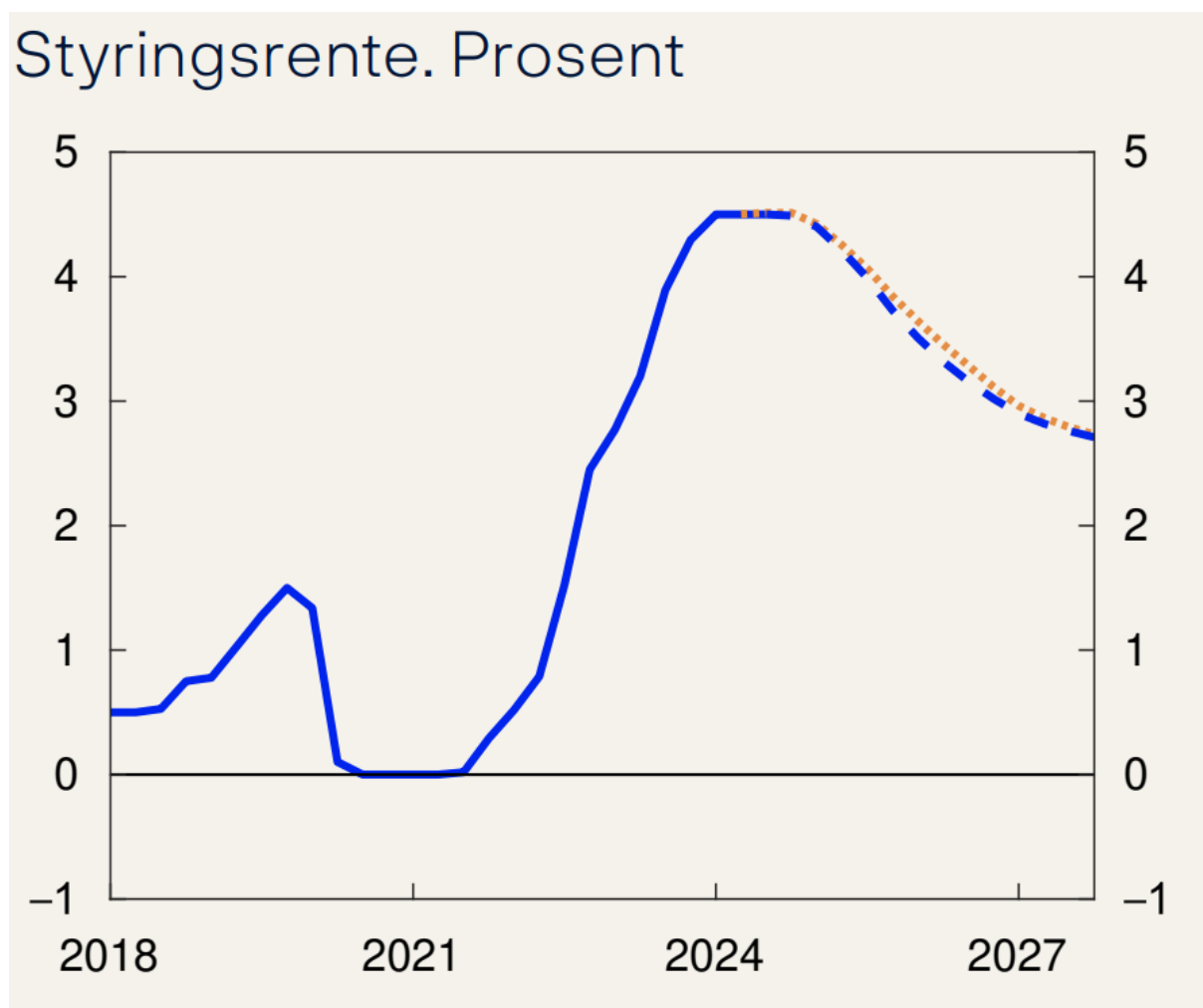
Makro

Siste tilgjengelige pengepolitiske rapport er 3/2024, publisert i september. Den tar til orde for at renten skal ned. Hittil i 2024 har styringsrenten ligget stabilt på 4,5%. Dette tilsvarer en flytende rente på våre lån på omtrent 5,5%. I rentemøte i september anslår Norges Bank at styringsrenten vil holde seg på nåværende nivå ut 2024, før vi vil oppleve rentekutt 1.kvartal 2025. Prognosen til Norges Bank sier at styringsrenten skal ned til 3% ved inngangen av 2027. Dette vil tilsvare en lånerente på omtrent 4% for våre lån med flytende rente.

Med Åfjord kommunes nåværende gjeldsportefølje vil en reduksjon i renten på 1% tilsvare en lavere årlig kostnad på mellom 6 og 7 millioner kroner. Alt etter når ulike fastprisavtaler utløper. Dette, i samspill med at vi opererer i serielånssegmentet, vil gjøre at vi forventer lavere rentekostnader inn mot 2030. Hvilket vi også er helt avhengig av, gitt våre inntektsprediksjoner knyttet til eiendomsskatt på samme tidspunkt.

Gjennomsnittlig styringsrente vil i kommende økonomiplanperiode, 2025-2028, ha et langt høyere nivå enn hva vi så i den sammenslåtte kommunens første økonomiplanperiode, 2020-2023. Dermed vil vi måtte fortsette å bruke en relativt sett større andel av våre inntekter på gjeld enn hva vi måtte på begynnelsen av 2020-tallet.

Styringsrente (historisk + prognose), pengepolitisk rapport 3/2024:

Inntekter

Inntektene til kommunen vil bli mer forutsigbare framover. Vi går fra en fireårsperiode med stadig økende inntekter, til en fireårsperiode der vi ikke forventer høyere inntekter – men heller ikke markant lavere inntekter. Nivået på eiendomsskatt har stabilisert seg, produksjonsavgift på vindkraft har kommet opp på et nivå vi går ut fra videreføres og vi estimerer et realistisk nivå på Havbruksfond.

Skatt og rammetilskudd

Stabile inntekter er en sannhet med noen modifikasjoner. En revidering av inntektssystemet blir innført fra og med 2025. Under departementets presentasjon av revideringen ble undertittelen «Et mer rettferdig system hvor de som har minst blir løftet» benyttet. Åfjord kommune kommer ikke inn under kategorien «de som har minst». Vi er en av kommunene som vil oppleve lavere rammeoverføringer fra staten de neste årene. Det mest konkrete som skjer er at inntektsgrensen for å motta Sør-Norge tilskudd økes. Den kommunale gjennomsnittsinntekten som legges til grunn for tildeling av Sør-Norge tilskudd, skal i tillegg til inntekt fra personskatt og rammetilskudd også omfatte inntekt fra eiendomsskatt, havbruksinntekter og produksjonsavgift på vindkraft. Dermed kommer Åfjord kommune over inntektsgrensen som gir Sør-Norge tilskudd. I 2024 utgjør dette en inntekt på kr. 6.856.000 for kommunen. Hensyntatt dette, samt at Åfjord er estimert å bli marginalt billigere å drive fra 2024 til 2025, finner vi at overføringene fra staten kun vil dekke lønns og prisvekst neste år.

Kommunal deflator (lønns- og prisvekst) anslås å bli på 4,1% for 2025. Vi er estimert en økning i overføringer fra staten på 4,2%. Endringer i pålagte oppgaver/nasjonale føringer av ulik karakter, må dermed dekkes inn av andre midler.

Etter framleggingen av det nye inntektssystemet i mai har det versert flere utgaver av rammetilskuddsmodellen til KS. Denne estimerer fremtidige overføringer fra staten på bakgrunn av signaler fra Kommunaldepartementet. Det har vært ulikt nivå på inntektsgarantiordningen, utgiftutjevning og andre parametere i alle versjoner, men totalen har hele veien ligget rundt 399 millioner kroner i estimert inntekt til Åfjord kommune i 2025. Det er også enden på visa, selv om det ikke nødvendigvis er like enkelt å forklare eksakt bakgrunnen for resultatet.

I det nye inntektssystemet er det i tillegg til ovennevnte innført at alle kommuner minimum skal inntektsføre 95% av den landsgjennomsnittlige skatteinngangen pr innbygger. Dette er også et ledd i å øke utjevningen i kommune-Norge. Snittinntekten til Åfjord kommune har de siste årene ligget på ca. 94% av landsgjennomsnittet. Vi vil dermed oppleve en noe høyere skatteinngang fremover.

Frie inntekter

De såkalte frie inntektene fra staten består av skatteinngang fra inntekt og formue, samt rammetilskudd. Disse midlene er ikke øremerket noe bestemt formål, og det er opp til kommunen selv å løse sine oppgaver innenfor rammene. Også her er KS sin modell for skatt og rammetilskudd benyttet. Modellen estimerer ikke en veldig nedgang i årene som kommer. Årsaken er at den hensyntar SSB sin økende befolkningsprognose. Dermed vil estimert økt innbyggertilskudd spise opp nedgangen i rammetilskudd. Ergo omtrent flat utvikling. Så gjenstår det å se om SSB får rett.

Tall i 1000kr	Prognose			
	2025	2026	2027	2028
Rammetilskudd inkludert inntektsutjevning	249 066	249 066	248 566	248 566
Skatt på formue og inntekt	149 534	149 534	149 534	149 534
Sum skatt og rammetilskudd (avrundet)	398 600	398 600	398 100	398 100

Eiendomsskatt

På bakgrunn i utskriving av eiendomsskatt for skatteåret 2024, velger vi å budsjettere på 2024-nivå også i kommende økonomiplanperiode. Beregningen forutsetter at kommunestyre opprettholder en skattesats på 7 promille av fastsatt takstverdi. Dermed er det lagt inn 63 millioner kroner i estimerte eiendomsskatteinntekter både i budsjett for 2025, men også videre gjennom økonomiplanperiode.

Produksjonsavgift på vindkraft

Vi har pr. oktober 2024 mottatt utbetaling 2 ganger fra produksjonsavgift på vindkraft. Begge gangene har det vært relativt stor forskjell på teori og praksis. Vi kan ganske enkelt beregne den teoretiske utbetalingen, da med utgangspunkt i planlagt årsproduksjon pr. vindpark, og en gitt skattesats pr. produserte kilowatttime. Utfordringen er at den teoretiske produksjonen frem til nå ikke har blitt sluttresultatet. Den teoretiske utbetalingen for 2024 var på 52,6 millioner kroner. Vi fikk utbetalt 43,8 millioner kroner. For utbetalingsåret 2025 øker skattesatsen til 2,3 øre pr. kilowatttime produsert. Også staten har lagt til grunn teoretisk produksjon i sine budsjetter. Med den økte skattesatsen vil den teoretiske produksjonen medføre en estimert inntekt i 2025 på 60,5 millioner kroner. Om man viderefører produksjonsnivået som var grunnlaget for 2024-utbetalingen vil man kunne forvente 50,4 millioner kroner i 2025. Det er dermed et ganske stort sprik mellom teori og opplevd praksis fram til nå. I økonomiplanen fra i fjor ligger det inne 58 millioner kroner i inntekt i 2025. Vi justerer denne noe ned til 53,4 millioner kroner flatt gjennom hele økonomiplanperioden. Det er noe over utbetalingsnivået fra 2024, samtidig er det langt lavere enn den teoretiske utbetalingen på 60,5 millioner kroner.

Havbruksfond

Når dette føres i pennen, er utbetalingen for 2024 kjent. Åfjord kommune mottar 60,3 millioner kroner fra Havbruksfond i 2024. Dette er i øvre kvartil av hva vi forventet på forhånd. Hvilket er gledelig. I forrige økonomiplan viste vi til en historisk gjennomsnittlig utbetaling på kroner 30 millioner pr. år. Med bakgrunn i utbetalingen for 2024 ser vi muligheten til å øke anslaget for utbetaling i 2026. Vi ser ingen grunn til å øke anslagene for oddetallsår, år uten auksjonsinntekter. Dermed budsjetteres det med 15 millioner kroner i inntekt fra Havbruksfond i 2025. Vi registrerer høye auksjonspriser i 2024, med bakgrunn i dette budsjetteres det med en reduksjon fra 2024-nivå inn i 2026, ned til 55 millioner kroner. 15 millioner kroner i 2027. 2028 er fremdeles langt oppe og langt fram, så der har vi som et utgangspunkt lagt inn 45 millioner kroner i estimert inntekt fra Havbruksfond.

Frie inntekter, utvidet begrep

Utvider vi begrepet frie inntekter til også å omfatte eiendomsskatt, Havbruksfond og produksjonsavgift på vindkraft budsjettere rådmannen med følgende nivå i økonomiplanperioden:

Tall i 1000kr	Prognose			
	2025	2026	2027	2028
Rammetilskudd inkludert inntektsutjevning	249 066	249 066	248 566	248 566
Skatt på formue og inntekt	149 534	149 534	149 534	149 534
Sum skatt og rammetilskudd (avrundet)	398 600	398 600	398 100	398 100
Eiendomsskatt	63 000	63 000	63 000	63 000
Havbruksfond	15 000	55 000	15 000	45 000
Produksjonsavgift vindkraft	53 400	53 400	53 400	53 400
Sum frie inntekter	530 000	570 000	529 500	559 500

Integreringstilskudd

Det budsjetteres med et integreringstilskudd på 25 millioner kroner i 2025. Dette er noe lavere enn det vi ser ut til å motta for 2024. I skrivende stund har vi ikke mottatt hverken anmodningsbrev eller fattet vedtak om bosetting for 2025. Det budsjetteres imidlertid med bosetting av 30 flyktninger i 2025. Dette er lagt inn med bakgrunn i både signaler om bosettingsanmodning fra staten og kapasitet til involverte enheter i kommunen. Nivået på tilskuddet er for årene 2026-2028 videreført som 2025-nivå. Her blir man imidlertid nødt til å gjøre en løpende vurdering fra år til år. Da vil man eventuelt justere både inntekt og kostnad til nivået som blir aktuelt for hvert enkelt år.

Finansinntekter

Kommunens finansinntekter består av utbytte fra våre aksjer og andeler, samt renteinntekter på likviditet. Etter 1.terital ble det argumentert for å legge inn et lavere anslag på utbytte fra våre aksjer i TrønderEnergi i neste års budsjett. Gjennom hele økonomiplanperioden budsjetteres det med et utbytte likt det vi fikk i 2024.

Som vi så innledningsvis står vi ovenfor flere kutt i styringsrenten. Forhåpentligvis. Vi budsjetterer med god likviditet gjennom store deler av 1.halvår i 2025. Vi forventer heller ikke store endringer i styringsrenten i samme periode. Vi budsjetterer derfor med relativt høye renteinntekter i 2025. Videre i økonomiplanperioden forventer vi lavere renteinntekter:

Tall i 1000kr	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Renteinntekter	12 145	10 645	12 090	10 590	8 090	7 835
Utbytte	10 392	10 000	7 720	7 720	7 720	7 720
Sum finansinntekter	22 537	20 645	19 810	18 310	15 810	15 555

Kostnader

De siste årene har Åfjord kommune hatt et stadig økende kostnadsnivå i våre tjenester. I samme periode har også finansutgiftene økt betraktelig. Gjennom 2024 har kommunen gjennomført et relativt storstilt omstillingsarbeid. Formålet er to-delt. Der den ene delen reduserer kostnadsnivået til et mer bærekraftig nivå for fremtiden. Den andre delen blir et resultat av den første, der frigjorte midler som tidligere har gått til å drifte våre tjenester, i stedet reduserer vårt gjeldsnivå.

Med målene man satte seg høsten 2023, for budsjettårene 2024 og 2025 – ser det i skrivende stund ut som man er i mål med omstillingsarbeidet ved inngangen av budsjettåret 2025. Budsjetterte lønnskostnader for neste år er i tråd med lønnsvekstregulert størrelse for samme år i budsjett 2024.

Gjeldsnivået er derimot stadig økende. Høsten 2022 ble det argumentert for å bruke produksjonsavgiften på vindkraft til ekstra nedbetaling av gjeld fra og med budsjettåret 2023. Det viste seg i ettertid at vi var ett år for tidlig ute med budsjetteringen av produksjonsavgiften, dermed ble første mulighet til å betale ned ekstra på gjelden først i 2024. Mye har skjedd siden høsten 2022, og mye skal også skje i fremtiden. Flere store investeringsprosjekter har blitt igangsatt etter høsten 2022, også i denne økonomiplanen ligger det store investeringer inne. Utgangspunktet for forslaget om å betale ned ekstra på gjeld, lansert høsten 2022, var at gjelden faktisk skulle reduseres. Med fasit i hende, ville vi ikke ha klart det, hverken i 2023 eller 2024.

Med oppdaterte rammebetingelser, i form av nye investeringsprosjekter, vil administrasjonen i det følgende argumentere for å ikke betale ned ekstra på gjeld i økonomiplanperioden. Vi ønsker heller å

minimere opptaket av ny, kostbar gjeld, til et absolutt minimum. For å komme i mål med det, må vi skyve på inntekter, skape likviditet og holde kostnadsnivået i våre tjenester på dagens nivå.

Driftskostnader

Budsjett 2025 tar i sin helhet utgangspunkt i budsjett 2024. I økonomiplanen fra i fjor, lå det inne 50 millioner kroner til ekstra nedbetaling av gjeld i 2025. Dette var gitt at man kom i mål med omstillingen, samt at inntektsnivået ble videreført. Sistnevnte er ikke i tilfelle. Vi får dekt lønns- og prisvekst, men intet annet. Vi budsjetterer med lavere produksjonsavgift på vindkraft i 2025 enn hva vi i utgangspunktet hadde lagt inn, samt at vi tar ned våre forventinger til utbytte på aksjer og andeler. Videre har vi gjennom begge tertialrapportene i 2024 meldt om merforbruk i driften, innenfor oppvekst, helse og beredskap. Dette er kostnadsnivå vi tar med oss inn i 2025. Med null realvekst i inntekter fra staten må både reduksjon i «andre inntekter» og kostnadsvekst utover lønns- og prisvekst, dekkes fra andre midler. Resultatet av ovennevnte blir dermed en reduksjon i midler til gjeldshåndtering på 25 millioner kroner ut fra opprinnelig plan for 2025. Bruken fordeler seg på følgende måte:

25 000 000,00	Nedtrekk i gjeldsavsetning
- 2 500 000,00	FBRT- ajourføring av nivå fra 2024 inn i budsjett 2025
- 4 800 000,00	Private barnehager - merforbruk fra 2024, i tillegg til ytterligere økning i barnetall
- 4 600 000,00	Nedgang i produksjonsavgift på vindkraft (fra 58 mill. kr. til 53,4 mill. kr.)
- 3 800 000,00	NAV - forventer samme nivå på overføringer 2025, som 2024
- 7 000 000,00	Pensjon - økte pensjonskostnader
- 2 300 000,00	Redusert utbytte, TrønderEnergi
-	Balanse

Når alle kjente kostnader er dekt, står vi dermed igjen med 25 millioner til håndtering av gjeldsnivå i 2025. I tillegg til ovennevnte må vi dekke inn nedgang i brukerbetaling fra barnehage/SFO fra andre kilder enn rammeoverføringer fra staten.

Pensjonskostnader

Åfjord kommunes pensjonskostnader har vært økende de siste årene. Det vil de også være i årene som kommer. Noen begreper innledningsvis:

Samlet premie: Består av pensjonspremie (prognose på premie og tilskudd som blir fakturert kommunen i løpet av året) og reguleringspremie (prognose på premie som følge av lønnsoppgjør, økning i grunnbeløp i folketrygden og regulering av pensjoner, beløpet kan endre seg gjennom året).

Netto pensjonskostnad: Brutto pensjonskostnad fratrukket forventet avkastning, dette er størrelsen som skal belaste regnskapet. Det belastes i tillegg administrasjonskostnader.

Premieavvik: Differansen mellom «samlet premie» og netto pensjonskostnader omtales som premieavvik. Er premieavviket positivt skal det inntektsføres det året det oppstår, for så å kostnadsføres de neste 7 årene. Motsatt ved negativt premieavvik (svært sjeldent det inntreffer).

Amortisert premieavvik: Kostnadsføring/inntektsføring av tidligere års premieavvik.

Premiefond: Fond for tilbakeførte premier og overskudd. Midler på premiefond kan bare brukes til fremtidig premiebetaling.

For vår del har vi inntektsført høye, positive, premieavvik de siste årene. Altså har det vært stor forskjell mellom samlet premie og netto pensjonskostnad. Dette gjør at det amortiserte premieavviket begynner å bli høyt. Samtidig har vi fram til nå ikke benyttet oss av vårt premiefond. I

Åfjord kommune sitt tilfelle er saldo på premiefond omtrent det samme som vi har i akkumulert premieavvik. Målt pr. innbygger vil vi tro at Åfjord kommunes premiefond er ett av de høyeste i Trøndelag, og har til nå altså stått urørt. Rådmannen foreslår å starte å bruke av dette i 2025. Dette vil gi to effekter. Det vil få ned den amortiserte premieavvikskostnaden. Det vil skape likviditet.

Likviditet: Enkelt forklart vil det si tilgjengelige penger på konto.

Inntektsføring av store premieavvik er en likviditetsmessig tung øvelse. I og med at dette kun er differansen mellom samlet premie og netto pensjonskostnad, er det ikke penger vi får inn på konto, men inntektsførte midler som langt på vei er brukt til noe i driftsregnskapet. Inntektsføringen av positive premieavvik spiser likviditet over tid. Gjennom bruk av premiefond skaper vi likviditet, da kostnadsfører vi store beløp (som vi tidligere har brukt å belaste driftskontoen vår med) som vi nå bruker av premiefond til å betale med. Dermed frigjør vi penger på driftskontoen til annet.

Kommune-Norge står ovenfor en økning i pensjonskostnadene de neste årene. Innføringen av AFP Livsvarig gir en betydelig økning i pensjonsforpliktelser og pensjonskostnader. Vi har regnet inn denne regelendringen fra og med 2026 i økonomiplanen, helt i henhold til siste oppdaterte tall fra KLP. Innføringen er beregnet å gi økte pensjonskostnader i perioden 2026-2028, før de flater ut.

Gjennom å bruke premiefond i samme periode vil vi klare å få ned det amortiserte beløpet vi må belaste regnskapet med, tilsvarende økningen i kostnader AFP Livsvarig vil gi.

Konsekvensen vil være at vi sannsynligvis vil starte å bygge positive premieavvik igjen mot slutten av 2020-tallet. Dette må amortiseres i løpet av 2030-tallet, uten et like stort premiefond i ryggen. Kommer vi imidlertid i mål med gjeldsreduksjonen som er foreslått i denne økonomiplanen, vil vi få frigjort midler til å tåle en økning i pensjonsforpliktelser i løpet av 2030-tallet.

Finanskostnader

Finanskostnadene må ned. Samtidig står vi fremfor nye investeringer. I stedet for å ta opp ny gjeld med den ene hånden, og betale tilbake litt med den andre hånden, foreslår administrasjonen i denne økonomiplanen å redusere opptak av ny gjeld til et absolutt minimum og foreslår videre tilnærmet investeringsstopp i 2027/2028. I denne økonomiplanen ligger det investeringer inne som kunne forsvart et låneopptak på kroner 225.000.000. Da er foreslåtte VAR-investeringer holdt utenfor. Gjennom bruk av ubrukte lånemidler, en stor andel egenkapitalfinansiering og noe salg av eiendom er administrasjonens forslag at vi kun tar opp ett lån på 70.000.000 i økonomiplanperioden. Da vil vi i tre av økonomiplanens fire år redusere gjelden. Med rådmannens forslag til budsjett vil en oversikt over gjelden de neste årene se slik ut (for foreslåtte investeringer i samme periode, se side 65):

§5-7. Oversikt over gjeld i økonomiplanen

<i>Tall i 1000</i>	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Gjeld pr. 01.01	1 150 000	1 187 000	1 135 000	1 150 000	1 095 000	1 040 000
Nytt låneopptak (VAR utenfor)	86 000	-	70 000	-	-	-
Avdrag	49 000	52 000	55 000	55 000	55 000	55 000
Ekstra avdrag	-	-	-	-	-	25 000
Gjeld pr. 31.12	1 187 000	1 135 000	1 150 000	1 095 000	1 040 000	960 000
Brutto driftsinntekter (gj.snitt)	673 000	693 190	717 452	743 280	770 038	796 989
Måltall (75%) gjeld/driftsinnt.	176 %	164 %	160 %	147 %	135 %	120 %

Gjennom å avsette ekstraordinært avdrag fra 2024 til disposisjonsfond i 2024, bruke det til egenkapitalfinansiering i investering i 2025 sammen med de 25 millionene som gjenstår av avsatte midler til ekstraordinært avdrag i 2025, vil vi klare å gå inn med totalt 55 millioner kroner i egenfinansiering neste år. Dette, i tillegg til bruk av ubrukte lånemidler og salg av eiendom, gjør at vi foreslår kroner null i låneopptak til varige driftsmidler i 2025.

Gjennom bruk av premiefond, avsatte midler fra 2024 og salgsinntekter gjennom 2025 vil vi også skape nok likviditet til å gjennomføre overføringen til drift.

Hvorfor foreslås dette?

To årsaker. Gitt investeringsbudsjettet vil en ekstraordinær nedbetaling av gjeld i 2024, 2025 og 2026 (i stedet for EK-finansiering) medføre at vi tar ett skritt frem, og to tilbake. Vi tar opp all vår gjeld som serielån. Et serielån er desidert dyrest de første årene. Et eventuelt låneopptak i 2025 ville vært kostbart på kort sikt. I stedet for å betale ned på et lån vi allerede har tatt de tyngste rentekostnadene på, foreslår vi derfor å avstå fra å ta opp et nytt lån i 2025. Rådmannen foreslår videre et låneopptak i 2026, men foreliggende rentebane vil gi langt lavere rentekostnader enn om man skulle tatt opp et tilsvarende lån i 2025. Vi foreslår å vente ut renta, rett og slett.

Dernest vil vårt behov for å få ned det akkumulerte premieavviket medføre at vi frigjør likviditet. Derfor vil det være fornuftig å slå to fluer, om ikke tre, i en smekk når muligheten byr seg.

- Redusert akkumulert premieavvik gir reduserte pensjonskostnader
- Dette frigjør videre likviditet som benyttes til EK-finansiering av investeringsprosjekter
- EK-finansiering av investeringsprosjekter bidrar til at våre opprinnelige avdrag får jobbe i fred og ro, og vi reduserer gjelden med omtrent 150 millioner kroner i løpet av økonomiplanperioden. Samtidig som vi investerer for langt mer.

Avslutning

Vi får en økning i kostnader/inntektsreduksjoner på omtrent 25 millioner ut fra det som var planlagt i fjor for 2025.

Enhetenes driftskostnader ut over dette er i henhold til de målsetninger vi satte oss høsten 2023. Vi har et stadig økende gjeldsnivå. Administrasjonen foreslår å omdisponere avsetninger til ekstraordinære avdrag inn som egenkapitalfinansiering av kommende investeringsprosjekter.

Gjennom blant annet bruk av premiefond blir vi stand til å gå inn med store summer som egenkapitalfinansiering, dette vil redusere gjeldsnivået gjennom økonomiplanperioden.

Bruk av premiefond påvirker ikke kommunens totale pensjonskostnader i 2025. Det vil imidlertid ha stor innvirkning på bokføringen av pensjonskostnader. Tidligere har samlet premie blitt bokført i enhetenes regnskaper i sin helhet. Inntektsføring av premieavvik har blitt bokført i sektor finans (se §5-4, andre ledd). Nå blir pensjonskostnadene til enhetene langt lavere og kostnadsføringen for sektor finans langt høyere. Dette vil gjøre det krevende å følge enhetenes kostnader fra budsjett 2024 til budsjett 2025, da budsjetterte pensjonskostnader vil være langt lavere i 2025 enn i 2024. I tillegg gjelder ikke dette alle enheter, majoriteten av skoleansvarenes pensjonskostnader tilhører en annen pensjonsordning, SPK. De årlige SPK-kostnadene i økonomiplanperioden er antatt å være på 2024-nivå gjennom perioden. SPK-kostnadene utgjør kun en liten andel av kommunens totale pensjonskostnader i forhold til KLP-kostnadene, og blir dermed ikke omtalt videre.

Avskrivninger

Avskrivningsbudsjettet for 2025 handler i stor grad om ajourføring av bokførte størrelser fra regnskap 2024, samt tillegg for anlegg vi antas aktiveres for avskrivning i regnskap 2025. For sistnevnte budsjetterer vi med aktivering av både brannsjø Roan og utvidelse Åset i 2025. Avskrivningene har ikke resultateffekt, og vi budsjetterer med bokføring i august 2025, og har dermed mulighet til å saldere i løpet av høsten om det skulle oppstå avvik. Avskrivningsbudsjett for 2025:

Ansvar	Tekst	Regnskap 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025
001-199	Politisk styring/Fellestjenester	5 993 841	7 555 212	8 092 751
200-299	Oppvekst	8 428 386	9 142 935	10 521 224
300-399	Helse og velferd	6 223 320	5 520 697	6 188 680
400-499	Landbruk og tekniske tjenester	14 351 622	16 546 123	15 093 156
500-599	Kultur, idrett og frivillighet	6 388 865	6 667 922	6 388 864
		41 386 034	45 432 889	46 284 675

Bruk av disposisjonsfond/avsetning til disposisjonsfond

I stedet for å budsjettere med en gjennomsnittsinntekt fra Havbruksfond, budsjetterer vi nå med en realistisk inntekt fra Havbruksfondet. For å oppnå et gjennomsnittlig driftsnivå tross store utbetalinger hvert annet år, må vi avsette midlene til disposisjonsfond i partallsår, for så å ta de ut i oddetallsår. Videre foreslår rådmannen at vi avsetter midler opprinnelig budsjettert til ekstraordinært avdrag i 2024 til disposisjonsfond. Disse midlene tas ut i 2025 og går inn som egenkapitalfinansiering i investeringsregnskapet samme år. Avslutningsvis foreslås det å omdisponere 20 millioner kroner fra disposisjonsfond til veifond. Foreslått netto bruk av disposisjonsfond gjennom perioden blir dermed null. I alle fall om vi har utvidet tabellen til også å omfatte 2029, da har vi fått synliggjort bruken av midlene vi avsetter fra Havbruksfond i 2028. I tabellen under vil negative tall bety at vi tar ut midler fra disposisjonsfond, og positive tall betyr at vi setter inn midler på disposisjonsfond.

Avsetning til disposisjonsfond	Forslag 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028
Omdisponere gjeldsavsetning 2024 til EK 2025	30 000 000				
Avsetning Havbruksfond til bruk året etter	15 000 000		15 000 000		15 000 000
Omdisponere disposisjonsfond til veifond	10 000 000	20 000 000	20 000 000	20 000 000	
Sum avsetning disposisjonsfond	55 000 000	20 000 000	35 000 000	20 000 000	15 000 000

Bruk av disposisjonsfond	Forslag 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028
Anleggsbidrag strøm, Amundalen		- 200 000			
Bruk av omdisponert gjeldsavsetning fra 2024		- 30 000 000			
Bruk av Havbruksfond fra året før		- 15 000 000		- 15 000 000	
Avsetning til veifond fra disposisjonsfond	- 10 000 000	- 20 000 000	- 20 000 000	- 20 000 000	
Sum bruk av disposisjonsfond	- 10 000 000	- 65 200 000	- 20 000 000	- 35 000 000	-

Netto bruk av disposisjonsfond	Forslag 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028
Sum netto bruk av disposisjonsfond	45 000 000	- 45 200 000	15 000 000	- 15 000 000	15 000 000

Overføring til investering

Gitt at rådmannen foreslår stor andel av EK finansiering de neste årene, vil det medføre store overføringer fra drift til investering. Følgende foreslås: 30 millioner kroner fra 2024 legges på 25 millioner kroner fra 2025, og overføres til investeringsregnskapet. 25,64 millioner kroner, i sin helhet fra 2026, overføres til investeringsregnskapet. Henholdsvis 11,53 og 11,275 millioner kroner fra 2027 og 2028 overføres til investeringsregnskapet.

Overføring til investering	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028
Sum overføringer til investeringsregnskapet fra driftsregnskap	55 315 000	26 031 600	12 226 000	11 275 000

Fordeling drift pr. sektor

Med bakgrunn i ovennevnte diskusjon, både inntekter og utgifter forslår rådmannen følgende driftsfordeling pr. sektor for budsjettåret 2025.

Det bemerkes igjen at pensjonskostnadene er lavere ute på enhetene enn tidligere, som det fremgår av tabellen vil kostnadene nå bokføres på ansvar 700-999, Finans. Dette skyldes forslaget om bruk av premiefond.

Ansvar	Tekst	Regnskap 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Herav økt avskr. 24/25
001	Politisk styring	6 047 165	6 129 157	5 876 299	-
100	Fellestjenester	66 500 726	65 407 013	62 183 357	537 539
200	Oppvekst	137 107 595	137 066 993	144 269 956	1 378 289
300	Helse og velferd	216 699 705	207 400 232	199 736 565	667 983
400	Landbruk og tekniske tjenester	51 300 696	53 168 692	49 901 599	- 1 452 967
500	Kultur, idrett og frivillighet	22 676 335	25 295 802	21 116 452	- 279 058
700-999	Finans	- 34 389 000	- 8 220 000	27 215 447	-
		465 943 222	486 247 889	510 299 675	851 786

Tilleggskostnader videre i økonomiplanperioden

Tilleggskostnader lagt inn 2026-2028	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028
Leiekostnader Helsehus	5 000 000	2026-nivå videreføres	2026-nivå videreføres
Økte pensjonskostnader	6 200 000	2026-nivå videreføres	2026-nivå videreføres
Sum tilleggskostnader lagt inn	11 200 000	2026-nivå videreføres	2026-nivå videreføres

Majoriteten av inndekningen for kostnadsøkningen i 2026 løses ved høyere budsjettert inntekt fra Havbruksfond dette året (økning fra 45 millioner kroner, til 55 millioner kroner). Foreløpig finansiering i årene 2027-2028 er reduksjon i våre rentekostnader (renten blir lavere), og redusert overføring fra driftsregnskapet til investeringsregnskapet.

Det forventes at pensjonskostnadene vil flate ut på 2026-nivå med iverksetting av premiefondsbruk.

Videre gjennomgang

I det følgende vil det presenteres mål for økonomiplanperioden, samt sektorbudsjett for året 2025.

Politisk styring

Politisk styring består av ordfører, varaordfører, kommunestyre, formannskap, utvalg, nemnder og råd.

Budsjett 2025

Regnskap hittil i 2024 viser et relativt likt kostnadsnivå på de tre hovedutvalgene. Det foreslås dermed en lik bevilgning for 2025. Ellers er løpende, faste, kostander framskrevet på de resterende råd/utvalg.

Ansvar	Tekst	Regnskap 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025
001	Ordfører og varaordfører	2 717 340	2 613 173	2 254 048
001	Kommunestyre	1 151 186	1 035 235	1 014 610
001	Formannskap	409 218	512 763	483 575
001	Utvalg for oppvekst og helse	192 077	160 645	164 650
001	Utvalg for vekst og utvikling	182 232	250 391	164 650
001	Utvalg for kultur, idrett og frivillighet	123 305	137 521	164 650
001	Andre politiske råd og utvalg	185 829	141 823	212 180
001	Valg og støtte til politiske partier	205 760	284 080	284 080
001	Fosenregionen	537 452	625 000	595 000
001	Kontrollutvalg	191 672	196 183	260 856
001	Ungdomsråd	85 393	56 150	143 000
001	Eldreråd	57 108	88 632	93 000
001	Råd for personer med nedsatt funksjonsevne	8 593	27 561	42 000
		6 047 165	6 129 157	5 876 299

Sentraladministrasjon, fellestjenester

Introduksjon

Sentraladministrasjonen og fellestjenestene består av rådmannsfunksjonene, kommuneledelse og stab. I tillegg inneholder ansvar 100 finansiering av kommunens andel av omstillingsprogrammet som er organisert gjennom Nord-Fosen Utvikling AS, øvrig næringsarbeid som kommunen finansierer gjennom Åfjord Utvikling AS, Kirkelig fellesråd og dekning av lisenser mv som ikke knyttes til den enkelte sektor.

Næringsformål

Innenfor næringsformål ligger utgifter og tilskuddsmidler til kommunens arbeid innenfor infrastruktur og næring. Dette gjelder i første rekke følgende formål:

- Tilskudd til omstillingsprogrammet gjennom Nord-Fosen utvikling AS, « 1.000.000
- Tilskudd til nytt næringsutviklingsselskap, jf sak KST-83/2024 « 1.500.000
- Tilskudd / garantier knyttet til driften av Åfjord Coworks « 500.000

Tilskuddet til omstillingsprogrammet er i henhold til omstillingssøknad og etableringen av tidligere Roan kommune og Osen kommunene som omstillingsområde. Med kommunale tilskudd fra Åfjord og Osen kommuner utløses i tillegg 6 millioner kroner i statlige og fylkeskommunale omstillingsmidler.

Åfjord kommunes andel er i budsjettet satt til kr 1.000.000. Året 2025 er siste år av omstillingsperioden.

I medhold av kommunestyrets vedtak i sak KST-83/2024 «Fullmakt til etablering av nytt næringsutviklingsselskap» vil Åfjord kommune gå sammen med Trøndelag Sparebank og Osen kommune med sikte på å etablere et nytt næringsutviklingsselskap, som vil videre oppgavene som ligger til dagens Åfjord Utvikling AS og Nord-Fosen Utvikling AS. Med et bredere eierskap og et større nedslagsfelt vil forhåpentligvis dette selskapet både gi mulighet for vekst og å etablere et større fagmiljø enn hva dagens selskaper klarer hver for seg.

I henhold til kommunestyrets vedtak i sak KST-41/2021 «Etablering av Åfjord CoWorkz – Finansiering og garanti for driftsstøtte fra Åfjord kommune» er det videreført en bevilgning på kr 500.000 i 2025, for å dekke opp kommunens garantiforpliktelser i dette prosjektet.

Totalt sett vil budsjettene innenfor området næringsutvikling gå ned med kr 750.000 i forhold til 2024, men må samtidig sees i lys av at Trøndelag Sparebank og Osen kommune går inn i et nytt næringsutviklingsselskap med kr 500.000 hver.

Tilskudd i henhold til budsjettvedtak

Innenfor posten tilskudd i henhold til budsjettvedtak ligger en rekke poster knyttet til inngåtte avtaler og tidligere vedtak. Blant annet bidrar Åfjord kommune med

- Driftstilskudd på kommunale plasser i parkeringsanlegg på Årnes « 165.000
- Renter og avdrag på andel av fastlandsforbindelsen til Linesøya « 750.000

Tilskudd til fiber- og bredbåndsutbygging

Åfjord kommune har i flere år avsatt en rund sum til fiber- og bredbåndsutbygging, som har blitt disponert av kommunestyret etter nærmere vedtak. Det gjenstår fortsatt en del områder som ikke

er bygd ut med tilfredsstillende fiber-/bredbåndskapasitet, blant annet strekningen Hofstaddalen – Momyr – Norddalen, samt områdene Lauvika – Ratvika – Tårnes - Lauvøya – Selnes. Samtidig er utbyggingen i ferd med å bli ferdigstilt både i Stordalen og Sjørdalen, og strekningen Kiran – Skjøra bør ferdigstilles med det første.

Rådmannen har tatt ut budsjettmidlene til fiber-/ bredbåndsutbygging i budsjettet, men er innstilt på å fremme særskilte saker til kommunestyret for finansiering av særskilte prosjekter. Dette er i realiteten en videreføring av tidligere praksis, der kommunestyret har fått seg forelagt en særskilt bevilgnings sak for hvert enkelt prosjekt, til tross for at det har vært avsatt midler i budsjettet.

IKT

Området inneholder drift av egne funksjoner innenfor informasjonsteknologi samt lisenser knyttet til programvare som kommunene på Fosen samarbeider om, både innenfor administrasjon, skole og helse.

Tilskudd til Kirkelig fellesråd

Tilskudd til Kirkelig fellesråd føres over ansvar 100. For 2025 foreslås tilskuddet økt med 140.000 kr. Det gir et totalt tilskudd på kroner 4.550.000.

I tillegg dekkes administrative kostnader til lønn og revisjon av kommunen.

Personal- og utviklingsenheten – ansvar 110

Personal- og utviklingsenheten ivaretar sentrale fellesfunksjoner knyttet til blant annet dokumentforvaltning, personalarbeid, innbyggerdialog og posthåndtering. For 2025 foreslås det å flytte budsjettposten til lærlinger fra ansvar 100 til ansvar 110. Herunder nevnes lønn til lærlinger, oppfølgingskostnader og tilskudd fra fylkeskommunen. Dette utgjør budsjettøkningen fra 2024 til 2025.

Fosen Lønn – ansvar 120

Åfjord kommune er vertskapskommune for Fosen Lønn som ivaretar lønnsfunksjonen for kommunene på Fosen, samt øvrige kommunalt eide virksomheter. Fosen Lønn finansieres ved at tjenestene faktureres de enkelte firma. Åfjord kommunes kostnad for dette ligger under ansvar 100.

Budsjett 2025

Med bakgrunn i ovennevnte foreslås følgende bevilgninger til sentraladministrasjonen/fellestjenester for budsjettåret 2025:

Ansvar	Tekst	Regnskap 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Herav økt avskr. 24/25
100	Rådmann	57 105 739	56 527 394	51 746 024	537 539
110	Personal- og utviklingsenheten	9 394 987	8 879 619	10 437 333	-
120	Fosen Lønn	-	-	-	-
		66 500 726	65 407 013	62 183 357	537 539

Utfordringer

Åfjord kommunes viktigste utfordring og oppgave er å skape et samfunn som er så vidt attraktivt og godt å leve i, at folk ønsker å bo, leve og arbeide i Åfjord, også i fremtiden. Åfjord, opplever som resten av Norge og i Europa for øvrig en langsiktig trend der folk flytter inn mot større tettsteder og byer, som igjen fører til at distriktene mister innbyggere, særlig innenfor den yngre delene av befolkningen.

Med bakgrunn i en innbyggerundersøkelse om lokaldemokrati gjennomført i juni 2024 ser man tendenser også i Åfjord om at avstanden mellom den enkelte innbygger og kommunens beslutningstakere er økende, og man ser fortsatt at holdningen innbyggerne har til kommunen er forskjellig i tidligere Roan kommune kontra tidligere Åfjord kommune.

Åfjord kommunestyre vedtok i 2022 samfunnsdelen til ny kommuneplan som er styringsverktøyet for å gjøre kommunen til en attraktiv kommune å bo, jobbe og leve i. For å ivareta vår tids utfordringer innenfor klima og miljø, skal samfunnsutviklingen i Åfjord kommune ifølge kommuneplanen skje på en bærekraftig måte, mest mulig i tråd med FNs bærekraftsmål.

Strategier

Med utgangspunkt i kommuneplanens formål om å skape en attraktiv kommune og samfunnsutvikling på en klima- og miljøvennlig måte, har kommunestyret vedtatt følgende resultatmål:

1. Legge til rette for nødvendig reduksjon i klimagassutslipp, i henhold til nasjonale mål, og forurensning for øvrig, samtidig som samfunnet rigges for å møte klimaendringene.
2. Skape og utvikle et inkluderende, åpent og raust samfunn som ivaretar alle livsfaser.
3. Stimulere til kunst, kultur og aktivitet.
4. Bidra til at kommunen er en attraktiv arbeidsgiver som rekrutterer, utvikler og beholder nødvendig kompetanse og arbeidskraft som løser nåværende og fremtidige samfunnsoppdrag, og utnytter handlingsrommet innenfor den digitale transformasjonen.
5. Utarbeide en arealstrategi som viser koblingen mellom arealbruk og ønsket samfunnsutvikling, og bidrar til å sikre en helhetlig og langsiktig forvaltning av kommunens arealer.
6. Legge til rette for en godt utbygd infrastruktur og en arealforvaltning som ivaretar naturmangfoldet og kulturarven.
7. Legge til rette for nye arbeidsplasser.

Åfjord kommune definert særskilte mål knyttet til det enkelte av de 17 bærekraftsmålene:

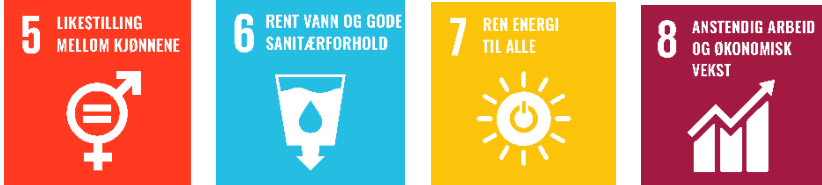
Mål

For rådmannsfunksjonene og sentraladministrasjonen vil det være viktig å følge opp alle målsettingene som er nedfelt i kommuneplanen, og det vil være en viktig oppgave å bidra til at alle sektorer og enheter når sine målsettinger i henhold til kommuneplanen.

Rådmannen vil imidlertid trekke fram noen målsettinger som er særlig viktig sett fra sentraladministrasjonen i kommunen.

Bærekraftsmål	1 UTRYDDE FATTIGDOM	2 UTRYDDE SULT	3 GOD HELSE OG LIVSKVALITET	4 GOD UTDANNING
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> ➤ For å bekjempe den relative fattigdommen skal vi skape gode, sosiale møteplasser som reduserer økonomiske, sosiale og kulturelle skillelinjer i samfunnet og stimulere til deltakelse i frivillige organisasjoner og i kulturlivet. ➤ For å trygge matsikkerheten og hindre feilernæring skal vi redusere matsvinn i egen organisasjon og stimulere til mindre matsvinn i samfunnet som helhet. ➤ For å trygge og opprettholde god helse og god livskvalitet skal vi <ul style="list-style-type: none"> ○ arbeide systematisk med forebyggende tiltak på tvers av sektorer og faggrupper. ○ sørge for at det innen sektorene er tilstrekkelig tilgang på kompetanse. ➤ For å sikre god opplæring og utdanning skal vi arbeide for å få flere innbyggere med høy kompetanse til å bosette seg, jobbe og leve i kommunen. 			

<p>Delmål for økonomiplanperioden</p>	<p>Åfjord skal være et varmt og inkluderende samfunn. For å løse morgendagens utfordringer med en aldrende befolkning, må kommunens ressurser i større grad virke sammen med lokalsamfunnet for øvrig, ikke minst sammen med frivilligheten.</p> <p>Vindkraftutbyggingen har gjort det mulig for Åfjord kommune å satse på idretts- og kulturanlegg og sosiale møteplasser, dette gjelder i første rekke aktivitetshuset, men også ny fotballhall og Julie Næss tunet med blant annet nytt bibliotek. Framover blir det viktig å utnytte disse fasilitetene og legge til rette for at både fastboende og besøkende benytter disse fasilitetene på en god måte.</p> <p>Den beste måten å drive kommunale tjenester på, er å bidra til at folk kan ta være på seg selv. Dette er bra for den enkelte og lønnsomt for samfunnet som helhet. En viktig oppgave for kommunen er således å rekruttere og satse på kompetente ansatte som bidrar til at innbyggerne i størst mulig grad kan hjelpe seg selv og leve gode liv.</p>
--	--

<p>Bærekraftsmål</p>	
<p>Overordnet mål</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ For å oppnå likestilling skal vi <ul style="list-style-type: none"> ○ arbeide for lik lønn for likt arbeid uavhengig av kjønn, og sørge for god informasjon om hva arbeid i redusert stilling betyr i livslønnspektiv. ○ sette fokus på at høyere utdanning er viktig for Åfjord kommune og legge til rette for flere kompetansearbeidsplasser. ○ opprettholde kjønnsbalanse i råd, utvalg og styrever. ○ sørge for at alle skal være inkludert og likeverdige i arbeidslivet, gjennom både fysisk og psykisk tilrettelegging. ➤ For å sikre god vannkvalitet skal vi opprettholde en kompetent og effektiv driftsorganisasjon innenfor området vann og avløp. ➤ For å sikre ren energi til alle skal vi <ul style="list-style-type: none"> ○ legge til rette for videre utbygging av fornybar energi. ○ trekke forskningsmiljø innen ren energi til Åfjord. ➤ For å gi alle et anstendig arbeid skal vi <ul style="list-style-type: none"> ○ bidra til å tiltrekke oss arbeidskraft til de jobbene som finnes, og legge til rette for kompetanseheving og gode fagmiljø. ○ stimulere til et næringsliv, arbeidsliv og en økonomisk vekst som skjer innenfor rammene av en bærekraftig utvikling, med reduksjon av klimagassutslipp, ikke minst næringer som baserer seg på tilgang på fornybar energi.

Delmål for økonomiplanperioden	<p>Rekruttering er en fellesnevner for mange av utfordringene som Åfjord kommune skal løse fremover. Åfjord kommune må være en attraktiv arbeidsplass for kompetente personer som ønsker å løse morgendagens utfordringer, enten er det innenfor skole, helse eller tekniske tjenester. At dette skal skje innenfor et likestilt arbeidsliv er en selvfølge.</p> <p>Sett i lys av at Åfjord er Norges største vindkraftkommune, med svært god tilgang til fornybar energi, og har et godt utbygd strømnnett, må Åfjord kommune også ha ambisjoner om å bidra til at nye næringer innenfor et fremtidig fornybarsamfunn etablerer seg og skaper arbeidsplasser i Åfjord. Dette kan være arbeidsplasser innenfor nye energibærere som hydrogen, eller næringer knyttet til datalagring, dataprosessering, kunstig intelligens mv.</p>
---------------------------------------	---

Bærekraftsmål	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> ➤ For å bedre industri, innovasjon og infrastruktur skal vi <ul style="list-style-type: none"> ○ være en pådriver for å utbedre og utvikle infrastruktur innen vei, vann, avløp, sjøtransport, kraftforsyning, bredbånd og gang- og sykkelveier, som tar hensyn til beiteområder, dyrkamark, naturmangfold og vannmiljø. ○ arbeide for å bedre kollektivtilbudet. ○ bidra til og stimulere til å etablere en god ladeinfrastruktur for elektrifisert transport, både til lands og til sjøs. ○ tiltrekke oss FoU-prosjekter innen utd. og forskning. ➤ For å minske ulikheter skal vi <ul style="list-style-type: none"> ○ skape holdninger som bekjemper mobbing, diskriminering og rasisme. ○ bidra til et velfungerende boligmarked der flest mulig får tilgang til egen bolig ➤ For å skape gode lokalsamfunn skal vi <ul style="list-style-type: none"> ○ legge til rette for et tydelig og tilgjengelig sentrum med gode tjenestetilbud og møteplasser samtidig som vi stimulerer til utvikling av lokale bygdesamfunn som viktige knutepunkter. ○ hele tiden ha en oppdatert helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse, for å sikre god beredskap og rask iverksetting av tiltak når truende situasjoner oppstår. ➤ For ansvarlig forbruk og produksjon skal vi <ul style="list-style-type: none"> ○ så langt det er mulig redusere forbruket og øke graden av gjenbruk og gjenvinning i egen virksomhet og stimulere til det samme i samfunnet for øvrig.

<p>Delmål for økonomiplanperioden</p>	<p>Åfjord kommune skal bidra til etablering av infrastruktur som i sin tur skaper grunnlag for bosetting og næringsutvikling. I løpet av økonomiplanperioden må kommunen ha bidratt til at alle har et fullgodt bredbåndstilbud, og at det er en godt utbygd ladeinfrastruktur for el-biler slik at alle har lademuligheter i flere deler av kommunen.</p> <p>For å sikre bolig til alle som ønsker, og kan bo i egen bolig skal Åfjord kommune fortsatt stimulere til boligbygging. Dette skjer både gjennom tilrettelegging gjennom infrastrukturtiltak, samarbeid med boligutbyggere i næringslivet og bruk boligsosiale virkemidler i samarbeid med Husbanken.</p> <p>Åfjord kommune skal til enhver tid ha en oppdatert risiko- og sårbarhetsanalyse og ha en velfungerende beredskapsorganisasjon som er stand til å håndtere uønskede hendelser.</p>
--	---

<p>Bærekraftsmål</p>	
<p>Overordnet mål</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ For å stoppe og tilpasse oss klimaendringene skal vi <ul style="list-style-type: none"> ○ bidra til elektrifisering av samfunnet og utfasing av bruken av fossilt brennstoff. ○ gjennomføre energisparing og ENØK-tiltak i egen virksomhet og stimulere til det samme ➤ For å ta vare på livet i havet skal vi <ul style="list-style-type: none"> ○ legge vekt på hensynet til økosystemer og naturmangfoldet ved fremtidig utnyttelse av naturressurser og sørge for økosystemer med god tilstand som leverer oss økosystemtjenester tilbake. ○ forhindre forurensning og forspøpling av havet og støtte opp om strandryddingstiltak. ➤ For å ta vare på livet på land skal vi <ul style="list-style-type: none"> ○ legge vekt på hensynet til økosystemer og naturmangfoldet ved fremtidig utnyttelse av naturressurser og sørge for økosystemer med god tilstand som leverer oss økosystemtjenester tilbake. ➤ For rettferdighet og en velfungerende kommune skal vi <ul style="list-style-type: none"> ○ ivareta demokratiet hvor det legges opp til et godt debattklima og respekt for fattede vedtak både i politiske organer og ellers i samfunnet. ○ fortsette utviklingen i partssamarbeidet mellom innbyggere, politikere, kommunen og tillitsvalgte. ○ forvalte fellesskapets midler på en best mulig måte, gjennom en sunn og bærekraftig kommuneøkonomi, og ivareta utsatte grupper og mennesker.

<p>Delmål for økonomiplanperioden</p>	<p>Åfjord kommune skal bidra til elektrifisering av samfunnet gjennom ENØK-tiltak i egen organisasjon, og sette fokus på dette gjennom opplæring i skole og barnehage. Kommunens egen bilpark skal så langt det er mulig elektrifiseres i økonomiplanperioden. Kommunen skal gjennom planlegging, virksomhet og myndighetsutøvelse bidra til at livet på land og til vanns skal ivaretas.</p> <p>For å bygge et velfungerende demokrati og legge til rette for at alle føler seg inkludert og ønsker å bidra til et bedre lokalsamfunn, skal Åfjord kommune sette fokus på et godt debattklima, og respekt for politiske vedtak.</p> <p>En sunn og bærekraftig kommuneøkonomi gjør at Åfjord kommune over tid blir en attraktiv kommune, med gode tjenester og økonomisk handlingsrom for å skape videre utvikling og vekst i Åfjordssamfunnet. For kommende år betyr dette en sterke prioriteringer og omstilling av kommunens virksomhet til nedskalerte budsjetter.</p>
--	--

<p>Bærekraftsmål</p>	
<p>Overordnet mål</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ For å nå bærekraftsmålene skal vi <ul style="list-style-type: none"> ○ legge til rette for samskapende samfunnsutvikling som sikrer medvirkning, involvering ○ og tillit med kommunen som en ledende part. ○ bidra til at alle innbyggerne og samfunnsaktørene opplever tilhørighet, blir hørt og tar medansvar. ○ invitere til et åpent samfunn med gode kommunikasjonskanaler og et språk som når hele befolkningen, også plattformer der ungdommen er. ○ utvikle, forenkle og forbedre våre tjenester ved å utnytte den digitale transformasjonen for å møte fremtidens behov, krav og forventninger. ○ innføre klimaregnskap med indikatorsett for bærekraftige lokalsamfunn.
<p>Delmål for økonomiplanperioden</p>	<p>Det viktigste bærekraftsmålet er mål 17, om samarbeid for nå målene.</p> <p>I en tid med knapphet på ressurser vil kommunen ikke løse alle utfordringer i lokalsamfunnet, selv ikke innenfor de områdene som tradisjonelt har ligget til kommunens kjerneoppgaver som oppvekst og helse.</p> <p>Som samfunn må vi spille på alle ressurser og vi må både som innbyggere, og som representanter for bedrifter eller organisasjoner spille hverandre gode. På den måten kan vi skape et varmt, inkluderes og attraktivt samfunn som fremtidens innbyggere vil bo og leve i, samtidig som vi løser morgendagens utfordringer.</p> <p>Med bakgrunn i en innbyggerundersøkelse om lokaldemokrati gjennomført i juni 2024 ser man tendenser også i Åfjord om at</p>

	<p>avstanden mellom den enkelte innbygger og kommunens beslutningstakere er økende, og man ser fortsatt at holdningen innbyggerne har til kommunen er forskjellig i tidligere Roan kommune kontra tidligere Åfjord kommune.</p> <p>Åfjord kommune vil i kommende år legge vekt på å bedre forutsetningene for et velfungerende lokaldemokrati. Dette betyr</p> <ul style="list-style-type: none"> • flere og bedre arenaer for samvirke og meningsutveksling mellom kommunepolitikere og innbyggere, • tiltak for å øke kunnskapen og engasjementet og hos kommunestyret gjennom for eksempel temamøter og • legge til rette for å støtte opp om og styrke de politiske utvalgenes arbeid i kommunen.
--	--

Personal- og utviklingsenheten

Introduksjon

Personal og utvikling er en selvstendig enhet under ledelse av personalsjefen. Enheten har ansvar for bl.a. personalforvaltning, lønnspolitikk, arkiv, IKT, politiske råd og kommunikasjon. Den støtter organisasjonen i utviklingsprosesser som digitalisering, kommunikasjonsstrategi og innbyggerdialog.

Utfordringer

Etter koronapandemien har sykefraværet økt på grunn av belastningen på ansatte og ledere. Oppgraderingen til nytt økonomi- og personalsystem (ERP) har vært mer krevende enn forventet, noe som har påvirket kommunens strategiske forvaltningsevne. Økonomiske utfordringer vil fremover påvirke personalpolitikken, kommunens digitale satsninger og rekruttering og bevaring av riktig kompetanse blir avgjørende.

Det vil være en definert prioritering å følge opp nedbemanningsprosessen tett med tanke på hvordan effekten påvirker ansatte, arbeidsmiljø og nærvær.

Strategier

Kommunen skal arbeide for å beholde og tiltrekke seg kompetent arbeidskraft, øke nærværet, samt styrke innovasjon og læring. Digital transformasjon skal forbedre tjenester og møte fremtidige behov. Vi skal sikre en inkluderende og bærekraftig utvikling med åpen kommunikasjon og samarbeid, og trygge ledere. Det partssammensatte arbeidet må også videreutvikles.

Prioriteringer

- Systematisk HMS-arbeid med ledelse, partssamarbeid, organisering og oppfølging skal forbedre arbeidsmiljøet og redusere sykefravær.
- Kun rådmannen kan opprette nye stillinger, og all rekruttering må godkjennes.
- Bærekraftig bruk av kompetanse skal støttes av lokal lønnspolitikk.
- Rekruttering vurderes nøye, inkludert behov og tilgjengelig kompetanse internt.
- Lovpålagte oppgaver og muligheter for effektivisering må dokumenteres før nyansettelser, innleie eller overtid.
- Digitaliseringsstrategien skal gjøre tjenester mer tilgjengelige og frigjøre ressurser.

Mål

For å nå målene i kommuneplanens samfunnsdel settes det derfor fokus på følgende bærekraftsmål:

Bærekraftsmål	
Overordnet mål	<p>Vi skal arbeide for et inkluderende og likeverdig arbeidsliv med lik lønn for likt arbeid, uavhengig av kjønn. Vi skal jobbe for å sikre tilstrekkelig kompetanse, og tiltrekke innbyggere med høy kompetanse til kommunen. Samarbeid med innbyggere, politikere og tillitsvalgte skal styrke utviklingen, med fokus på innovasjon, livslang læring og kompetanseheving. Digitalisering skal forenkle og forbedre tjenester, mens åpne kommunikasjonskanaler skal sikre at vi når hele befolkningen.</p>
Delmål for økonomiplanperioden	<p>Åfjord kommune skal gjennom personal- og lønnspolitikken være bevisst sitt samfunnsansvar og bidra til et inkluderende arbeidsliv. I samarbeid med NAV, helsetjenesten og bedriftshelsetjenesten vil vi tilrettelegge for både ansatte og personer utenfor arbeidslivet. HMS-rutiner og kanalstrategi skal fremme åpenhet og involvering, mens strategisk kompetanseutvikling skal sikre kompetanseheving hos ledere og ansatte. Vi vil utnytte digitaliseringens muligheter for å tilpasse arbeidsmåter til fremtidige behov, og samarbeide med aktører om felles mål gjennom utviklingsarenaer og kompetanseplaner tilpasset dagens utfordringer.</p>

Oppvekst

Introduksjon

Oppvekstsektoren i Åfjord kommune består av 5 kommunale barnehager, 1 privat barnehage, 3 grunnskoler, Inkluderingsenheten og PPT. Vi har per oktober 2024:

- 180 barn i kommunale barnehager per september 24
- 45 barn i private barnehager per september 24
- 55 deltakere i voksenopplæring på dagtid, 17 i introduksjonsprogram
- 200 elever i småtrinn
- 117 elever i mellomtrinn
- 116 elever på ungdomstrinn

Åset skole: 316

Brandsfjord skole: 89

Stoksund Oppvekstsenter/skole: 37

Å barnehage: 93

By Barnehage: 37

Stoksund Oppvekstsenter barnehage: 22

Tusseladden barnehage: 12

Brandsfjord barnehage: 16

Preg barnehager(privat): 45

Alle skolene gir tilbud om SFO (Skolefritidsordning) til elevene i 1.-4.trinn og utvidet tilbud til elever i 5.-7.trinn med vedtak. Vi har 12 timers gratis SFO for 1., 2. og 3. klassinger, samt søskenmoderasjon på tvers av SFO og barnehage. Vi har per september 2024 159 barn som benytter seg av SFO-tilbudet, både før og etter skoletid.

Åset SFO: 106 barn

Brandsfjord SFO: 30 barn

Stoksund SFO: 23 barn

Inkluderingsenheten ble etablert i januar 2023 og fikk ansvar 260. Inkluderingsenheten ble styrket med 3 årsverk i forbindelse med sammenslåingen av voksenopplæring og flyktningetjenesten. Inkluderingsenheten har per september 2024 bosatt 22 av de 30 bosettinger som ble vedtatt for 2024, resterende vil bli bosatt i løpet av høsten. Antall bosettinger framover er uklart, da dette styres både av nasjonale føringer og lokale vedtak. Inkluderingsenheten er deltaker i utviklingsprosjektet Inkluderende praksiser, sammen med grunnskolene.

PPT har per oktober 2023 3,5 årsverk ansatte og er hovedsamarbeidspartneren til både skoler og barnehager. Gjennom oppvekstreformen og modell for tverrfaglig arbeid, ser vi at vi har behov for å styrke enkelte områder i forbindelse med vårt forebyggende arbeid. Dette handler i hovedsak om kompetanse innenfor familieveiledning. I planperioden vil vi måtte jobbe for å finne en løsning på dette behovet.

Gjennom økonomiplanperioden har det skjedd endringer i strukturen for både skoler og barnehager. Etter kommunestyrevedtak av 25. april 2024 ble Sør-Roan skole vedtatt flyttet til Brandsfjord fra og med august 2024. Denne overgangen har gått veldig fint for både store og små.

Det arbeides med mulighetsstudie for etablering av barnehage i Roan sentrum og for renovering eller nybygg av skole og barnehage på dagens tomt til Brandsfjord skole. For barnehage i Roan skal arkitekter se på mulighetene for både nybygg på området til Julie Næss tunet og for etablering i 2.etg på Julie Næss tunet. For skole og barnehage på Brandsfjord skoles tomt sees det både på mulighet for nybygg og renovering av eksisterende bygningsmasse. Denne saken vil komme for investeringsbeslutning i kommunestyret i løpet av 2025, da vil det være naturlig å belyse de økonomiske konsekvenser disse valgene vil medføre.

Åset skole er i gang med utbygging som forventes ferdigstilt ved årsskiftet 2024/2025.

Ungdomstrinn ved Stoksund oppvekstsenter skal, etter vedtak i KST, avventes flyttet til høsten 2027 med ny evaluering av status høsten 2026. Utvalg for helse og oppvekst har bedt om orientering om status allerede høsten 2024.

Utfordringer

Åfjord kommune har over tid hatt for høyt forbruk. I denne økonomiplanperioden har vi allerede vært gjennom en runde med omstilling. Oppvekstsektoren er utfordret på å redusere ca. 16 årsverk, og dette er vi så å si i mål med. Vi i vet at vi ligget høyt på antall ansatte per barn både i skoler og barnehager, men gjennom omstillingen skal vi være på riktig driftsnivå i forhold til de bemanningsnormer som foreligger. Omstillingen har vært krevende for alle involverte parter, og det tar tid å legge om praksis til ny drift.

Vi ser at vi ligger høyt på enkeltvedtak om spesialundervisning og at de vedtak vi har er omfattende. Det blir viktig i kommende økonomiperiode å sikre at vedtaksmengden med timeantall er riktig og basert på gode pedagogiske prosesser og beslutninger. Vi jobber med å få iverksatt ny pedagogisk modell gjennom omstillingen. Her er det snakk om stasjonsarbeid som modell for å imøtekomme både individuelt tilrettelagt opplæring og tilpassa opplæring i det allmennpedagogiske tilbudet så langt det er mulig. Her har enhetene kommet noe ulikt i arbeidet og det blir viktig å følge opp ansatte i videre prosess.

Tidlig innsats og forebyggende arbeid kan være blant faktorene som bidrar til at barn får riktig hjelp til rett tid. Oppvekstreformen og kompetanseløftet om spesialpedagogisk hjelp og inkludering vil bidra til å sette «laget rundt barnet» i stand til å imøtekomme de komplekse utfordringene familier, skoler og barnehager opplever.

Resultatene på undersøkelser i våre grunnskoler peker på at vi fortsatt må holde stø kurs i arbeidet med forebygging av mobbing, trivsel på skolen, barns medvirkning og grunnleggende ferdigheter. Noen av våre elever opplever ikke at skolehverdagen gir relevans for fremtidige planer. Det blir derfor viktig med god dialog med foresatte for å øke forståelsen for at grunnopplæringen er viktig, samtidig som vi utvikler vår måte å drive praktisk og tilpasset opplæring for alle. Vi ønsker en skole og barnehage der alle kjenner på inkludering og relevans.

Strategier

Følgende strategier legges til grunn for å møte utfordringsbildet og utvikling av tjenestekvalitet i oppvekstfeltet:

- REKOM/DEKOM
- Sammen mot mobbing
- ASK (Alternativ og supplerende kommunikasjon)
- TRAS (Tidlig registrering av språkutvikling)
- Olweus
- Inkluderende praksiser
- Ny som lærer

REKOM:

Det skal utarbeides en ny langsiktig kompetanseplan i løpet av høsten 2024/ våren 2025 og videre forankring av utviklingsarbeid legges ut ifra denne. Alle barnehagene er ferdig med innføringen av tiltaksprogrammet Sammen mot mobbing, men arbeidet med å systematisk jobbe med dette i hverdagen fortsetter. Det samme gjelder arbeidet med ASK og TRAS. Alle enheter har satt seg et hovedfokus/ problemstilling for barnehageåret. PPT er en god samarbeidspartner i utviklingsarbeidet og DMMH gir støtte i arbeidet gjennom sitt partnerskap.

Sammen mot mobbing:

Et tiltaksprogram som fokuserer på forebygging, avdekking og håndtering av mobbing og negative handlinger som kan skje mellom barn i barnehagen, §41-42 i barnehageloven. Tiltaksprogrammet har også fokus på krenkelser utført av ansatte, §43 i barnehageloven.

Sammen mot mobbing har blant annet som mål; at alle barn skal ha det trygt og godt i barnehagen, å redusere negative handlinger mellom barn i barnehagen og øke positive handlinger mellom barn. Med programmet følger et kvalitetssystem som enhetene vil benytte systematisk i arbeidet for å sikre ivaretagelse av lovgrunnlaget.

ASK (alternativ og supplerende kommunikasjon):

Barn i alle aldre kan ha utfordringer med kommunikasjon og språk. Barnehagen skal gi alle barn god språkstimulering gjennom barnehagehverdagen, og alle barn skal få delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon og en helhetlig språkutvikling. Med bakgrunn av dette har alle barnehagene språkverktøyet ASK, for å hjelpe og støtte de barna som har litt ekstra behov, men også for støtte til barn med normal språkutvikling. Eksempler på ASK er bruk av håndtegn, fotografi, grafiske symboler og fysiske gjenstander. Bruken av ASK henger sammen med fokus på inkludering som overordnet satsning i oppvekst.

TRAS (tidlig registrering av språkutvikling)

TRAS er et observasjonsmateriale som består av et skjema der åtte områder som er av betydning for språkutvikling tenkes observert. Observasjonsskjemaet gir et visuelt bilde av barns språk- og samspillferdighet, oppgavene er aldersrelaterte og gir en pekepinn om hva en kan forvente ut fra barnets alder. Hensikten med å observere barns språk er å se hvor langt de har kommet i utviklingen, for så å møte barna der de er – enten de har kommet langt eller kort. Målet er at TRAS skal bidra til at barn som strever med sin språktilegnelse skal få adekvat hjelp på et tidlig stadium i utviklingen.

Olweus

Olweusprogrammet er et tiltaksprogram i skolen for å forebygge mobbing og skape et trygt og godt læringsmiljø for alle. Det har også som mål og redusere eksisterende mobbeproblemer. Tiltaket har dokumentert effekt, vurdert av Ungsinn til høyeste evidensnivå, og på alle skolene er det utnevnt Olweusteam som følger opp Olweusarbeidet. Til vanlig gjennomføres Olweusundersøkelsen hver høst, men i vår har vi valgt å flytte undersøkelsen til våren 2025, da vi skal gjennomføre flere undersøkelser om inkludering i regi av SePU i høst. Dette gjør at vi også gjennomfører elevundersøkelsen kun for de obligatoriske trinnene, 7. og 10. I tillegg til informasjon fra elevenes elevsamtaler og utviklingssamtaler, gir dette skolene et godt grunnlag for å jobbe med læringsmiljøet til elevene.

Inkluderende praksiser (DEKOM):

På Fosen er overordna tema når det gjelder kompetanseutvikling *Inkluderende praksiser for alle ansatte i skolen, inkluderingsenheten, samt PPT.*

Bakgrunn for «satsingen» er sektormålene for grunnopplæringen:

- alle skal ha et godt og inkluderende læringsmiljø
- barn og unge som har behov for det, skal få hjelp tidlig slik at alle får utviklet sitt potensiale
- de ansatte i kunnskapssektoren skal ha høy kompetanse
- alle lykkes i opplæringen og utdanningen

Arbeidet skal foregå i tett samarbeid med SePU (Senter for praksisrettet utdanningsforskning), fram til 2028.

Verktøyet som skolene benytter er *pedagogisk analyse*, noe som vil gi endring helt ned i det enkelte klasserom. Viktig i arbeidet med inkluderende praksiser vil være å høre ut elevstemmen og foreldrestemmen. Dette vil skje nå i høst, blant annet gjennom elevundersøkelser og foreldreundersøkelser.

Ny som lærer

Norske skoler sliter med å få tak i kvalifiserte lærere. Ifølge tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB) utgjorde lærere uten lærerutdanning 17,5 prosent av alle årsverk for grunnskolelærerne i 2020. Samtidig viser en undersøkelse utført av Utdanningsforbundet at to av fem lærere tror de kommer til å søke jobb et annet sted i løpet av de neste to årene. Veiledning av nytilsatte kan bidra til å beholde lærere i jobben. I Åfjord har vi en kommunal veiledningsordning som omfatter:

Tilbud om inntil 10 timer individuelle veiledningssamtaler. Gjennom individuell veiledning vil den nyutdannede kunne ta opp tema/problemstillinger som gjelder spesifikt for egen situasjon, og det gis rom for å gå i dybden på ulike perspektiver og handlingsalternativer.

Gruppeveiledning for nyutdannede lærere (fire samlinger i Fosenregionen) med tema som for eksempel læringsmiljø, profesjonsetikk, laget rundt eleven og erfaringsdeling knyttet til disse temaene. I disse samlingene sitter deltakerne i grupper på tvers av skoler/kommuner, sammen med en erfaren veileder. Dette bidrar til en økt innsikt i mangfoldet i norsk skole, og det åpner for flere perspektiver og en bredere tilgang til kunnskap. Samlingene er også en verdifull arena for at nyutdannede får møte andre i samme situasjon. Dette gjelder både barnehage og skole.

Mål

I økonomiplanperioden ønsker vi å sette søkelys på bærekraftmålene som er mest relevante for oppvekstsektoren. De overordnede målene er hentet fra kommuneplanens samfunnsdel og konkretiseres her gjennom ulike delmål for perioden.

Bærekraftsmål	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> • Øke deltakelse i barnehage og skolefritidsordning og hindre frafallet i videregående skole. Alle barn skal gis tilbud om plass i barnehage og skolefritidsordning. • Gjennom kommunale, sosiale tjenester bidra til å redusere sosiale forskjeller, for eksempel boligsosiale tiltak og reduksjon i foreldrebetaling for kommunale tjenester og fritidsaktiviteter. • Ha full barnehagedekning og skolefritidsordning med mulighet for økonomisk støtte gjennom reduksjonsordninger.
Delmål for økonomiplanperioden	<p>Nybygd sentrumsbarnehage sikrer at vi har kapasitet til å gi alle barnehageplass. Distriktsbarnehagene har også god kapasitet, når vi fikk vedtak om å øke antall plasser ved By barnehage</p> <p>Vi skal jobbe videre med å sikre et godt skolefritidstilbud i tråd med rammeplan av 2021. Et variert og faglig godt tilbud skal sikres for alle skolefritidsordninger. Vi har ansatt ny teamleder for SFO på vår største enhet som skal bidra i dette arbeidet.</p>

Bærekraftsmål	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> • Skoler og barnehager skal jobbe aktivt med å gi barn kompetanse i matsikkerhet, matsvinn og ernæring. • Fortsette med, og videreutvikle et sunt kosthold ved egne institusjoner. • Legge til rette for og stimulere til fysisk aktivitet i alle aldre. • Ha en aktiv helsestasjon med fokus på ernæring.
Delmål for økonomiplanperioden	<p>Vi ser at vi har økning i antall unge som er inaktive og utsatt for å utvikle fedme og andre helseplager. Både helsestasjon, barnehager og skoler skal gjennom sin virksomhet sikre kunnskap og rådgivning om fysisk aktivitet og et sunt og godt kosthold.</p> <p>Alle enheter i oppvekst skal jobbe for å øke kunnskapen hos barn og elever om bærekraftig matproduksjon og hindre matsvinn..</p> <p>Alle barnehager tilbyr samtlige måltid i barnehagen for å sikre gode matvaner og fokus på matsikkerhet.</p>

Bærekraftsmål		
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> • Gi trygge oppvekstvilkår og helsefremmende barnehager og skoler som utvikler robuste barn og unge. • Videreutvikle et godt og trygt helse- og omsorgstilbud, herunder forebygge psykiske helseplager og ha fokus på folkehelse og livsmestring. • Samarbeide med alle fagtjenester om god forebygging, slik at vi fremmer inkludering og hindrer frafall i videregående skole. • Begrense frafall fra skole og arbeidslivet. • Skape holdninger som bekjemper mobbing, diskriminering og rasisme 	
Delmål for økonomiplanperioden	<p>Våre barnehager og skoler fortsetter med og videreutvikler antimobbeprogram som er innført tidligere, sammen mot mobbing for barnehagene og Olweus for grunnskolene. Vi jobber aktivt med resultater fra elevundersøkelsen for å bedre trivsel og trygghet for våre barn. Folkehelse og livsmestring er eget tverrfaglig tema i grunnskolene, samt livsmestring i barnehagene.</p> <p>I planperioden har vi fokus på <i>robuste barn</i> og har opprettet tett dialog med våre samarbeidspartnere i 1. linjetjenesten. Vi har etablert et familieteam som er et lavterskeltilbud for riktig hjelp til rett tid for barn og familier med behov.</p> <p>Oppvekstreformen vil kreve at kommunen tar et langt større ansvar for det forebyggende arbeidet. Vi jobber videre med å systematisere tiltak som ICDP og PCIT foreldreveiledning og andre tiltak som lavterskeltilbud.</p> <p>Et velfungerende ungdomsråd er viktig for å få perspektivet fra de som vet hvordan det er å være ung. Ungdomsrådet fortsetter sin jobb og får midler i budsjettet til å drive forebyggende tiltak, som temauke Ung i Åfjord.</p>	

Bærekraftsmål		
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> • Bidra til å øke trivselen for barn og unge og hindre at enkelte faller utenfor. • Gi trygge oppvekstvilkår og helsefremmende barnehager og skoler som utvikler robuste barn og unge. • Beholde og trekke til oss dyktige og kompetente fagfolk for å yte gode tjenester i skoler, barnehager og fagtjenester knyttet til barn og unge. 	

	<ul style="list-style-type: none"> • Arbeide for å få flere innbyggere med høy kompetanse til å bosette seg, jobbe og leve i kommunen. • Tilrettelegge for en skole- og barnehagestruktur som imøtekommer fremtidens lovkrav til sektoren. • Arbeide for å bedre kollektivtilbudet. • Stimulere til bruk av kultur i undervisningssammenheng og ha en kulturskole med godt og variert tilbud.
Delmål for økonomiplanperioden	<p>Vi jobber aktivt med antimobbeprogram for å sikre at vi gir et trygt og godt barnehage- og skolemiljø. Vi bruker resultater fra observasjon, elevundersøkelsen og Olweusundersøkelsen aktivt for å sikre trygghet og trivsel. Barnesamtaler, involvering av elevråd og ungdomsråd i dette arbeidet er en viktig forutsetning.</p> <p>Alle barnehager og skoler skal ha kompetente ansatte som er delaktig i barnets utvikling, lek og læring.</p> <p>Vi jobber sammen med næringslivet og Åfjord utvikling for at det skal bli mer attraktivt å søke jobb i kommunen. Gjennom økonomiplanperioden skal vi lage en rekrutteringsstrategi som øker sannsynligheten for at kompetente folk ønsker å leve og jobbe i Åfjord kommune. Høsten 23 startet vi et samarbeid om rekruttering med universitet nord som heter Lærer i nord.</p> <p>Strukturendringer vil være nødvendige for å kunne tilby likeverdige opplæringstjenester og god kompetanse for alle barn i kommunen. Vi jobber videre med å sikre at strukturendringene blir trygge og gode for alle involverte.</p> <p>Vi jobber videre med kartlegging av hvordan vi løser spesialpedagogiske oppdrag både i barnehage og skole. PPT og ledergruppa oppvekst implementerer rutiner for spes.ped og vurdering med målsetting om at antall vedtak skal synke og at de nødvendige vedtak har godt innhold med gjennomføring av kompetente ansatte.</p>

Bærekraftsmål	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> • Motarbeide vold i samfunnet generelt med økt fokus på vold i nære relasjoner. • Oppfordre alle arbeidsgivere til å legge til rette for gjennomføring av foreldrepermisjon etter nasjonale retningslinjer • Sette fokus på at høyere utdanning er viktig for Åfjord kommune og legge til rette for flere kompetansearbeidsplasser • Sørgje for at alle skal være inkludert og likeverdige i arbeidslivet, gjennom både fysisk og psykisk tilrettelegging.
Delmål for økonomiplanperioden	<p>Gjennom godt tverrfaglig samarbeid skal Åfjord kommune styrke foreldrenes muligheter for å støtte sine barn i et samfunn som stadig er i endring og utvikling. Kravene til foresatte øker, og det er viktig at</p>

	<p>kommunen bidrar til at foresatte er best mulig rustet til å sette grenser og følge opp.</p> <p>Vold i nære relasjoner er et viktige tema å ta opp i barnehager og skoler. Helsestasjon, skolehelsetjeneste og barnevern bidrar til at dette temaet settes på dagsorden for både barn, foresatte og ansatte.</p> <p>Skoler og barnehager skal jobbe med mangfold som tema og gi kunnskap om likeverd, likestilling og aksept for ulikheter. Skoler skal gjennom, for eksempel arbeidslivsfag sikre forståelse for hvilke konsekvenser deltidsstillinger kan ha i livsløpsperspektiv.</p> <p>Oppvekstfeltet skal gi god rådgivning på utdanningsmuligheter og jobbmuligheter, samtidig som vi skal lytte til den enkelte elevs ønsker for eget liv. På denne måten skal ansatte sikre at alle har god nok informasjon til å ta kloke valg for seg selv.</p>
--	--

<p>Bærekraftsmål</p>	
<p>Overordnet mål</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Stimulere til fornuftig og begrenset bruk av vann med drikkevannskvalitet. • Stimulere til energisparing og energieffektivisering i egen organisasjon og i samfunnet for øvrig. • Ta hensyn til framtidige klimaendringer ved framtidig planlegging og utbygging. • Stimulering til sirkulær økonomi • Fortsette arbeidet for å bli en klimasmart og bærekraftig kommune. • Legge vekt på hensynet til økosystemer og naturmangfoldet ved framtidig utnyttelse av naturressurser og sørge for økosystemer med god tilstand som leverer oss økosystemtjenester tilbake
<p>Delmål for økonomiplanperioden</p>	<p>Gjennom barnehageloven og opplæringsloven, samt rammeplan i barnehage og ny læreplan i skole, vil alle barn og unge få god opplæring i bærekraftig utvikling av både lokalsamfunn og verdenssamfunn. Barn og unge er de fremste ambassadører for hvordan vi kan bidra til å nå FN's bærekraftsmål i 2030.</p> <p>I planperioden vil det være viktig å bruke barn og unge som høringspartnere i alle planer og strategier som lages i kommunen. Elevråd og ungdomsråd må spilles gode, slik at de kan bidra med å sette føringer for en fremtid som de eier.</p>

<p>Bærekraftsmål</p>	 	
<p>Overordnet mål</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ivareta demokratiet hvor det legges opp til et godt debattklima og respekt for fattede vedtak både i politiske organer og ellers i samfunnet. • Bidra til inkludering og forbygge diskriminering, gjennom å utrydde hatefulle ytringer og rasisme. • Sammen drive utvikling som gir nytte for mottakeren gjennom innovasjon, læring og kunnskapsdrevet utvikling som legger til rette for kompetanseutvikling. • Være en kunnskapsorganisasjon med en organisasjonskultur som er tilpasset kommunens behov og forventninger om utvikling og livslang læring. 	
<p>Delmål for økonomiplanperioden</p>	<p>Gjennom barnehageloven og opplæringsloven, samt rammeplan i barnehage og ny læreplan i skole, vil alle barn og unge få god opplæring i bærekraftig utvikling av både lokalsamfunn og verdenssamfunn. Barn og unge er de fremste ambassadører for hvordan vi kan bidra til å nå FN's bærekraftsmål i 2030.</p> <p>Demokrati og medborgerskap, folkehelse og livsmestring og bærekraftig utvikling er tverrfaglige tema som ny læreplan i grunnskolen setter krav om. Gjennom disse temaene får alle elever god kjennskap til hvordan det er klokt å forvalte framtiden. En viktig bærebjelke i opplæringsloven er hvordan man kan samarbeide for å løse utfordringer.</p> <p>I planperioden vil det være viktig å bruke barn og unge som høringspartnere i alle planer og strategier som lages i kommunen. Elevråd og ungdomsråd må spilles gode, slik at de kan bidra med å sette føringer for en fremtid som de eier.</p>	

Budsjett 2025

Sektor oppvekst består av ansvarsserien 200-290. For kommende budsjettår foreslår administrasjonen følgende bevilgninger til oppvekstsektoren:

Ansvar	Tekst	Regnskap 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Herav økt avskr. 24/25
200	Fellestjenester oppvekst	20 337 824	10 680 339	26 529 040	1 495 031
205	Utviklingsveileder Fosen	-	-	-	-
210	Brandsfjord barnehage	4 637 506	4 467 386	3 784 668	-
211	By barnehage	5 899 075	5 803 170	7 114 269	- 72
212	Å barnehage	17 848 300	19 621 612	17 993 263	269 696
213	Tusseladden barnehage	3 942 576	3 186 804	3 443 865	-
220	Stoksund oppvekstsenter	15 266 362	14 866 769	14 768 816	- 84 148
230	Brandsfjord skole	10 578 995	11 278 700	13 611 817	-
240	Sør-Roan skole	6 649 872	6 910 959	-	- 152 767
250	Åset skole	40 920 613	43 370 453	43 770 717	- 182 993
260	Inkluderingsenheten	8 180 560	13 722 967	10 311 374	- 12 370
290	PPT Nord-Fosen	2 845 912	3 157 834	2 942 127	45 912
		137 107 595	137 066 993	144 269 956	1 378 289

Sektor for oppvekst har gjennom budsjettåret 2024, i stor grad, kommet i mål med omstillingskravet som ble satt for sektoren i budsjett 2024. Dette innebærer at vi drifter sektoren med ca. 15 årsverk i reduksjon. Omstillingens største fokus nå er omlegging av pedagogisk praksis for å gi gode tjenester med mindre årsverk. Vi ønsker å styrke arbeidet med tverrfaglig og tidlig innsats og ser at vi har behov for å styrke mulighetene for å arbeide med veiledning av familier som lavtersktilbud. Dette er arbeid som vil prege budsjettåret 2025.

Ansvar skoler 220, 230 og 250:

Skolene jobber med effektivisering av både allmennpedagogisk opplæring og individuelt tilrettelagt opplæring. Gjennom utviklingsarbeidet med inkluderende praksiser ønsker vi å finne gode løsninger for mer effektiv drift av sektoren, samtidig som vi skal opprettholde tjenester med god kvalitet.

Ansvar barnehager 210, 211, 212, 213, 220:

Vi har høye søkertall til begge opptakene i løpet av året. Dette er meget gledelig, men det utfordrer oss på bemanning og økonomi. Barnehagene jobber med å kalibrere tjenestene i forhold til innslagspunkt for normtall. 2 opptak i året, gjør at vi får mange midlertidige ansatte og økte kostnader for perioden mellom 1.jan og 1.aug. Fra januar 2025 til august 2025 vil denne økningen utgjøre 6,8 årsverk.

Ansvar 200, 205, 260 og 290:

Ansvar 200. Budsjettøkningen skyldes i stor grad overføringer til private barnehager.

Ansvar 205, utviklingsveileder Fosen. Kun lønnsutgifter, som igjen fordeles på kommunene på Fosen. Ansvar 260 gjøres opp i balanse ved årsslutt, enten ved bruk av bundet fond, eller avsetning til bundet fond. Åfjords andel av kostnaden belastes ansvar 200.

Ansvar 260 er den nyetablerte inkluderingsenheten. Her sees budsjettbehov i sammenheng med de vedtak om bosetting som foreligger til enhver tid.

Ansvar 290 er uten justeringer for budsjettåret 2025, men vi jobber med å få på plass varige strukturer for de forebyggende og tverrfaglige tjenester vi leverer.

Avslutning

Sommerstengte barnehager har vært et ønske fra sektoren over tid. Dette for å øke den faglige kvaliteten på tjenestene som leveres i ferieavviklingen. I tillegg vil det frigjøre midler.

I skolesektoren ser vi at strukturen vår utfordrer handlingsrommet når det gjelder kvaliteten i tjenestene og at tilbudet som våre elever får, varierer i for stor grad mellom skolene. Åset skole har behov for noe styrking på det individuelt tilrettelagte opplæringstilbudet.

Videre ser vi behovet for å styrke tverrfaglig forebyggende innsats, fortrinnsvis med kompetanse i foreldreveiledning.

Rådmannen ønsker å diskutere sommerstenge barnehager gjennom budsjettprosessen, både med tanke på økt kvaliteten i tjenestene som leveres i ferieavviklingen, men også for å frigjøre midler til å styrke individuelt tilrettelagt opplæringstilbud og en styrking av tverrfaglig forebyggende innsats.

Investeringsbehov for 2025:

Investeringsmidler knyttet til utbygging av Åset skole videreføres som planlagt. Utbyggingen ferdigstilles i løpet av våren 2025. Det er også behov for investeringsmidler til skole/bhg + bhg etter vedtak om skole- og barnehagestruktur i norddelen av kommunen. I tillegg videreføres investeringsbudsjett, IKT skole. Se investeringsbudsjett.

Helse og velferd

Introduksjon

Helsesektoren i Åfjord kommune består av 6 enheter og har i budsjettforslaget for 2025 lagt opp til en drift med 174 årsverk, noe som er en nedgang på 22 årsverk fra 2024. I tillegg kommer 4 fastlegehjemler, **Utviklingscenter for sykehjem og hjemmetjenester** (4 årsverk) og den kommunale ressursen i **NAV Nord-Fosen** (2,4 årsverk).

Kommunen har 2 driftsavtaler med privat fysioterapitjeneste, **Åfjord fysioterapi**.

Åfjord kommune er sammen med Ørland og Indre Fosen kommuner medeier i **Fosen Helse IKS**. Fosen Helse server flere tilbud og tjenester for innbyggerne i Åfjord og på Fosen; forskning og utvikling, kommunepsykolog, rask psykisk helse, miljørettet helsevern, Fosen helsekompetanse, spesialistpoliklinikken, dialysesatelitt, ernæringsfysiolog, interkommunal legevakt og sengepost.

Kommunene på Fosen har felles barneverntjeneste der Indre Fosen er vertskommune – **Fosen barnevern**.

Forvaltningsenheten består av saksbehandling, merkantile funksjoner samt ressurspersoner innen velferdsteknologi og Helseplattformen.

Enheten har i perioden 01.01.24 – 18.09.24 behandlet 740 nye henvendelser (telefonsøknader, endringsmeldinger fra tjenestene, henvendelser fra sykehus, papirsøknader/elektroniske søknader). Mange av søknadene omfatter flere tjenester.

Det er fattet 153 vedtak, i tillegg kommer 130 egenbetalingsvedtak.

Institusjon (Åfjord helsesenter) består av sykehjem med 42 plasser (hvor av 7 korttidsplasser), institusjonskjøkken og Aktivitetsenheten med ca. 20 brukere

Helse og familie består av legetjenesten, helsestasjon inkludert jordmor, psykisk helse og rus samt rehabiliteringstjenesten med kommunale fysio- og ergoterapeuter.

Hjemmetjenesten består av hjemmetjenesten med ca. 130 brukere, Stoksund trygdepensjonat med 12 leiligheter, fløy B med 13 leiligheter, fløy C med 11 leiligheter og fløy D med 9 leiligheter.

Pleie og omsorg Roan består av sykehjem med 17 plasser (hvor av 2 korttidsplasser), 23 omsorgsboliger, institusjonskjøkken, aktivitetsenhet og hjemmetjenesten med ca. 40 brukere. Dagaktivitetssenter for hjemmeboende med demens startet opp august 2024.

Bo- og oppfølgingstjenesten består av basen Vassneset med 9 boenheter (hvor av 1 forsterket bolig), UngBo med 4 boenheter, avlastningsbolig for barn (2 plasser per døgn), støttekontaktordningen (32 vedtak per i dag) samt oppfølgingstjeneste for brukere bosatt rundt omkring i bygda.

Åfjord kommune driver gode helse- og omsorgstjenester, og det skal vi fortsette med. Sektor helse og velferd skal til enhver tid forholde seg til gjeldende lovverk og det ansvaret det gir sektoren og kommunen, der det blant annet står at kommunen skal sørge for at **personer som oppholder seg i kommunen** tilbys nødvendige helse- og omsorgstjenester. Dette betyr altså at kommunen er

forpliktet til å gi nødvendig helsehjelp til **alle** som oppholder seg i kommunen. Som «hyttekommune» utfordrer dette oss gjennom hele året, men kanskje aller mest i tider der bemanningen er ekstra sårbar som høytider og ferier.

Kommunen plikter å planlegge, gjennomføre, evaluere og korrigere virksomheten slik at tjenestenes omfang og innhold er i samsvar med krav fastsatt i lov eller forskrift.

De kommunale helse- og omsorgstjenestene skal sikre at innbyggerne får et tjenestetilbud som er helhetlig, sammenhengende og tilpasset den enkelte brukers behov. Det skal tilbys riktige lovpålagte døgnkontinuerlige tjenester til rett tid, og i tilstrekkelig omfang.

Det ble født 49 barn i 2023, og det forventes 52 fødte barn i løpet av 2024.

Vi opplever en økning i sammensatte og komplekse saker både i den eldre og yngre delen av befolkningen.

Utfordringer

Helsefremmende og forebyggende arbeid er viktig fordi det bidrar til å forbedre folkehelsen og redusere sykdomsbyrden. Helsefremmende arbeid handler om å styrke menneskers evne til å ta kontroll over egen helse, gjennom tiltak som økt fysisk aktivitet, sunt kosthold og stressmestring. Forebyggende arbeid har som mål å hindre sykdom og skader før de oppstår, ved hjelp av vaksinasjon, tidlig diagnose og informasjon om risikofaktorer som tobakk og alkohol. Slike tiltak reduserer helsekostnader, forlenger livskvalitet og fremmer en bærekraftig helsepolitikk.

Å satse på helsefremmende- og forebyggende arbeid er avgjørende fordi det gir både helsemessige og økonomiske fordeler på sikt. Forebyggende arbeid, spesielt innenfor områder som helse, sosialarbeid, kriminalitet og miljø kan være kostnadseffektivt over tid, men det krever investeringer på kort sikt. En av utfordringene kan være at det tar tid før gevinsten fra dette arbeidet er målbar, og at det i «trange tider» med omstilling og nedbemanning kan være vanskelig å prioritere dette blant alt annet som også er viktig.

Det er avgjørende at helsefremmende- og forebyggende arbeid fortsatt står sterkt i alt vi gjør. Dette vil være et viktig bidrag i å ruste hver enkelt i å ta kloke livsvalg, noe som kan være med å bidra til mindre hjelpebehov både i dag, men også inn i ei fremtid.

Helse- og omsorgstjenesten står overfor store utfordringer i årene som kommer. Vi blir flere, og flere av oss blir eldre. Den medisinske utviklingen fører til at flere overlever alvorlig sykdom og flere lever lenge med kroniske sykdommer og/eller funksjonsnedsettelse. Dette er en ønsket utvikling, men vil øke antallet personer med langvarig behov for bistand av helse- og omsorgstjenestene. Mange vil ha behov for sammensatte tjenester, ofte fra flere tjenesteytere på ulike tjenestenivåer. Det kan medføre at begrensede ressurser vil sette tjenestene i større prioriteringsutfordringer.

En grunnleggende utfordring i helse- og omsorgstjenesten er at mulighetene og ønskene overstiger ressursene. Vi kan derfor ikke velge om det skal prioriteres, prioriteringene skjer uansett hvilke intensjoner vi har.

Som tidligere nevnt vil sektor helse og velferd sine hovedutfordringer fortsatt være å dreie tjenestetilbudet mot forebyggende, helsefremmende og re- og habiliteringstjenester for å utsette og redusere tjenestebehov for befolkningen. Parallelt vil økningen i antall eldre likevel medføre en økning i antall pasienter, både innenfor hjemmetjenesten og bolig med døgnbemanning, noe som

igjen vil betinge styrking og omdisponering av helse- og omsorgsressursene. Det vil ikke være tilstrekkelige ressurser, hverken økonomiske eller personmessige, til å videreføre dagens drift.

Kommunale tjenester preges i dag av at både medisinskfaglig behandling og rehabiliteringsfokus er overført fra spesialist- til primærhelsetjenesten, og av at en større del av helse- og omsorgstjenestene nå ytes i kommunen. For å kunne levere gode tjenester også i framtiden er det avgjørende at det gjennomføres en total gjennomgang av sektoren. Ved å fortsette som før vil vi om kort tid mest sannsynlig ikke greie å løse samfunnsoppgaven. Vi må se på organisering, tildelingskriterier, praksis for tjenestetildeling samt vurdere om vi ligger på riktig tjenestenivå, bemanning og oppgaveløsning. Dette arbeidet har vi allerede startet på, men utfordringene krever at vi fortsatt har dette som vår hovedprioritering i årene som kommer. Men det er viktig å presisere at selv om det legges opp til stor grad av endring og omstilling i helse- og omsorgssektoren i årene som kommer, vil den økonomiske utfordringen knyttet til utviklingsbildet være betydelig.

I en lang periode nå har mangelen på vikarer vært så stor at enhetene har vært nødt til å benytte vikarbyrå for å få bemanningskabal til å gå opp, både for å ivareta ansatte samt sikre et forsvarlig tjenestetilbud. Dette er ikke en ønsket utvikling, men vi erkjenner at med dagens tilgang på personell med riktig kompetanse, så er dette nødvendig.

Åfjord helse har det siste året hatt en økning i søknader og vedtak med omfattende hjelpebehov, noe som i foregående år har medført innleie/bruk av personell ut over stillingsbudsjett. Tjenestene som gis er vedtaksbasert, og de fleste av helsetjenestene kommunen gir er lovfestede rettigheter. Sett i lys av nedbemanningen vi har gjennomført, og omstillingsprosessen vi fortsatt er i, vil dette være en stor utfordring for sektoren gjennom hele planperioden. Det samme gjelder bemanning og rekruttering.

Utfordringene vil kreve strenge prioriteringer for hvordan kommunen anvender sine økonomiske og faglige ressurser. En forutsetning for å kunne yte forsvarlige helse- og omsorgstjenester er nødvendig fagkompetanse. Antallet fagpersoner vil måtte vurderes i forhold til forventet behov for helsetjenester, og graden av prioriteringer og effektivisering. Prioritering av arbeidsoppgaver, og hvilke yrkesgrupper som skal utføre de ulike oppgavene, vil fortsatt være sentralt for effektiv ressursutnyttelse.

Velferdsteknologi og bruk av medisinskteknisk utstyr, som for eksempel takheiser, vil være nødvendig i tiden som kommer. Når færre hender skal bistå og hjelpe de brukerne som til enhver tid trenger helsehjelp, er teknologiske løsninger og oppdatert utstyr avgjørende. Investeringer mtp. oppgradering og nyinnkjøp vil derfor være nødvendig.

Strategier

Sektor helse og velferd legger vekt på sentrale nasjonale føringer. Her inngår blant annet aktuelle lover, stortingsmeldinger, nasjonale strategier og planer. Et fellestrekk for de fleste stortingsmeldingene er at de stiller forventninger til effektivisering, kvalitetsforbedring, økt samhandling mellom tjenestene og brukertilpasning.

Helse- og omsorgstjenesteloven, helsepersonelloven, folkehelseloven, pasient- og brukerrettighetsloven, spesialisthelsetjenesteloven, sosialtjenesteloven og helseberedskapsloven utgjør det juridiske grunnlaget for kommunens ansvar, oppgaver og innbyggernes rettigheter innenfor helse- og omsorgsfeltet.

St.meld. 24 «fellesskap og meistring – bu trygt heime» legger også forventninger og føringer for driften.

De mest sentrale forskriftene er verdighetsgarantien og kvalitetsforskriften i tillegg til ulike forskrifter og veiledere knyttet til de enkelte fagtjenestene/fagområdene.

Ut over dette er lokale planer for enhetene og fagtjenestene viktige styringsdokumenter.

Skal vi nå alle målene og satsingsområdene, i tillegg til de sentrale føringene, er samhandling vår aller viktigste strategi. Det jobbes derfor mye med samhandlingsrutiner, både internt i sektoren, i enhetene og ikke minst på tvers av sektorene.

Mål

Åfjord kommune skal ha en faglig sterk kommunal helse- og omsorgstjeneste med dyktige ansatte som bidrar til å fremme god helse, drive godt forebyggende arbeid og gir god og riktig helsehjelp og omsorg til riktig tid. I planperioden vil vi prioritere de bærekraftsmålene som er mest relevante for sektoren. Å jobbe **sammen med respekt og humor vil være avgjørende for at vi lykkes.**

Bærekraftsmål	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> • Videreutvikle et godt og trygt helse og • Omsorgstilbud, herunder forebygge psykiske helseplager og ha søkelys på folkehelse og livsmestring • Arbeide systematisk med forebyggende tiltak på tvers av sektorer og faggrupper • Stimulere til gode bomiljø og et arbeidsliv som ivaretar helse og livskvalitet • Stimulere til og tilrettelegge for aktivitet for alle aldersgrupper • Sørge for at det innen sektorene er tilstrekkelig tilgang på kompetanse • Fortsette med, samt videreutvikle et sunt kosthold ved egne institusjoner • Legge til rette for og stimulere til fysisk aktivitet i alle aldre • Ha en aktiv helsestasjon med søkelys på ernæring

Delmål/tiltak for økonomiplanperioden	<ul style="list-style-type: none"> • Ta i bruk velferdsteknologiske løsninger der dette er formålstjenlig • Oppgradere medisinsk teknisk utstyr • Lærings- og mestringstilbud • Lavterskeltilbud innen psykisk helse og rus for alle aldersgrupper • Legge til rette for/bidra inn i, men ikke nødvendigvis drifte, lavterskel møteplasser • Rask psykisk helsehjelp • Fortsette med arbeid innenfor satsingsområdene i kvalitetsreformen «bo trygt hjemme» • Ulike trim- og fokusgrupper • Aktivitetstilbud for hjemmeboende med demens • Pårørendegrupper og pårørendeskoler • Kompetente fagttjenester som jobber med barn, unge og deres familier • Fortsatt ha ernæringskompetanse i fokus ved våre institusjonskjøkken • Utvide samarbeid med ernæringsfysiolog fra eldre til å inkludere barn og unge. Fokuset i arbeidet skal være å bidra til etablering av gode spisevaner, formidling av kunnskap om sunt kosthold og forebygging av ernæringsrelaterte utfordringer. • Fortsatt søkelys på måltid og matglede • Bruk av interkommunal ernæringsfysiolog, både individrettet og til systemrettet ernæringsarbeid. Ernæringsveiledning • Foreldreveiledning • Friskliv
--	---

Bærekraftsmål	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> • Bidra til at alle innbyggerne og samfunnsaktørene opplever tilhørighet, blir hørt og tar medansvar • Invitere til et åpent samfunn med gode kommunikasjonskanaler og et språk som når hele befolkningen • Gjennom kommunale, sosiale tjenester bidra til å redusere sosiale forskjeller, f.eks. gjennom boligsosiale tiltak.
Delmål/tiltak for økonomiplanperioden	<ul style="list-style-type: none"> • Brukermedvirkning • Pårørendemedvirkning • Klart språk – innbyggervennlig • Så mange som mulig skal gis mulighet til å eie egen bolig. Råd og veiledning. Startlån og bistand til kontakt med Husbanken • Bidra i arbeidet med å slutføre ny boligpolitisk plan

Bærekraftsmål	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> • Samarbeide med alle fagtjenester om god forebygging • Motarbeide vold i samfunnet generelt, med økt søkelys på vold i nære relasjoner
Delmål/tiltak for økonomiplanperioden	<ul style="list-style-type: none"> • Modell for tverrfaglig samarbeid videreføres. • Samarbeidsmodellen skal bidra til godt samarbeid og god samordning av tiltak, og innebærer et rutinemessig samarbeid på 4 nivå: • Overordnet – tverrfaglig utviklingsteam – styringsgruppe • Familieteam • Tverrfaglige team barnehage, elevtjenesten grunnskole og videregående skole • Internt støttesystem på hver enkelt enhet i samarbeid med barnet/de foresatte • Familiens hus – Åfjord familiesenter • Barnekoordinator • Systematisk forebyggende arbeid mot vold i alle aldre

Budsjett 2025

Sektor helse og velferd består av ansvarsserien 300-340. For kommende budsjettår foreslår administrasjonen følgende bevilgninger til helse- og velferdssektoren:

Ansvar	Tekst	Regnskap 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Herav økt avskr. 24/25
300	Fellestjenester helse og omsorg	8 930 185	- 681 967	11 741 643	896 071
301	Forvaltningsenheten	4 708 941	5 152 884	4 455 977	-
311/312	Barnevern	5 365 191	9 008 852	9 008 852	-
313	Sosialtjeneste	6 765 850	6 938 680	10 841 487	-
314	USHT	-	-	-	-
320	Institusjonstjeneste Åfjord	54 598 538	49 665 489	41 385 073	-
330	Hjemmetjeneste Åfjord	42 731 916	41 026 873	35 314 052	- 36 875
332	Bo- og oppfølgingstjeneste	31 252 743	33 844 660	30 386 469	-
335	Pleie og omsorg Roan	29 452 628	29 562 945	26 054 409	- 191 213
340	Helse og familie	32 893 713	32 881 816	30 548 603	-
		216 699 705	207 400 232	199 736 565	667 983

I kommunestyrets desembermøtet i 2023 ble det besluttet at kommunen skulle inn i en omstilling- og nedbemanningsprosess. Sektor helse og velferd ble i denne prosessen pålagt en innsparing tilsvarende et kutt på 23,8 årsverk.

Første halvår 2024 ble derfor en utfordrende og krevende periode. Prosessen med nedtrekk i antall årsverk er nå gjennomført, men omstillingsprosessen har så vidt begynt og vil prege sektoren i årene som kommer. Et nedtrekk på i underkant av 24 årsverk på kort tid er en stor inngripen i sektorens drift, og det er per nå usikkert om vi vil greie å drifte 24/7-enhetene mtp. tilstrekkelig bemanning og forsvarlig drift, spesielt i helger og i ferier.

Å endre dagens praksis vil utfordre oss på mange områder. Som et ledd i denne prosessen ble det våren 2024 gjennomført en analyse av **helsesektorens tildelingspraksis/tjenestetildeling**, samt hvordan vedtak følges opp i praksis. Analysen ble gjennomført i samarbeid med PwC. Analysen og resultatet av den er et godt utgangspunkt for det videre arbeidet i omstillingsprosessen, med å finne et riktig nivå for tjenestetildeling samt vår praksis med håndheving av vedtak. Innbyggere i Åfjord skal få de tjenestene de er tildelt i henhold til vedtak. Det skal være riktige tjenester på riktig nivå og omfang, verken mer eller mindre.

Som ved tidligere år vil hovedoppgaven i 2025 være å fortsette og **gi forsvarlige og gode tjenester** samtidig som vi ruster sektoren for fremtiden.

Åfjord har lyktes med å rekruttere fastleger, og alle fastlegehjemplene nå besatt. Med dette som utgangspunkt er det vurdert som tilstrekkelig, men også nødvendig, at økningen gjort i budsjett 2024 for legetjenesten blir videreført.

Å budsjettere for tiltak innen **barnevernområdet** er utfordrende. Budsjettene er i all hovedsak utarbeidet med den kjennskap og kunnskap man har om utfordringsbildet i kommunen i skrivende

stund. Eventuelle omfattende og kostbare tiltak er ikke alltid kjent ved utarbeidelse av kommende års budsjett, og kan dermed medføre at betydelige kostnader tilkommer i løpet av året. Ved inngangen til budsjettåret 2025 er vi kjent med en stor økning i antall bekymringsmeldinger, i tillegg til noen plasseringsvedtak som har en betydelig kostnad. Det anses derfor som viktig at rammen for 2024 videreføres til 2025.

Det vises til kommunens tertialrapport per 30.04.24 og 31.08.24, og sosialtjenestens utbetalinger av **tilskudd til sosial omsorg**.

Per 2.tertial 2024 er det skrevet 100 flere vedtak enn samlet for hele 2023. Økningen skyldes i hovedsak bosetting av flyktninger, men vi ser også en økning innenfor «ordinære» klienter/brukere.

Den økonomiske rammen til sosialtjenesten ble økt i budsjettet for 2024, men foreløpige prognoser for årsslutt viser et merforbruk til tross for denne økningen. Det er vurdert som nødvendig med nok en økning i rammen i henhold til regnskapstall for 2024, da en forventer et 2024-nivå også i 2025. Et eventuelt bosettingsvedtak for 2025 vil ha konsekvenser for denne budsjettposten.

Som nevnt i økonomiplandelen er helsefremmende- og forebyggende arbeid et viktig satsingsområde. Helsesektoren, sammen med oppvekstsektoren, har etablert familieteam, et tverrfaglig sammensatt lavterskeltilbud. Vi jobber med å få på plass varige strukturer for de forebyggende og tverrfaglige tjenestene vi leverer. Som allerede nevnt av oppvekstsjefen er det ønskelig med en omdisponering, eventuelt en budsjettøkning, for å dekke behov innen tverrfaglig forebyggende innsats.

Velferdsteknologi spiller en sentral rolle i utviklingen av bærekraftige helsetjenester, særlig i møte med utfordringer som aldrende befolkning, økende krav til helsetjenester og begrensede ressurser. Vi vet at i fremtiden vil flere trenge helsehjelp uten at tilgangen på folk og penger øker tilsvarende.

Utprøving, innføring, opplæring og bruk av velferdsteknologi vil være en av sektorens satsinger i 2025. Gevinstene med en vellykket velferdsteknologisatsing er avgjørende for sektoren, både sett i lys av omstilling og nedbemanning, men også i et fremtidsperspektiv.

Velferdsteknologi har potensial til å styrke og forbedre helse- og omsorgstjenestene i kommunene betydelig. Den gir bedre ressurshåndtering, økt pasientsikkerhet, en mer fleksibel og tilpasset tjeneste for brukerne samtidig som den kan redusere presset på helsepersonell.

For å lykkes med implementering av velferdsteknologi i helse- og omsorgstjenestene er det nødvendig med en helhetlig og godt planlagt tilnærming. Med god ledelse, brukerinvolvering, opplæring, teknisk støtte og en kultur for endring kan velferdsteknologi bli en viktig ressurs for kommunen. Evaluering, justering og kontinuerlig tilpasning vil også være nøkkelen til å sikre at teknologien oppfyller sin hensikt i å forbedre kvaliteten på tjenestene og livskvaliteten for brukerne.

Selv om velferdsteknologi har mange fordeler, finnes det også noen utfordringer. Noen brukere kan oppleve vanskeligheter med å bruke teknologien, og det krever opplæring. Det er også viktig at teknologien ikke erstatter menneskelig kontakt der det er nødvendig, og at den etiske siden og lovligheten av teknologibruken alltid vurderes.

Åfjord helse startet i 2024 med et prosjekt mtp innføring og bruk av velferdsteknologi. Kommunen søkte og ble innvilget et tjenesteutviklingstilskudd fra Statsforvalteren, et viktig økonomisk tilskudd for å drifte prosjektet, og er dermed et viktig bidrag for å hjelpe kommunen i riktig retning. Prosjektperioden avsluttes ved årsskiftet, men satsingen på velferdsteknologi må videreføres.

Velferdsteknologi kan innebære betydelige kostnader. Men selv om implementeringen av velferdsteknologi kan være kostbar på kort sikt, kan strategisk planlegging, samarbeid og gradvis innføring redusere de økonomiske belastningene. Langsiktige gevinster som økt effektivitet, bedre ressursutnyttelse og forbedret livskvalitet kan bidra til at investeringen blir lønnsom over tid. Dette er gevinster kommunen vil ha stor nytte av, både i dag, i morgen og inn i fremtiden.

I administrasjonens budsjettforslag settes det av kr. 100.000, - i budsjettet for 2025 for håndtering av ulike nye kostnader knyttet til innføring av velferdsteknologi. Dette kommer i tillegg til at kostnader til allerede igangsatte velferdsteknologiske tiltak er lagt inn i enhetenes budsjett. Eksempler på slike kostnader kan være til leasing av velferdsteknologisk utstyr, samt lisenser for bruk av disse.

Men velferdsteknologi alene er ikke nok. Flere av enhetene våre har en del **medisinskteknisk utstyr** som ikke varer evig. Utstyr som ble kjøpt inn da sykehjemmet i sør-delen sto ferdig i starten på 2000-tallet er nå utdatert, og noen steder mangelfull. For å kunne ivareta og bistå pasienter, beboere og ansatte best mulig er vi avhengig av både oppgradering av eksisterende utstyr, og noen nye innkjøp. Et eksempel på dette er takheiser som er viktig ved forflytting av pasienter. Kommunestyrets vedtak om lokalisering av nytt helsehus medfører også at det er nødvendig med innkjøp av noe utstyr, da det blir for tungvint å flytte pasienter for enkle undersøkelser. Eksempler på dette kan være nytt EKG-apparat.

For å imøtekomme ulike investeringsbehov til velferdsteknologisk- og medisinsk utstyr i årene som kommer, er det lagt inn en budsjettpost til helseinvesteringer i investeringsbudsjettet i økonomiplanperioden.

Landbruk og tekniske tjenester

Introduksjon

Sektor for landbruk og tekniske tjenester er todelt hvorav den ene delen omfatter drift og den andre delen omfatter forvaltning, veiledning, rådgiving og utvikling. De ulike fagområdene i sektoren er:

Landbruk:

Enheten driver rådgiving og veiledning, behandling av jordlov og konsesjonssaker, og forvalter årlig på vegne av staten 80 -85 millioner tilskudds kroner til landbruksnæringen, i tillegg til en del andre kommunale og statlige tilskuddsordninger som SMIL, nydyrking, skogplanting mm. Det er Statsforvalteren som i stor grad legger føringer for enhetens arbeidsområder. Avdelingen behandler også søknad om motorferdsel, driver viltforvaltning, skogrådgiving.

Åfjord kommune har i 2024, 105 drivende bruk, hvorav 41 driver med melkeproduksjon. Avdelingen har 2,7 årsverk.

Plan og byggesak:

Fagområdet driver plan og byggesaksbehandling samt oppmåling. I tillegg til behandling av private reguleringsplaner har enheten også ansvaret for prosessen rundt kommuneplanarbeidet. Gjennom blant annet arbeidet med kommunens areal- og samfunnsplan legges det til rette for en bærekraftig utvikling av Åfjord kommune.

Plan og byggesak behandler årlig blant annet ca. 250 byggesaker, 60 fradelingsaker, 4-6 private reguleringsplaner, samt ca. 80 oppmålingsforretninger. I tillegg utfører vi oppmålingsforretningene for Osen kommune. Fagområdet er et selvkostområde som finansieres gjennom kommunens gebyrregulativ. Området har i 2024 ca. 6 årsverk.

Vei, vann, avløp og renovasjon

Dette fagområdet har ansvar for å drifte kommunale anlegg innenfor blant annet vei, vann, avløp, havner og veilys.

Kommunen har 2 vaktordninger. Hvorav den ene ordningen er beredskap i forhold til kommunal vannforsyning, i tillegg til kommunale avløpsanlegg. Den andre vaktordningen er en teknisk vaktordning som er fordelt med 30% på brannberedskap og 70% på kommunens bygg og anlegg.

Kommunen er tilknyttet det interkommunale selskapet Fosen renovasjon AS, som håndterer kommunens renovasjons- og slambehandling.

Åfjord kommune drifter 11 vannverk samt 20 kommunale avløpsanlegg. Vi har ca. 87 km kommunale veier hvorav 51 km er asfaltert og 36 km har grusdekke. Vi har ca. 6 km med gangvei/fortau, 7 kaier/havner, 13 bruer og 1.390 veilys/lyspunkt som skal driftes. VVAR området utgjør i 2024 ca. 9 årsverk.

Brann og redning

Åfjord kommune er tilknyttet det interkommunale selskapet Fosen brann og redningstjeneste. De har ansvaret for å håndtere kommunens brannberedskap og feiertjeneste.

Eiendom

Denne enheten skal forvalte og drifte all kommunal bygningsmasse og uteområder. Det innebærer generelt vedlike-hold og drift som utføres av driftsteknikere og renholdere.

Denne enheten har ansvaret for drift av ca. 128 bygg fordelt på ca. 58 500 m2 brutto areal. Enheten utgjør ca. 29 årsverk, hvorav ca.12 årsverk på byggdrift, og 17 årsverk på renhold, i tillegg til at vi omdisponerer ca. 0,5 årsverk til skjøtsel av grøntområder i sommerhalvåret.

Utfordringer

Landbruk

I landbruket har de siste årene skjedd en struktur endring fra mindre til større enheter. Dette skjer både ved at bruk slår seg sammen i samdriftsselskap og ved at mindre enheter av ulike grunner velger å legge ned driften.

	2020	2021	2022	2023	2024
Antall bruk i drift	126	120	106	108	105
Antall bruk med melk	56	48	44	42	41

Utfordringene er håndtering av bo- og driveplikt, samt at en del av brukene som legger ned driften ofte leier bort jord til andre drivere, med forholdsvis korte leieavtaler som gir lite forutsigbarhet, og lite motivasjon for å legge ressurser inn i drift og vedlikehold av leie arealer.

Landbruket står for en forholdsvis stor andel klimagassutslipp, i tillegg til at det fortsatt skjer en del forurensning gjennom utslipp og avrenning til omkringliggende vassdrag, jfr. Vanddirektivets krav til opprydding.

Ut ifra størrelse på tilskudd gitt til næringen er det grunn til å tro at produksjons volumet i næringen ikke har gått ned, men holdt seg rimelig stabilt i Åfjord kommune.

Plan og byggesak

Åfjord kommune er en stor kommune i areal med mye spredt bebyggelse, både for bolig og fritidsboliger. Det er et begrenset areal som er regulert og avsatt til gitte formål, noe som gir forholdsvis mye dispensasjon behandling i byggesaker. Spredt bebyggelse og dispensasjonsbehandling resulterer ofte i lite effektiv arealbruk. Dispensasjonsbehandling er kostnadskrevende og har ofte lang saksbehandlingstid.

I byggesaker utenfor regulerte området har kommunen begrenset kunnskapsgrunnlag når naturmangfold, kulturverdier osv. skal vurderes. Det er gjort en del naturkartlegging ifbm med kommuneplanens arealdel i 2023 og 2024. Dette vil gi noe bedre kunnskapsgrunnlag i en del områder

Vi er en stor kommune med mye spredt avløp. Vanddirektivet vi er pålagt å etterfølge, har krav til opprydding og tidsfrister som gir oss store utfordringer i årene fremover.

Vei, vann, avløp og renovasjon

På grunn av de store geografiske avstandene intern i kommune er det utfordrende å få til en god og enhetlig drift med kort responstid. Den vidstrakte kommunen i forhold til antall innbyggere gjør tjenestene kostbare å drifte.

Strengere krav til avløp og utslipp vil også påvirke kommunale avløpsanlegg i årene som kommer.

Vi har en del strekninger med veilys rundt omkring i kommunen. En del av veilysanleggene våre er av eldre årgang, dårlig forfatning og ustabile i forhold til vær og vind.

Våre kaier har hatt lite oppfølging og vedlikehold de siste årene. Det er begrenset med trafikk over en del av kaiene dermed vanskelig å få til en god drift. En satsing på Fosen Kysthavn de siste årene har gitt resultater, men fortsatt gjenstår en del arbeid med øvrige havner.

Gjennomføring av vedtatte prosjekter innenfor vann og avløp har de siste årene vært lav. Dette skyldes blant annet generell høy aktivitet hvor det har vært vanskelig å gjennomføre tiltak utover det som har hatt med ordinær drift å gjøre. I 2023 fikk vi på plass rammeavtale med VA rådgiver, som vil bidra til å gi oss et løft med tanke på gjennomføring fremover, samt at vi fikk ansatt en person fra 01.januar 2024, som skal ha fokus på å drive VA prosjekter fremover.

Eiendom

Størrelsen og omfang av bygningsmassen som skal vedlikeholdes og driftes i forhold til antall driftsteknikere og renholdere har vært utfordrende. Netto tilvekst på bygg som skal driftes har vært forholdsvis stor de siste årene.

Strategier

Landbruk

- Åfjord kommune har en ny samfunnsplan fra 2022, og vil sannsynligvis ha ny Arealplan samt ny plan for Naturmangfold ferdig første halvår 2025. Disse planene vil være gode verktøy og bidra til gode og bærekraftige vedtak og effektiv arealbruk.
- Aktiv veiledning og rådgivning, og i den grad det er mulig, sette vilkår ved overdragelser og konsesjonsbehandlinger som sikrer videre drift av matjord og gir fremtidige drivere forutsigbarhet.
- Sammen med næringen se på løsninger som kan bidra til en mer klima- og miljørettet næring.
- Samarbeide og se på muligheter for synergier med landbruksavdelinger i nabokommunene på Fosen, jfr. felles Beitebruksplan for kommunene på Fosen som forventes å vedtas første halvår 2025.

Plan og byggesak

- Ny samfunnsplan, arealplan og plan for naturmangfold vil bidra til en mer avklart og effektiv arealbruk, mindre dispensasjoner og kortere saksbehandlingstid.
- En ny plan for Naturmangfold vil øke kunnskapsgrunnet og gi en bedre og raskere saksbehandling, samt redusere nedbygging av viktige naturområder.
- Deltakelse i Nordre Fosen vannområdet med oppfølging av tiltaksplaner for spredt avløp skal gi renere vannforekomster.
- Fagområdet skal være digitalt oppdatert til enhver tid, med oppdaterte kart og matrikkeløsninger, inkludert flyfotograferinger. Dette gir økt kunnskapsgrunnlag, redusert ressursbruk og lavere saksbehandlingstid. Det skal også jobbes for å ta i bruk digitale løsninger og verktøy som kan effektivisere plan og byggesaksbehandling.

Vei, vann, avløp og renovasjon

- Rammeavtaler med VA rådgivere vil øke gjennomføringsevnen på vann- og avløpsprosjekter.
- Utarbeide hovedplaner og tiltaksplaner for vann og avløp.
- Vår vidstrakte kommune er tidkrevende og kostbar å drifte. Det er derfor viktig å automatisere, og ha overvåkning av tekniske anlegg hvor dette er mulig. Det gir sparte driftskostnader, redusere omfang av eventuelle uønskede hendelser (som for eksempel utslipp og vannmangel).
- Finne funksjonelle, praktiske og bærekraftige måter å drifte kommunale kaier.
- Vurdere behov og omfang av kommunale veier og plasser.

Eiendom

- Som prinsipp skal alle nye bygg har sentral driftskontroll, dvs overvåkning av varme, ventilasjon, adgangskontrollanlegg, brann osv. En slik overvåkning vil spare energi, tid og ressurser. Vi vil legge dette til grunn ved planlegging og utførelse av nye større kommunale bygg og anlegg.
- Ved nybygg og ombygging, i størst mulig grad velge bærekraftige, miljøriktige og energiøkonomiske løsninger, samt jobbe for mest mulig gjenbruk, spesielt møbler og inventar, men også faste konstruksjoner.
- Vurdere større grad av behovsstyrt drift for å få en mer effektiv utnyttelse av ressursene. Gjennom deler av året er noe av bygningsmassen lite brukt, som f.eks. idrettsbygg, undervisningsbygg, kulturbygg osv.
- Se på rutiner og retningslinjer for utleie og tildeling av kommunale boliger som er forutsigbar og rettferdig.
- Vurdere behov og omfang av kommunal bygningsmasse.

Mål

I økonomiplanperioden ønsker vi å sette søkelys på bærekraftmålene som er mest relevante sektor landbruk og tekniske tjenester. De overordnede målene er hentet fra kommuneplanens samfunnsdel og konkretiseres her gjennom ulike delmål for perioden.

Bærekraftsmål	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> • Redusere forskjeller gjennom boligsosiale tiltak • Skape gode, sosiale møteplasser som reduserer økonomiske, sosiale og kulturelle skillelinjer i samfunnet • Øke mulighetene for sommerjobb til ungdom
Delmål for økonomiplanperioden	<p>Gjennom arbeid med Bolignemnd se på rutiner og retningslinjer for utleie og tildeling av kommunale boliger som er forutsigbar og rettferdig.</p> <p>Gjennom plan og byggesaksbehandling samt gjennomføring av kommunale bygge- og anleggstiltak, bidra til å tilrettelegge for, samt skape gode og sosiale møteplasser.</p> <p>Drift skal delta i «sommerfugl» ordning å ta inn ungdom på sommerjobb innenfor bygningsdrift og renhold.</p>

Bærekraftsmål	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> • Drive en forvaltning av sjøområdene våre som tar vare på fiskeressursene, men samtidig gir tilstrekkelig rom for akvakulturnæringen. • Utarbeide strategi for jordvern for å redusere omfanget av omdisponering av dyrkamark til et minimum og sikre at dyrkamark blir drevet på en bærekraftig måte. • Redusere matsvinn i egen organisasjon og stimulere til mindre matsvinn i samfunnet som helhet. • kommunen skal være en støttespiller og rådgiver for at de næringer som driver med matproduksjon kan være i forkant når det gjelder klimatilpasninger.
Delmål for økonomiplanperioden	<p>Ny arealplan skal bidra til sikre en effektiv og bærekraftig arealutnyttelse både til sjøs og på land, på en slik måte at vi legger til rette for å opprettholde eller øke Åfjord kommunes fremtidige matproduksjon.</p> <p>I kommende planperiode skal det etableres en kommunal jordvernstrategi.</p> <p>Aktiv veiledning og rådgivning, og i den grad det er mulig, sette vilkår ved overdragelser og konsesjonsbehandlinger som sikrer videre drift av matjord og gir fremtidige drivere forutsigbarhet.</p> <p>Jobbe tettere mot sjørelatert næring for å ivareta og sikre ulike interesser best mulig.</p>

Bærekraftsmål	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> • Stimulere til gode bomiljø og et arbeidsliv som ivaretar helse og livskvalitet • Arbeide for å få flere innbyggere med høy kompetanse til å bosette seg, jobbe og leve i kommunen • Sette fokus på at høyere utdanning er viktig for Åfjord kommune og legge til rette for flere kompetansearbeidsplasser • Sørge for at alle skal være inkludert og likeverdige i arbeidslivet, gjennom både fysisk og psykisk tilrettelegging. • Bidra til å tiltrekke oss arbeidskraft til de jobbene som finnes.

	<ul style="list-style-type: none"> • Bidra til et velfungerende boligmarked der flest mulig får tilgang til egen bolig • Bidra til inkludering og forbygge diskriminering, gjennom å utrydde hatefulle ytringer og rasisme. • Skape trygge, utviklende og inkluderende arbeidsmiljø med ansatte som ambassadører. • Være en kunnskapsorganisasjon med en organisasjonskultur som er tilpasset kommunens behov og forventninger om utvikling og livslang læring
Delmål for økonomiplanperioden	<ul style="list-style-type: none"> • Gjennom deltakelse i Bolignemd se på rutiner og retningslinjer for utleie og tildeling av kommunale boliger som er forutsigbar og rettferdig. • I forbindelse med rekruttering sikre en balansert kjønnsdeling med riktig kompetanse. • I forbindelse med planlegging og utførelse av nye bygg og anlegg, sørge for at universell utforming og tilgjengelighet blir ivaretatt.

Bærekraftsmål	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> • Gjennom utarbeidelse av hovedplan for vannforsyning med tiltaksplan, sikre god vannkvalitet og sikker vannforsyning for kommunens abonnenter. • Gjennom arealplanlegging og saksbehandling sikre at drikkevannskilder ikke utsettes for forurensning. • Stimulere til fornuftig og begrenset bruk av vann med drikkevannskvalitet. • Iverksette tiltak for utbedring av gamle avløpsanlegg slik at alle vannkilder tilfredsstillere kravene i vannforskriften. Dette skal skje i tråd med hovedplan for avløp og tiltaksplan for spredt avløp. • Opprettholde en kompetent og effektiv driftsorganisasjon innenfor området vann og avløp.
Delmål for økonomiplanperioden	<ul style="list-style-type: none"> • Utarbeide hovedplaner og tiltaksplaner for vann og avløp. • Jobbe med tiltaksplan for spredt avløp.

Bærekraftsmål	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> • Legge til rette for elektrifisering gjennom utbygging av god ladeinfrastruktur for transportmidler både til lands og til sjøs. • Legge til rette for at næringslivet kan fase ut bruk av fossil energi gjennom tilgang til nett og elektrisk kraft. • Stimulere til energisparing og energieffektivisering i egen organisasjon og i samfunnet for øvrig. • Legge til rette for videre utbygging av fornybar energi.

Delmål for økonomiplanperioden	<ul style="list-style-type: none"> • Etablere vedlikeholdsladere for tjenestebiler ved kommunale institusjoner som har tjenestebiler med elektrisk drivlinje. • Ved utskifting av kommunale tjenestebiler innenfor drift, vil det bli anskaffet utslippsfrie kjøretøy for de tjenesteområdene der dette hensiktsmessig. • Vi skal fortsette å legge til rette for å gjennomføre energisparing i egne bygg, gjennom daglig drift og vedlikehold. • Gjennom plan og byggesaksbehandling, legge til rette for etablering av ladeinfrastruktur og fornybar energi. • Vurdere bruk av fornybarenergi som energikilder i alle nye offentlige bygg (Bl.a fjernvarme, solceller, varmepumpeløsninger mm.)
---------------------------------------	--

Bærekraftsmål	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> • Være en pådriver for å utbedre og utvikle infrastruktur innen vei, vann, avløp, kraftforsyning, bredbånd og gang- og sykkelveier, som tar hensyn til dyrkamark, naturmangfold og vannmiljø. • Bidra til og stimulere til å etablere en god ladeinfrastruktur for elektrifisert transport, både til lands og til sjøs.
Delmål for økonomiplanperioden	<ul style="list-style-type: none"> • Med utgangspunkt i ny arealplan og plan for naturmangfold, legge til rette for etablering av nødvendig infrastruktur for fremtidige behov og nyetableringer. • Se på mulighetene for å klargjøre gjeldende arealer avsatt til næringsformål, med hensyn til eventuell detaljregulering og etablering av nødvendig infrastruktur.

Bærekraftsmål	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> • Stimulere til utvikling av sosiale møteplasser for alle. • Legge til rette for et tydelig og tilgjengelig sentrum med gode tjenestetilbud og møteplasser samtidig som vi stimulerer til utvikling av mindre, lokale bygdesamfunn som viktige knutepunkter. • Bidra til et velfungerende boligmarked der flest mulig får tilgang til egen bolig, fortrinnsvis i nærheten av kollektivknutepunkt og offentlige servicefunksjoner. • Gjøre naturområder tilgjengelige, men på en slik måte at bruken skjer på naturens premisser. • Ta hensyn til framtidige klimaendringer ved framtidig planlegging og utbygging.

	<ul style="list-style-type: none"> • Hele tiden ha en oppdatert, helhetlig risiko og sårbarhetsanalyse, for å sikre god beredskap og rask iverksetting av tiltak når truende situasjoner oppstår.
Delmål for økonomiplanperioden	<ul style="list-style-type: none"> • Med utgangspunkt i ny arealplan og plan for naturmangfold, skal vi kunne stimulere til og legge til rette for etablering av møteplasser, styrke lokale bygdesentrum, og håndtere konsekvenser av kommende klimaendringer. • Oppdatere overordnet Risiko og sårbarhets analyse, spesielt med hensyn til vannforsyning.

Bærekraftsmål	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> • Så langt det er mulig redusere forbruket og øke graden av gjenbruk og gjenvinning i egen virksomhet og stimulere til det samme i samfunnet ellers. • Bidra til bedre ordninger til avfallshåndtering og kildesortering. • Minimere matsvinn i egen organisasjon og stimulere til det samme i samfunnet ellers.
Delmål for økonomiplanperioden	<ul style="list-style-type: none"> • Vi skal ved ombygging og nybygg vurdere mulighet for størst mulig grad av gjenbruk av både bygningskomponenter og inventar. • Vi skal legge til rette for avfallshåndtering i kommunale bygg og institusjoner i tråd med føringer gitt av vårt interkommunale renovasjonsselskap, Fosen Renovasjon.

Bærekraftsmål	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> • Bidra til elektrifisering av samfunnet og utfasing av bruken av fossilt brennstoff. • Gjennomføre energisparing og ENØK-tiltak i egen virksomhet og stimulere til det samme i samfunnet for øvrig. • Legge til rette for ytterligere produksjon av fornybar energi. • Øke bruk av klimakrav i kommunens anbudsutlysninger, innkjøp og anskaffelser. • Skaffe til veie og gi informasjon om hvordan den enkelte kan bidra for klimagassreduksjon. • Ha en god arealforvaltning som tar vare på naturtyper som binder store mengder karbon. • Fortsette arbeidet mot å bli en klimasmart og bærekraftig kommune.
Delmål for økonomiplanperioden	<ul style="list-style-type: none"> • Ved utskifting av tjenestebiler vil det bli anskaffet nye utslippsfrie biler, på områder hvor dette er hensiktsmessig. • Etablere vedlikeholdslading ved offentlige institusjoner som har tjenestebiler.

	<ul style="list-style-type: none"> • Klargjør for ladepunkt i kommunale utleieboliger • Stille krav til energi og miljø ved anskaffelser • Ny arealplan, og plan for naturmangfold, vil bidra til en god og bærekraftig arealforvaltning. • Aktiv rådgiving og veiledning i forhold til skogsdrift og nyplanting.
--	---

Bærekraftsmål	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> • Legge vekt på hensynet til økosystemer og naturmangfoldet ved fremtidig utnyttelse av naturressurser og sørge for økosystemer med god tilstand som leverer oss økosystem-tjenester tilbake. • Stimulere til restaurering av påvirket natur. • Stimulere til tilpassede driftsformer som i størst mulig grad ivaretar naturmangfoldet og kulturlandskapet. • Stimulere til bekjempelse av fremmede arter. • Forhindre forurensning og forsøpling av havet og støtte opp om strandryddingstiltak. • I utarbeidingen av kommuneplanens arealdel legges slik arealstrategien til grunn: <ul style="list-style-type: none"> ○ I størst mulig grad unngå inngrep i truede og sårbare naturtyper. ○ Sette av aktuelle områder for næringsvirksomhet der det er minst til skade for naturmangfoldet og andre interesser.
Delmål for økonomiplanperioden	<ul style="list-style-type: none"> • Forvalte sjøarealer på en god og bærekraftig måte i tråd med ny arealplan. • Forvalte areal i nær dialog med interessenter. • Følge opp tiltaksplan for spredt avløp gjennom Nordre Fosen vannområdet. • Fortsette å tilrettelegge for strandrydding.

Bærekraftsmål	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> • Legge vekt på hensynet til økosystemer og naturmangfoldet ved fremtidig utnyttelse av naturressurser og sørge for økosystemer med god tilstand som leverer oss økosystemtjenester tilbake. • Stimulere til restaurering av påvirket natur. • Stimulere til tilpassede driftsformer som i størst mulig grad ivaretar naturmangfoldet og kulturlandskapet. • Stimulere til bekjempelse av fremmede arter.

	<ul style="list-style-type: none"> • I utarbeidelse av kommuneplanens arealdel legges slik arealstrategien til grunn: <ul style="list-style-type: none"> ○ Sette av tilstrekkelig areal til nærings- og boligformål. ○ Videreutvikle et tydelig og tilgjengelig sentrum samtidig som mindre, lokale bygdesamfunn utvikles som viktige knutepunkter. ○ Vurdere om uutbygde områder avsatt til fritidsbebyggelse skal videreføres. ○ Utarbeide arealregnskap som legges til grunn ved framtidig arealdisponering. ○ Ivareta naturmangfoldet og så langt det er mulig hindre nedbygging av utvalgte naturtyper og naturtyper som binder mye karbon. ○ Restriktiv holdning til nedbygging av strandsonen. ○ Tilstrebe en arealforvaltning som ikke utfordrer inngrepsfrie områder i Norge (INON) unødig. ○ Ta vare på kulturarven, kulturmiljø og kulturlandskap og hindre nedbygging av dyrket og dyrkbar mark. ○ Sikre viktige friluftsområder og ivareta vegetasjonsbeltet langs vassdrag.
Delmål for økonomiplanperioden	<ul style="list-style-type: none"> • Ny arealplan, og plan for naturmangfold, vil bidra til en god og bærekraftig arealforvaltning. • Informere og stimulere til gjennomføring av SMIL-tiltak.

Bærekraftsmål	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> • Legge til rette for samskapende samfunnsutvikling som sikrer medvirkning, involvering og tillit med kommunen som en ledende part. • Bidra til at alle innbyggerne og samfunnsaktørene opplever tilhørighet, blir hørt og tar medansvar. • Invitere til et åpent samfunn med gode kommunikasjonskanaler og et språk som når hele befolkningen, også plattformer der ungdommen er. • Utvikle, forenkle og forbedre våre tjenester ved å utnytte den digitale transformasjonen for å møte fremtidens behov, krav og forventninger.
Delmål for økonomiplanperioden	<ul style="list-style-type: none"> • Ny kommuneplan er forankret hos innbyggere, regionale myndigheter, interessenter, lag og foreninger og internt. Med disse dokumentene som grunnlag vil vi ha et godt utgangspunkt for en bærekraftig og godt forankret forvaltning. • Ved å ha gode og digitale løsninger med blant annet oppdaterte kart og matrikkel løsninger vil vi ha et godt kunnskapsgrunnlag i møte med interessenter. • Ta i bruk digitale løsninger og verktøy i dialog med kommunens innbyggere for å sikre god og rask informasjon og tjenestetilbud.

Budsjett 2025

Sektor landbruk og tekniske tjenester består av ansvarsserien 400 - 450. For kommende budsjettår foreslår administrasjonen følgende bevilgninger til sektoren:

Ansvar	Tekst	Regnskap 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Herav økt avskr. 24/25
400	Fellestjenester landbruk og tekniske tjenester	1 591 090	- 966 085	1 752 652	-
410	Eiendom og drift	28 533 021	27 245 694	23 361 373	127 968
420	Drift VAR	- 2 851 408	-	- 2 920 000	- 180 576
421	Kommunale veier og havner mv.	10 516 130	13 310 147	12 344 262	- 1 885 004
430	Plan og byggesak	3 146 883	2 804 238	2 325 523	- 38 000
440	Brann- og redningstjeneste	6 791 613	7 756 706	10 486 648	522 645
450	Landbruk	3 573 367	3 017 992	2 551 141	-
		51 300 696	53 168 692	49 901 599	- 1 452 967

Sektoren har i 2024 gjennomført nødvendige justeringer i forhold til omstilling og har et bemanningsnivå tilpasset kommunens drifts- og tjenestenivå. Det er ikke planlagt endringer i bemanning i løpet av 2025.

400 Fellestjenester

Her føres en andel av fagledernes lønn, dvs. den delen av stillingen som ikke kan belastes selvkostområdene nedenfor. Felleskostnadene utgjør i underkant av 1 årsverk. I tillegg føres kommunens andel av brann/ teknisk vaktordning (70%).

410 Eiendom og drift (Bygg).

Området utgjør ca. 31 årsverk, hvorav 18 årsverk på renhold. 12,4 årsverk på bygningsdrift, samt 0,6 årsverk på skjøtsel av grøntområder rundt kommunale bygg og anlegg. Det er ingen planer om endringer i 2025.

420 Drift vann og avløp.

Området utgjør 8 årsverk. De fleste innfor drift deltar i en egen vaktordning for vannforsyningen. Det er ikke planlagt endringer i bemanning i løpet av 2025.

Stillingsbudsjettet sammen med planlagte investeringer utgjør grunnlaget for kommunale avgifter innenfor området. Gebyrene for vann og avløp 2025, foreslås justert i tråd med tiltaksplan for VA-prosjekter, og anbefalinger gitt av kommunenes selvkost rådgiver.

421 Drift av veier og havner

Området har i 2024 utgjort ca. 0,2 årsverk. Vi drifter i liten grad kommunale veier selv, men benytter lokale maskinentreprenører til grusing, skraping, støvbinding, grøft rensk og kantklipp i sommerhalvåret i tillegg til brøyting strøing i vinterhalvåret. Det er ikke faste avtaler på sommervedlikehold, her bestilles vedlikehold ut fra behov. Det skal i løpet av året utlyses konkurranse og skrive ny avtale for vintervedlikehold for perioden høsten 2025 til våren 2030.

Det er ikke lagt opp til asfaltering eller annen oppgradering av kommunale veier i 2025. bortsett fra rehabilitering av Breivoll bru. Omfang rehabilitering er ikke avklart, men kostnadene er tatt inn i investeringsbudsjett.

Åfjord kommune inngikk i 2021 avtale med Fosenterminalen Bessaker AS om drift av Fosen Kysthavn. Kommunale kaier på Monstad drives i egenregi sammen med Fosenvekst AS. Både ny kai på Monstad

og kai på Løholmen har ISPS godkjenning, som kreves for å kunne ta imot båter fra andre internasjonale havner. Gebyrregulativet for havner vil bli justert i tråd med sammenlignbare havner i nærområdet, og lagt på et nivå som også hensyntar lokale fiskeriinteresser.

430 Plan, kart, byggesak og oppmåling

Området har i 2024 utgjort ca. 6,3 årsverk. Det er planlagt å ansette en ny person i 100% stilling i 2025. Åfjord kommune har avtale med Osen kommune om å utføre byggesak, plan, kart og oppmålingsarbeider tilsvarende 1,5 stilling i 2025, gitt at vi får tak i person med riktig kompetanse.

Gebyrfastsettelse innenfor området er i prinsippet selvkost. Oppbygging av gebyrregulativ er i henhold til gjeldende Plan og bygningslov, og legges frem for kommunestyret for godkjenning i desember. Gebyrfastsettelse er da basert på råd og veiledning fra selvkostrådgiver.

440 Brann og redning (teknisk vaktordning)

Ansvarsområdet gjelder kommunens brannberedskap. Kommunen har en 5-delt vaktordning hvor kostnadene fordeles 30/70 på henholdsvis Fosen brann og redningstjeneste og Åfjord kommune. I tillegg til brannberedskap har personene tilknyttet vaktordningen også beredskap i forhold til eventuelle hendelser på kommunale bygg og anlegg. Det er kun den delen som dekkes av Fosen Brann og redning (30%) som belastes dette ansvarsområdet.

450 Landbruk

Området har i 2024 utgjort ca. 2,7 årsverk. Det er Fylkesmannen som i stor grad legger føringer for enhetens arbeidsområder.

Kultur, idrett- og frivillighet

Introduksjon

Sektor kultur, idrett- og frivillighet driver tjenesteyting, anleggsdrift og forvaltning av ulike kulturmiljø og tilskuddsordninger. Avdelingen drives i dag med totalt 13,3 årsverk.

Tjenester

Åfjord kulturskole drives i dag med 5,9 årsverk fordelt på 7 ansatte. Kulturskolen har ca 170 elever, og tilbyr desentralisert undervisning ved Brandsfjord skole og Stoksund oppvekstsenter. Kulturskolen har hovedbase på Å! Kulturskolen yter i tillegg tjenester til det frivillige kulturlivet, oppvekst- og helsesektoren.

Å! Badet drives i dag med til sammen 4 årsverk. Ett årsverk går til Bademesterstillingen, og øvrige årsverk bemannes av badeverter i ulike stillingsstørrelser.

Åfjord folkebibliotek drives i dag med 2,5 årsverk. Hovedbiblioteket ligger på Å! Biblioteket driver i tillegg filialene ved Julie Næss-tunet og Stoksund oppvekstsenter.

Åfjord fritidsklubb drives i dag med 0,9 årsverk fordelt på to stillinger. I tillegg brukes lærlinger aktivt. Fritidsklubben har egne lokaler på Å!

Stillingen som folkehelsekoordinator er for tiden ikke besatt. Arbeidsoppgavene er forsøkt fordelt på andre funksjoner.

Stillingen som Kultur- og idrettskonsulent er for tiden ikke besatt. Arbeidsoppgavene er forsøkt fordelt på andre funksjoner.

Kultur- og idrettsanlegg

Å! er et multifunksjonelt kulturbygg som inneholder bad, kino, blackbox, fritidsklubb, kulturskole, bibliotek og restaurant. Å! tilbyr et mangfold av opplevelser, og fremstår som en attraktiv møteplass for Åfjordinger og tilreisende på tvers av alder.

Bakeriets framtid er i skrivende stund uavklart. Åfjord frivilligsentral har sett på alternative lokaliteter i nærmiljøet. Det er jobbet fram midlertidige alternativer til de ulike treningsaktivitetene som foregår på Bakeriet.

Å! Badet kan også i år vise til besøkstall som ligger godt over forventet nivå. Å! Badet tilbyr fremdeles gratis bading for barn og unge med bostedsadresse i Åfjord.

Åfjord kommune eier og driver Åfjordhallen. Hallen benyttes av skoler, barnehager og organisert idrett. Det arbeides fremdeles med å bedre garderober og oppholdsrom tilknyttet skytteranlegget i hallen. Skyttermiljøet er utfordret på medfinansiering av tiltaket.

Åfjord kommune eier og driver fotballhallen med buldrerom og squashbane. Bygget brukes daglig av skoler og den organiserte idretten.

Åfjord kommune eier og driver Åset stadion. Anlegget ble rehabilitert med nytt kunstgress og støtdempingssjikt i 2014. Banen er i daglig bruk av både skole, idrettslag og uorganisert aktivitet. Høy bruk medfører slitasje på dekket, og man må etter hvert planlegge nok en rehabilitering av banen. Ved neste rehabilitering vil det settes høye krav til et miljøvennlig og bærekraftig kunstgress.

Åfjord kommune tilbyr gratis hall- og baneleie til barn og unge under 19 år.

Kulturmiljø

Jon Brygga i Ansteinsundet eies av Åfjord kommune, men drives og forvaltes av Roan seglforening. Festeavgifter og materialkostnader til vedlikehold kostes av kommunen.

Trøndelag fylkeskommune har utarbeidet en kulturminnefaglig vurdering av kulturområdet på Utro. Dokumentet gir råd og anbefalinger om hvordan området bør ivaretas og videreutvikles. Kommunen er i gang med å utarbeide en reguleringsplan for området.

Prestegårdstunet drives og forvaltes av foreningen Prestegårdens venner. Åfjord kommune står som eier av bygningsmassen.

Utfordringer

Kommuneplanens samfunnsdel har som mål å gjøre Åfjord kommune til en attraktiv kommune å bo, jobbe og leve i. Dersom vi skal nå dette målet, er vi avhengige av mennesker og kompetansen som kreves for å fylle de ulike rollene i samfunnet.

Arbeidsplasser og næringsliv er selvfølgelig viktig i denne sammenhengen, men det må i tillegg være tilbud som gjør livet utenfor jobb og skole attraktivt. Gode fritids- og kulturtilbud er på denne måten viktige faktorer som på sikt kan bidra til at folk også i framtida velger å leve livet i Åfjord kommune.

Strategier

Sektor for kultur idrett- og frivillighet skal bevisst bruke kunst- og kultur i arbeidet med steds- og samfunnsutvikling. Kommunen skal sørge for at kulturlivet har forutsigbare rammer, slik at man opprettholder et bredt og allsidig kulturtilbud.

Fremtidens utfordringsbilde er komplekst og sammensatt. Løsningene vil kreve langsiktige og strategiske diskusjoner, slik at dagens valg bidrar til riktig retning inn i framtida.

Kunst, kultur- og kreativitet er drivende krefter i seg selv, men er i tillegg avgjørende faktorer nå det gjelder å utvikle levende, inkluderende- og bærekraftige lokalsamfunn. Kanskje det å skille seg ut, vil være det som bidrar til å posisjonere oss i framtidas konkurranse om ressurser, kompetanse og mennesker.

Mål

Følgende bærekraftsmål er relevante for arbeidet i sektor kultur, idrett- og frivillighet. Overordnede mål er hentet fra kommuneplanens samfunnsdel og deles opp i videre delmål for planperioden.

Bærekraftsmål	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> • Skape gode, sosiale møteplasser som reduserer økonomiske, sosiale og kulturelle skillelinjer i samfunnet og stimulere til deltakelse i frivillige organisasjoner og i kulturlivet. • Stimulere lag og foreninger som fokuserer på inkludering. • Arbeide systematisk med forebyggende tiltak på tvers av sektorer og faggrupper. • Stimulere både til utøvelse og tilbud om opplevelse av kunst- og kultur som positivt bidrag til mental og fysisk helse. • Stimulere til og tilrettelegge for aktivitet for alle aldersgrupper. • Motarbeide sosiale ulikheter.
Delmål for økonomiplanperioden	<ul style="list-style-type: none"> • Opprettholde og videreutvikle folkebiblioteket som en kunnskapsinstitusjon som bidrar til folkeopplysning og danning for befolkningen. Biblioteket skal være en uavhengig møteplass og arena for offentlig samtale og debatt, som tilbyr sine tjenester gratis for alle som bor i kommunen. • Utvikle tilskuddordninger som stimulerer til inkluderingsarbeid i lag og foreninger. • Opprettholde og videreutvikle et sektorovergripende folkehelsearbeid. Folkehelsearbeidet skal fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse. • Sikre videre utviklingsarbeid rettet mot kunst- og kulturopplevelser. • Videreutvikle og skape nye allsidige tilbud som legger til rette for fysisk aktivitet for alle. • Opprettholde og utvikle ordninger som bidrar til å utjevne sosiale ulikheter i samfunnet. Dette være seg ordninger som gratis hall og baneleie, fritidskort, utstyrshenger m.m.

Bærekraftsmål	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> • Stimulere til bruk av kunst- og kultur i undervisningssammenheng og ha en kulturskole med godt og variert tilbud. • Sette fokus på at høyere utdanning er viktig for Åfjord kommune og legge til rette for flere kompetanse-arbeidsplasser.
Delmål for økonomiplanperioden	<ul style="list-style-type: none"> • Opprettholde og utvikle et godt kulturskoletilbud i kommunen. Kulturskolen skal gi opplæring av høy faglig og pedagogisk kvalitet til alle barn og unge som ønsker det. • Bygge kulturfaglig kunnskap og kompetanse. • Legge til rette for nye og kreative næringer som arkitektur, design, film, kunst og musikk m.m.

Bærekraftsmål	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> • Benytte kultur- og organisasjonslivet som arenaer for likeverdig deltakelse på tvers av ulikheter. • Stimulere til utvikling av sosiale møteplasser for alle. • Bevisst bruke kunst og kultur i arbeidet med steds- og samfunnsutviklingen. Kommunen skal sørge for at kulturlivet har forutsigbare rammer, slik at et bredt og allsidig kulturtilbud opprettholdes. • Gjøre naturområder tilgjengelige, men på en slik måte at bruken skjer på naturens premisser.
Delmål for økonomiplanperioden	<ul style="list-style-type: none"> • Opprettholde og utvikle et allsidig og inkluderende organisasjonsliv som har plass til alle. • Legge til rette for innbyggere som vil skape nye aktiviteter og fritidstilbud. • Opprettholde økonomiske rammer som bidrar til utviklingsarbeid på kunst- og kulturfeltet. • Opprettholde og videreutvikle turområder på en bærekraftig måte, uten unødig slitasje på naturen.

Bærekraftsmål	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> • Forhindre forurensning og forurensning av havet og støtte opp om strandryddingstiltak. • Ta vare på kulturarven, kulturmiljø og kulturlandskap og hindre nedbygging av dyrket og dyrkbar mark.
Delmål for økonomiplanperioden	<ul style="list-style-type: none"> • Bygge og drifte kultur- og idrettsanlegg på en bærekraftig og miljøvennlig måte. • Ivareta og videreutvikle eksisterende kulturmiljø, slik at disse kan formidle kunnskap, identitet og opplevelser.

Budsjett 2025

Sektor Kultur, idrett- og frivillighet består av ansvarsserien 500-530. For kommende budsjettår foreslår administrasjonen følgende bevilgninger til sektoren:

Ansvar	Tekst	Regnskap 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Herav økt avskr. 24/25
500	Kultur, idrett og frivillighet	6 388 817	5 464 809	4 296 114	9 726
510	Kulturskole	4 702 682	5 649 917	4 870 285	-
520	Aktivitetshus	9 238 239	11 571 407	9 338 481	- 287 019
530	Bibliotek	2 346 597	2 609 669	2 611 572	- 1 765
		22 676 335	25 295 802	21 116 452	- 279 058

Sektor for kultur, idrett- og frivillighet har siden forrige budsjettperiode redusert staben med til sammen 3 årsverk. 2 medarbeidere er ute i permisjon, og en medarbeider har sagt opp stillingsforholdet til kommunen. Ingen av stillingene er så langt erstattet.

Investeringsbudsjett

Rådmannen foreslår følgende investeringer i økonomiplanperioden:

Investeringsbudsjettet	2025	2026	2027	2028
Oppgradering/nytt skolebygg Brandsfjord skolekrets	35 000 000	130 000 000		
Roan barnehage	5 000 000	15 000 000		
Fosen Vekst	55 000 000			
VAR-investeringer*	20 560 000	14 200 000	13 280 000	20 800 000
Helsehus - inventar, fjernvarme etc.	10 000 000			
Minnelund Åfjord	288 000			
Tregjerde Roan kirke		489 500		
Steingjerde Roan kikre			870 000	
Oppgradering Åfjordhall	5 000 000			
EK-tilskudd KLP	1 520 000	1 640 000	1 770 000	1 915 000
Helseinvesteringer	650 000	650 000	650 000	650 000
IT-investeringer Fosen IKT/Åfjord kommune	1 650 000	400 000	400 000	400 000
Tidligere vedtatte investeringer 2024 som går inn i 2025-28:				
Infrastruktur / tilrettelegging	2 500 000	2 500 000	2 500 000	2 500 000
Oppgradering av bygninger/grøntareal	2 500 000	2 500 000	2 500 000	2 500 000
Åfjord kirke - maling (2026)		800 000		
Stoksund kirke: rehab. + maling (fratrukket forbruk 2024)	1 905 000			
Breivoll bru	7 025 000			
Oppgradering av veier og plasser		5 000 000		5 000 000
PC-utstyr skole	650 000	650 000	650 000	650 000
Åset skole	12 500 000			
Lagerareal vindkraft - Monstad			5 500 000	
Sum investeringsutgift	161 748 000	173 829 500	28 120 000	34 415 000
*Spesifikasjon VAR-investeringer:	2025	2026	2027	2028
Roan havn	1 600 000			
Vann og avløpsanlegg, Bessaker	6 160 000	280 000		
Sumstad vannverk, grunnvannsanlegg	2 400 000			
Inntaksledning Prestvatnet, Roan vannverk	7 600 000			
Sammenkobling, Grøttingen vannverk	2 800 000			
Hovedplan avløp		400 000		
Utvidelse, Bjerkan VBA		3 840 000	2 560 000	
VBA, Straum		3 200 000		
VBA, Hopstad		3 200 000		
Vann og avløpsanlegg, Hongsand		1 680 000	3 920 000	
Slamavskiller, Herfjord		1 600 000		
Pumpestasjon, Roan			2 800 000	
Renseanlegg, Åfjord sentrum			4 000 000	12 000 000
VBA, Bessaker				3 200 000
Høydebasseng, Stokkøya				5 600 000
Sum VAR-investeringsutgift	20 560 000	14 200 000	13 280 000	20 800 000

Investeringsbudsjett – finansiering pr. prosjekt

Detaljert finansieringsforslag per prosjekt, med en oppsummerende finansieringstabell til slutt:

Investeringsbudsjettet	2025	2026	2027	2028
Oppgradering/nytt skolebygg Brandsfjord skolekrets	35 000 000	130 000 000		
Lån	0	70 000 000		
Ubrukte lånemidler	0	20 000 000		
EK-finansiering	20 740 000	14 000 000		
Ubundet investeringsfond/salg varige driftsmidler	7 260 000	0		
MVA-komp	7 000 000	26 000 000		
Roan barnehage	5 000 000	15 000 000		
EK-finansiering	4 000 000	0		
Ubrukte lånemidler	0	12 000 000		
MVA-komp	1 000 000	3 000 000		
Fosen Vekst - vaskeri	55 000 000			
Ubrukte lånemidler	30 360 000			
EK-finansiering	13 640 000			
MVA-komp	11 000 000			
Helsehus - inventar, fjernvarme	10 000 000			
Ubrukte lånemidler	8 000 000			
MVA-komp	2 000 000			
Minnelund Åfjord	288 000			
EK-finansiering	231 000			
MVA-komp	57 000			
Tregjerde Roan kirke		489 500		
EK-finansiering		391 600		
MVA-komp		97 900		
Steingjerde Roan kirke			870 000	
EK-finansiering			696 000	
MVA-komp			174 000	
Oppgradering Åfjordhall	5 000 000			
Ubrukte lånemidler	4 000 000			
MVA-komp	1 000 000			
EK-tilskudd KLP	1 520 000	1 640 000	1 770 000	1 915 000
Ubundet investeringsfond/salg varige driftsmidler	1 520 000	0	0	0
EK-finansiering	0	1 640 000	1 770 000	1 915 000
VAR-investeringer	20 560 000	14 200 000	13 280 000	20 800 000
Lån	20 560 000	14 200 000	13 280 000	20 800 000

Helseinvesteringer - medisinsk utstyr		650 000	650 000	650 000	650 000
	EK-finansiering	520 000	520 000	520 000	520 000
	MVA-komp	130 000	130 000	130 000	130 000
IT-investeringer Fosen IKT/Åfjord kommune		1 650 000	400 000	400 000	400 000
	EK-finansiering	1 320 000	320 000	320 000	320 000
	MVA-komp	330 000	80 000	80 000	80 000
Tidligere vedtatte investeringer 2024 som går inn i 2025-28:		2025	2026	2027	2028
Åset skole		12 500 000			
	EK-finansiering	4 400 000			
	Ubrukte lånemidler	5 600 000			
	MVA-komp	2 500 000			
Stoksund kirke: rehabilitering + maling (fratrasket forbruk 2024)		1 905 000			
	Ubrukte lånemidler	1 200 000			
	EK-finansiering	324 000			
	MVA-komp	381 000			
Breivoll bru		7 025 000			
	EK-finansiering	5 620 000			
	MVA-komp	1 405 000			
Åfjord kirke - maling (2026)			800 000		
	EK-finansiering		640 000		
	MVA-komp		160 000		
Infrastruktur / tilrettelegging		2 500 000	2 500 000	2 500 000	2 500 000
	EK-finansiering	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
	MVA-komp	500 000	500 000	500 000	500 000
Oppgradering av bygninger/grøntareal		2 500 000	2 500 000	2 500 000	2 500 000
	EK-finansiering	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
	MVA-komp	500 000	500 000	500 000	500 000
PC-utstyr skole		650 000	650 000	650 000	650 000
	EK-finansiering	520 000	520 000	520 000	520 000
	MVA-komp	130 000	130 000	130 000	130 000
Oppgradering av veier og plasser			5 000 000		5 000 000
	EK-finansiering		4 000 000		4 000 000
	MVA-komp		1 000 000		1 000 000
Lagerareal vindkraft - Monstad				5 500 000	
	EK-finansiering			4 400 000	
	MVA-komp			1 100 000	
Total investering		161 748 000	173 829 500	28 120 000	34 415 000

Oppsummert foreslås ovennevnte finansiert på følgende måte (se for øvrig tabell §5-5 under hovedoversikter):

	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028
Total investering	161 748 000	173 829 500	28 120 000	34 415 000
Lån	-	- 70 000 000	-	-
Lån (VAR)	- 20 560 000	- 14 200 000	- 13 280 000	- 20 800 000
Ubrukte lånemidler	- 49 160 000	- 32 000 000	-	-
Overføring fra drift	- 55 315 000	- 26 031 600	- 12 226 000	- 11 275 000
Ubundet investeringsfond/salg varige driftsmidler	- 8 780 000	-	-	-
MVA-komp	- 27 933 000	- 31 597 900	- 2 614 000	- 2 340 000
Total finansiering	- 161 748 000	- 173 829 500	- 28 120 000	- 34 415 000
<i>Kontroll</i>	-	-	-	-

Det holdes åpent hvordan fordelingen ubundet investeringsfond/salg av varige driftsmidler til slutt blir. I forskrifttabell §5-5 i rådmannens forslag til budsjett er status pr. oktober 2024 lagt til grunn for fordeling.

Forskriftstabeller

§5-4, 1.ledd – bevilgningsoversikt drift

§5-4. Bevilgningsoversikt drift - 1.ledd	Regnskap 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028
Rammetilskudd	-228 563 000	-236 030 000	-252 181 000	-252 007 600	-251 462 000	-248 466 000
Inntekts- og formuesskatt	-128 147 000	-142 400 000	-150 934 000	-150 934 000	-150 934 000	-150 934 000
Eiendomsskatt	-62 953 000	-62 500 000	-61 600 000	-61 600 000	-61 600 000	-61 600 000
Andre generelle driftsinntekter	-52 163 000	-105 350 000	-95 840 000	-135 840 000	-95 840 000	-125 840 000
SUM GENERELLE DRIFTSINTEKTER	-471 827 000	-546 280 000	-560 555 000	-600 381 600	-559 836 000	-586 840 000
Sum bevilgninger drift, netto	426 515 000	440 815 000	464 015 000	473 625 000	474 385 000	472 085 000
Avskrivinger	41 386 000	45 432 889	46 284 675	46 284 675	46 284 675	46 284 675
SUM NETTO DRIFTSUTGIFTER	467 902 000	486 247 889	510 299 675	519 909 675	520 669 675	518 369 675
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	-3 926 000	-60 032 111	-50 255 325	-80 471 925	-39 166 325	-68 470 325
Renteinntekter	-12 145 000	-10 645 000	-12 090 000	-10 590 000	-8 090 000	-7 835 000
Utbytter	-10 392 000	-10 000 000	-7 720 000	-7 720 000	-7 720 000	-7 720 000
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	40 197 000	50 400 000	54 335 000	49 135 000	49 135 000	49 135 000
Avdrag på lån	43 723 000	76 160 000	51 900 000	54 900 000	54 900 000	54 900 000
NETTO FINANSUTGIFTER	61 383 000	105 915 000	86 425 000	85 725 000	88 225 000	88 480 000
Motpost avskrivinger	-41 386 000	-45 432 889	-46 284 675	-46 284 675	-46 284 675	-46 284 675
NETTO DRIFTSRESULTAT	16 071 000	450 000	-10 115 000	-41 031 600	2 774 000	-26 275 000
Disponering eller dekning av netto driftsresultat			0	0	0	0
Overføring til investering	1 295 000	0	55 315 000	26 031 600	12 226 000	11 275 000
Avsetninger til bundne driftsfond	3 072 000	0	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	-5 012 000	0	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	0	10 000 000	20 000 000	35 000 000	20 000 000	15 000 000
Bruk av disposisjonsfond	-15 426 000	-10 450 000	-65 200 000	-20 000 000	-35 000 000	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
SUM DISP. ELLER DEKNING AV NTO. DRIFTSRESULTAT	-16 071 000	-450 000	10 115 000	41 031 600	-2 774 000	26 275 000
FREMFORØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR	0	0	0	0	0	0

§5-4 2.ledd – bevilgning til budsjettområdene

§5-4 2.ledd - Bevilgning til budsjettområdene		Regnskap 2023 - eks. avskrivninger	Budsjett 2024 - eks. avskrivninger	Budsjett 2025 - eks. avskrivninger	Avskrivninger 2025	Sektorbudsjett 2025 ink. avskriv.	Budsjett 2026 - eks. avskrivninger	Budsjett 2027 - eks. avskrivninger	Budsjett 2028 - eks. avskrivninger
Ansvar	Tekst								
001	Politisk styring	6 024 663	6 106 655	5 876 299	-	5 876 299	5 826 299	5 826 299	5 826 299
100-120	Fellestjenester	60 529 387	57 874 303	54 090 606	8 092 751	62 183 357	57 500 606	58 610 606	58 110 606
200-290	Oppvekst	128 679 208	127 924 058	133 748 732	10 521 224	144 269 956	133 748 732	133 748 732	132 848 732
300-340	Helse og velferd	210 476 385	201 879 535	193 547 885	6 188 680	199 736 565	193 547 885	193 547 885	192 647 885
400-450	Landbruk og tekniske tj.	36 949 074	36 622 569	34 808 443	15 093 156	49 901 599	34 858 443	34 508 443	34 508 443
500-530	Kultur, idrett og frivillighet	16 287 471	18 627 880	14 727 588	6 388 864	21 116 452	14 727 588	14 727 588	14 727 588
700-999	Finans	- 34 389 000	- 8 220 000	27 215 447	-	27 215 447	33 415 447	33 415 447	33 415 447
		424 557 188	440 815 000	464 015 000	46 284 675	510 299 675	473 625 000	474 385 000	472 085 000

§5-5 – bevilgningsoversikt investering

§5-5. Bevilgningsoversikt investering	Regnskap 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028
Investeringer i varige driftsmidler	166 443 000	98 612 500	158 035 000	170 900 000	25 480 000	32 500 000
Tilskudd til andres investeringer	250 000	0	2 193 000	1 289 500	870 000	0
Investeringer i aksjer og andeler	1 294 000	0	1 520 000	1 640 000	1 770 000	1 915 000
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	1 133 000	0	5 000 000	4 000 000	4 500 000	4 000 000
Sum investeringsutgifter	169 121 000	98 612 500	166 748 000	177 829 500	32 620 000	38 415 000
Kompensasjon for mva	-30 478 000	-19 722 500	-27 933 000	-31 597 900	-2 614 000	-2 340 000
Tilskudd fra andre	-12 387 000	0	0	0	0	0
Salg av varige driftsmidler	-599 000	0	-7 600 000	0	0	0
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån egne midler	-167 000	0	0	0	0	0
Bruk av ubrukte lånemidler	0	0	-49 160 000	-32 000 000	0	0
Bruk av lån	-132 013 000	-78 890 000	-20 560 000	-84 200 000	-13 280 000	-20 800 000
Sum investeringsinntekter	-175 644 000	-98 612 500	-105 253 000	-147 797 900	-15 894 000	-23 140 000
Videreutlån	12 078 000	25 000 000	30 000 000	20 000 000	25 000 000	20 000 000
Bruk av lån til videreutlån	-12 078 000	-25 000 000	-30 000 000	-20 000 000	-25 000 000	-20 000 000
Avdrag på lån til videreutlån	0	5 000 000	0	0	0	0
Mottatte avdrag på lån til videreutlån	-6 089 000	-5 000 000	-5 000 000	-4 000 000	-4 500 000	-4 000 000
Netto utgifter videreutlån	-6 089 000	0	-5 000 000	-4 000 000	-4 500 000	-4 000 000
Overføring fra drift	-1 295 000	0	-55 315 000	-26 031 600	-12 226 000	-11 275 000
Netto avset./bruk av bundne invest.fond	4 956 000	0	0	0	0	0
Netto avset./bruk av ubundne invest.fond	0	0	-1 180 000	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket tap	8 951 000	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	12 612 000	0	-56 495 000	-26 031 600	-12 226 000	-11 275 000
Fremført til inndeckning senere år (udekket beløp)	0	0	0	0	0	0

§5-6 Økonomisk oversikt drift

§5-6. Økonomisk oversikt drift	Regnskap 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028
Rammetilskudd	-228 563 000	-236 030 000	-252 181 000	-252 007 600	-251 462 000	-248 466 000
Innteks- og formuesskatt	-128 147 000	-142 400 000	-150 934 000	-150 934 000	-150 934 000	-150 934 000
Eiendomsskatt	-62 953 000	-62 500 000	-61 600 000	-61 600 000	-61 600 000	-61 600 000
Andre skatteinntekter	-11 741 000	-790 000	-54 190 000	-54 190 000	-54 190 000	-54 190 000
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-40 422 000	-104 560 000	-41 650 000	-81 650 000	-41 650 000	-71 650 000
Overføringer og tilskudd fra andre	-80 515 000	-41 444 020	-40 636 452	-40 636 452	-40 636 452	-40 636 452
Brukerbetalinger	-22 319 000	-17 744 755	-16 720 000	-16 720 000	-16 720 000	-16 720 000
Salgs- og leieinntekter	-54 704 000	-48 065 934	-57 988 468	-57 988 468	-57 988 468	-57 988 468
SUM DRIFTSINNEKTER	-629 365 000	-653 534 709	-675 899 920	-715 726 520	-675 180 920	-702 184 920
Lønnsutgifter	330 926 000	314 334 443	318 203 666	318 203 666	318 203 666	316 395 077
Sosiale utgifter	58 830 000	64 930 852	72 154 887	78 354 887	78 354 887	77 863 475
Kjøp av varer og tjenester	146 122 000	134 171 603	148 397 202	153 257 202	153 367 202	153 367 202
Overføringer og tilskudd til andre	48 176 000	34 532 811	40 604 165	39 154 165	39 804 165	39 804 166
Avskrivninger	41 386 000	45 432 889	46 284 675	46 284 675	46 284 675	46 284 675
SUM DRIFTSUTGIFTER	625 440 000	593 502 598	625 644 595	635 254 595	636 014 595	633 714 595
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	-3 926 000	-60 032 111	-50 255 325	-80 471 925	-39 166 325	-68 470 325
Renteinntekter	-12 145 000	-10 645 000	-12 090 000	-10 590 000	-8 090 000	-7 835 000
Utbytter	-10 392 000	-10 000 000	-7 720 000	-7 720 000	-7 720 000	-7 720 000
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	40 197 000	50 400 000	54 335 000	49 135 000	49 135 000	49 135 000
Avdrag på lån	43 723 000	76 160 000	51 900 000	54 900 000	54 900 000	54 900 000
NETTO FINANSUTGIFTER	61 383 000	105 915 000	86 425 000	85 725 000	88 225 000	88 480 000
Motpost avskrivninger	-41 386 000	-45 432 889	-46 284 675	-46 284 675	-46 284 675	-46 284 675
NETTO DRIFTSRESULTAT	16 071 000	450 000	-10 115 000	-41 031 600	2 774 000	-26 275 000
Disponering eller dekning av netto driftsresultat			0	0	0	0
Overføring til investering	1 295 000	0	55 315 000	26 031 600	12 226 000	11 275 000
Avsetninger til bundne driftsfond	3 072 000	0	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	-5 012 000	0	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	0	10 000 000	20 000 000	35 000 000	20 000 000	15 000 000
Bruk av disposisjonsfond	-15 426 000	-10 450 000	-65 200 000	-20 000 000	-35 000 000	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
SUM DISP. ELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	-16 071 000	-450 000	10 115 000	41 031 600	-2 774 000	26 275 000
FREMFORRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR	0	0	0	0	0	0